

НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ,
ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ
У СФЕРІ ЗВ'ЯЗКУ ТА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ

ЗВІТ

про роботу Національної комісії, що
здійснює державне регулювання у сфері
зв'язку та інформатизації за 2020 рік

Київ 2021

ЗМІСТ

Вступне слово Голови.....	3
Публічність та відкритість діяльності НКРЗІ.....	5
РОЗДІЛ I. Стан розвитку ринків послуг зв'язку та ІКТ.....	8
Загальна інформація про стан та тенденції розвитку ринків послуг зв'язку.....	8
Стан розвитку ринку послуг фіксованого телефонного зв'язку.....	11
Стан розвитку ринку послуг рухомого (мобільного) зв'язку.....	15
Стан розвитку ринку послуг фіксованого доступу до Інтернету.....	22
Стан розвитку ринку послуг поштового зв'язку.....	26
Стан розвитку ІКТ.....	27
РОЗДІЛ II. Нормотворча діяльність НКРЗІ у сфері зв'язку.....	29
Нормативно-правові акти, підготовлені з метою адаптації законодавства України до законодавства Європейського союзу.....	29
Вжиті регуляторні заходи на ринку телекомунікацій.....	34
РОЗДІЛ III. Регулювання доступу до ринку телекомунікацій та сфери користування РЧР України...	39
Реєстрація і ліцензування.....	39
Розподіл і використання радіочастотного ресурсу.....	40
Розподіл і використання номерного ресурсу.....	41
Взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж та доступ до інфраструктури.....	43
Захист інтересів держави та забезпечення представництва НКРЗІ в судах України.....	44
РОЗДІЛ IV. Міжнародне співробітництво та європейська інтеграція.....	46
РОЗДІЛ V. Державний нагляд (контроль) у галузі зв'язку та захист прав споживачів.....	52
Здійснення державного нагляду (контролю) за ринком телекомунікацій та за користуванням радіочастотним ресурсом України у смугах радіочастот загального користування.....	52
Забезпечення якості телекомунікаційних послуг.....	54
Захист прав споживачів.....	57
РОЗДІЛ VI. Ресурсне забезпечення діяльності НКРЗІ.....	60
Кадрове забезпечення державного регулювання у сфері зв'язку та інформатизації.....	60
Забезпечення надходжень до бюджету.....	64
Документальне забезпечення і контроль.....	64
Підвищення ефективності використання ІКТ для виконання завдань НКРЗІ.....	65
РОЗДІЛ VII. Діяльність державного підприємства «Український державний центр радіочастот».....	67
РОЗДІЛ VIII. Пріоритетні завдання НКРЗІ та УДЦР на 2021 рік.....	76

ШАНОВНІ ПАНОВЕ!

У запропонованому вашій увазі звіті наведено докладну інформацію з усіх напрямків діяльності НКРЗІ та результати роботи галузі за 2020 рік. Незважаючи на світові тенденції у економіці, спричинені пандемією COVID-19, телекомунікаційна галузь залишається в тренді збільшення доходів та обсягів наданих послуг.

Динамічний розвиток сфери зв'язку підтверджується доходами від надання послуг зв'язку в 2020 році - майже 79 млрд. грн. Найбільшу частку 93,3 % традиційно склали доходи від надання телекомунікаційних послуг з ростом у 10,9% порівняно з попереднім роком.

Мобільний зв'язок продовжує забезпечувати найбільше зростання доходів галузі телекомунікацій, доходи від надання якого зросли на 12,1 % і склали 46,9 млрд грн, з часткою в структурі доходів від надання телекомунікаційних послуг - 63,7 %.

Стабільно у 2020 зростає обсяг послуг доступу до мережі Інтернет. Доходи від надання послуг з доступу до Інтернет мережі мобільного зв'язку завдяки розбудові мережі 4G зросли на 18,5% і склали 28,1 млрд грн. Доходи від послуг доступу до фіксованої мережі Інтернет збільшилися на 10,9% і склали 13,87 млрд грн, частка яких мала максимальний приріст у загальному обсязі доходів телекомунікацій.

Варто відмітити ріст підключень до фіксованої мережі Інтернет, насамперед у сільській місцевості, де кількість ліній (точок) зросла на 36,5% . Загальна кількість досягла 7,8 млн ліній (точок) фіксованого доступу до мережі Інтернет.

Початок минулого року оператори, НКРЗІ та УДЦР інтенсивно працювали над впровадженням радіотехнології LTE в смугах радіочастот нижче 1 ГГц. Успішно проведено необхідний комплекс заходів і в березні 2020 року оператори мобільного зв'язку отримали ліцензії та почали використовувати діапазон 900 МГц для нових технологій для надання сучасних телекомунікаційних послуг в сільській місцевості та на автошляхах України. Подальше розширення покриття території України мережами 4G забезпечили збільшення кількості активних ідентифікаційних телекомунікаційних карток мережі мобільного зв'язку, з яких було здійснено доступ до мережі Інтернет в мережі 4G (за результатами 2020 року їх кількість перевищила 3G).

Обсяг капітальних інвестицій в сферу телекомунікацій склав понад 15 млрд. грн, з них інвестиції операторів мобільного зв'язку близько 12 млрд. грн.

Зазначена інформація отримана зі звітності операторів, провайдерів телекомунікацій. За підсумками 2020 року 98% від загальної кількості суб'єктів господарювання надали звітність в електронній формі через офіційний вебсайт НКРЗІ.

Нашими пріоритетними завданнями на наступні роки залишаються:

- підвищення якості телекомунікаційних послуг
- впровадження радіотехнології ІМТ (4G, 5G) шляхом ефективного використання спектру у задіяних та перспективних діапазонах радіочастот
- моніторинг доступності та належного рівня якості послуг зв'язку для громадян України
- забезпечення конкуренції на ринку телекомунікацій та дотримання прав споживачів
- втілення в життя прогресивних норм Закону України «Про електронні комунікації».

Розраховуємо на взаємопідтримку колег та телекомунікаційної галузі у досягненні поставлених цілей. Впевнені, що взаємна відповідальність та довіра усіх учасників ринку – операторів, споживачів, владних інституцій – це основа подальшої співпраці.

Голова НКРЗІ

Олександр Животовський

ГОЛОВА НКРЗІ
Животовський
Олександр Миколайович

ЧЛЕН НКРЗІ
Бісюк
Олександр Анатолійович

ЧЛЕН НКРЗІ
Гресько
Володимир Петрович

ЧЛЕН НКРЗІ
Дзюба
Сергій Вікторович

ЧЛЕН НКРЗІ
Лагошин
Віктор Євгенійович

ПУБЛІЧНІСТЬ ТА ВІДКРИТІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ НКРЗІ

Відкритість діяльності Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації (далі - НКРЗІ, Комісія), забезпечила можливість безпосередньої участі громадян у формуванні позитивних рішень, які приймалися у 2020 році і мали регуляторний характер. Загалом було проведено 57 засідань НКРЗІ, для 38 із яких забезпечено онлайн-трансляцію і розміщення відеоматеріалів на офіційному YouTube-каналі НКРЗІ у мережі Інтернет. За результатами проведених засідань прийнято 547 рішень НКРЗІ. До розгляду питань, що мають важливе суспільне значення, на засідання НКРЗІ у формі відкритих слухань, у тому числі засобами відеоконференції, на підставі поданих заяв було запрошено понад 380 осіб – представників суб'єктів господарювання, громадськості, галузевих професійних об'єднань та українських засобів масової інформації (далі - ЗМІ).

Для задоволення потреб населення у відкритій інформації Комісія переглянула перелік наборів даних, що перебувають у володінні розпорядника інформації, і відповідно до наказу Голови НКРЗІ від 28.01.2020 № 10/нк збільшила цей перелік з 21 до 30. Зокрема, починаючи із 2020 року, НКРЗІ інформує про Перелік визначених ринків певних телекомунікаційних послуг, результати їх аналізу та перелік операторів, провайдерів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою на ринках таких послуг; про періодичну звітність операторів, провайдерів телекомунікацій, крім такої, що містить фінансові показники їх діяльності; про Перелік договорів, укладених між операторами телекомунікацій щодо взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж тощо, тим самим забезпечуючи відкритість і доступність інформації, якою володіє у рамках виконання своїх повноважень.

Система обліку публічної інформації, розпорядником якої є НКРЗІ, протягом 2020 року поповнилася на 500 нових документів (загальна кількість документів у системі наразі складає 5 108). Усі набори даних публікуються і оновлюються як на офіційній сторінці НКРЗІ у мережі Інтернет, так і на Єдиному державному вебпорталі відкритих даних.

У 2020 році Комісія відкрито та прозоро виконувала норми Закону України «Про доступ до публічної інформації»:

- у встановлений законодавством термін надано 74 відповіді на запити громадян, переважна більшість із яких було задоволено повністю або частково;

- на офіційному вебсайті НКРЗІ оприлюднено Звіт про задоволення запитів на отримання публічної інформації у 2020 році: здебільшого запитувачів цікавила інформація про структуру та діяльність Комісії, а також питання щодо здійснення діяльності операторів, провайдерів телекомунікацій та щодо ліцензування радіочастотного ресурсу України (далі - РЧР України).

Важливі ініціативи НКРЗІ у напрямку цифрової трансформації країни впроваджувалися публічно та відкрито і знайшли своє відображення в оприлюднених на офіційному вебсайті НКРЗІ та у соціальній мережі новинах і публікаціях. Упродовж 2020 року оприлюднено 182 новини про прийняті на засіданнях НКРЗІ рішення, оголошення та ініціативи для учасників ринку телекомунікацій.

У 2020 році відповідно до вимог законодавства щодо оприлюднення офіційної інформації стосовно державної регуляторної політики, НКРЗІ видано 12 номерів журналу «Бюлетень НКРЗІ (офіційне видання)».

Моніторинг публікацій у ЗМІ свідчить про те, що усі регуляторні ініціативи та заходи Комісії знайшли своє відображення у майже 1 000 публікаціях українських та закордонних ЗМІ (в основному позитивного/нейтрального характеру).

Відповідно до затвердженого рішенням НКРЗІ від 04.08.2020 № 304 Плану заходів з виконання доручення Президента України від 20.07.2020 № 01-01/631 про інформування населення України щодо впливу мобільних технологій (4G, 5G) на здоров'я людей, протягом III-IV кварталів 2020 року створено, забезпечено функціонування та здійснювалось

супроводження на офіційному вебсайті НКРЗІ нового розділу «Вплив мобільних технологій (4G, 5G) на здоров'я людей».

Комісія сприйняла цю проблему актуальною та запропонувала низку заходів, спрямованих на комплексне вирішення порушеного у петиції питання з відповідним подальшим інформуванням населення. 13.08.2020 в НКРЗІ за участю представників Міністерства цифрової трансформації України, Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України і державного підприємства «Український державний центр радіочастот» відбулася зустріч з громадською організацією «Барви життя» і керівниками громадських асоціацій, що неодноразово висловлювали своє занепокоєння щодо потенційного впливу на самопочуття громадян нових технологій зв'язку, зокрема п'ятого покоління. Фахівці НКРЗІ поінформували громадськість, що впровадження 5G в Україні ще тільки планується, процес відбуватиметься поступово і поки що в низьких діапазонах частот на базі вже збудованих мереж 2/3/4G. В рамках виконання вищезгаданого Плану заходів НКРЗІ веде активний діалог з операторами телекомунікацій та постачальниками обладнання щодо проведення всіх необхідних досліджень, вимірювань, отримання від них всіх необхідних даних тощо.

На основі інформації, наданої трьома операторами телекомунікацій – ліцензіатами рухомого (мобільного) зв'язку на базі технології 4G, у 2020 році НКРЗІ продовжила забезпечувати споживачам на офіційній сторінці НКРЗІ у мережі Інтернет доступ до тестової версії карти покриття адміністративно-територіальних об'єктів України міжнародним рухомих (мобільним) зв'язком на базі технології 4G.

Вебкарта покриття 4G, тестова версія

Рис. 0.1

За дорученням НКРЗІ державне підприємство «Український державний центр радіочастот» провело виміри густини потоку потужності у м. Києві поблизу чотирьох випадково обраних базових станцій мереж мобільного зв'язку. Результати продемонстрували відповідність граничним нормам, встановленим Міністерством охорони здоров'я України, а відеоматеріал опубліковано на офіційному YouTube-каналі НКРЗІ у мережі Інтернет. Крім

того, НКРЗІ звернулася до операторів рухомого (мобільного) зв'язку щодо надання відповідних матеріалів вимірів, що проведені незалежними організаціями.

Водночас, НКРЗІ забезпечила організацію та проведення низки публічних заходів (відеоконференції, робочі зустрічі) з постачальниками радіообладнання 4G/5G з метою обговорення можливих ризиків впливу електромагнітних полів від базових станцій 4G/5G на здоров'я людини, а також з представниками громадських організацій. Спільно з Міністерством цифрової трансформації України та державним підприємством «Український державний центр радіочастот» Комісія продовжуватиме роботи в цьому напрямку.

Крім того, на виконання рішення НКРЗІ від 22.12.2020 № 513 «Про надання операторам, провайдерам телекомунікацій запиту на отримання інформації» оператори, провайдери телекомунікацій надали до НКРЗІ інформацію про можливість фактичного надання послуги проводового та безпроводового доступу до Інтернету, які доступно та відкрито подано на вебсайті НКРЗІ у вигляді карти України (у тестовому режимі) із зазначенням обласних центрів та населених пунктів, де існує можливість надання зазначених послуг за різними технологіями.

Мапа України із зазначенням населених пунктів, у яких забезпечено можливість надання послуги проводового та безпроводового доступу до Інтернету за різними технологіями, станом на 01.12.2020

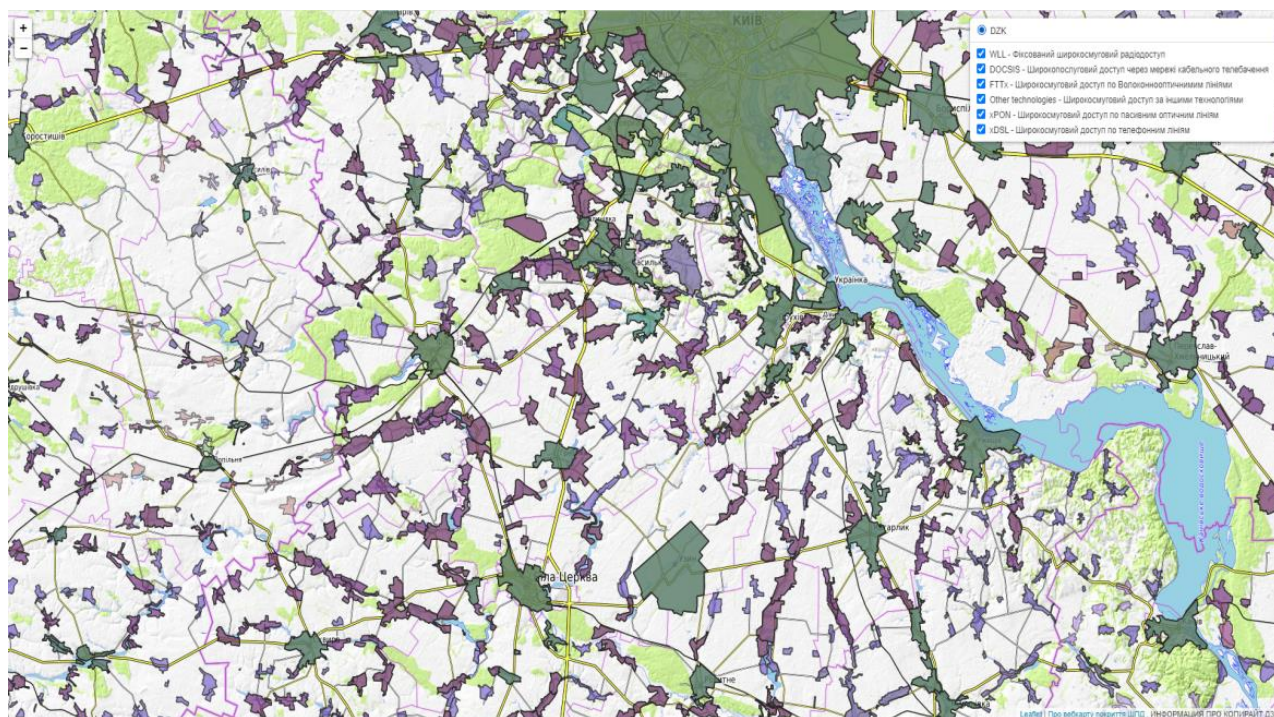

Рис. 0.2

Протягом 2020 року НКРЗІ брала безпосередню участь у розробці проекту Закону України «Про електронні комунікації» і на своїх засіданнях приймала відповідні рішення щодо супроводження у Верховній Раді України цього та інших законодавчих актів, спрямованих на розбудову сфери телекомунікацій України.

З прийняттям у 2020 році Закону України «Про електронні комунікації» країна зробила важливий крок у напрямку динамічного розвитку цифрової індустрії, інтеграції у внутрішній ринок країн Європейського Союзу та головне – на шляху задоволення сучасних потреб суспільства як у використанні продуктів цифровізації, так і на інформаційних теренах.

РОЗДІЛ І. СТАН РОЗВИТКУ РИНКІВ ПОСЛУГ ЗВ'ЯЗКУ ТА ІКТ

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКІВ ПОСЛУГ ЗВ'ЯЗКУ

Джерелами інформації, представленої в розділі І є:

- дані звітності операторів, провайдерів телекомунікацій, отримані відповідно до Порядку надання операторами, провайдерами телекомунікацій звітності та інформації, затвердженого рішенням НКРЗІ від 05.04.2016 № 180, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 18.05.2016 за № 739/28869 (далі - Порядок);

- дані Державної служби статистики України, отримані згідно з формою звітності № 14-зв'язок (квартальна) «Звіт про діяльність операторів, провайдерів телекомунікацій та поштового зв'язку» (наразі втратила чинність).

При цьому, фінансово – економічні показники наведені без урахування ПДВ; показники наведені без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

За підсумками 2020 року від загальної кількості суб'єктів господарювання, 98% надали звітність в електронній формі через офіційний вебсайт НКРЗІ за допомогою відповідних програмних засобів, з накладанням кваліфікованого електронного підпису згідно з вимогами законодавства у сфері електронних довірчих послуг.

Основними тенденціями розвитку телекомунікаційних мереж у 2020 році були:

- розширення покриття території України телекомунікаційними мережами рухомого (мобільного) зв'язку четвертого покоління (4G) із застосуванням радіотехнології «Міжнародний рухомий (мобільний) зв'язок ІМТ» у смугах радіочастот 1800 МГц та 2600 МГц;
- проведення рефармінгу та початок розгортання мереж 4G у смузі радіочастот 900 МГц операторами мобільного зв'язку для надання сучасних телекомунікаційних послуг в сільській місцевості та на автошляхах України;
- збільшення обсягів послуг та кількості користувачів доступу до мережі Інтернет;
- збільшення кількості користувачів сучасних електронних сервісів, насамперед у сферах адміністративних послуг, електронної комерції, медицини, освіти (e-Gov, e-Квиток, bank-ID, mobile-ID, GooglePay, ApplePay, e-Health тощо);
- зростання попиту споживачів на послуги міжмашинної взаємодії (machine-to-machine, M2M) та послуги Інтернету речей (Internet of Things, IoT), що є затребуваними серед таких підприємств, як банки, охоронні служби, підприємства ЖКГ, транспортні та логістичні компанії;
- продовження здійснення заходів з побудови Національного центру оперативного-технічного управління мережами телекомунікацій України для забезпечення підготовки та використання телекомунікаційних мереж України в умовах надзвичайного та воєнного стану.

У 2020 році доходи від надання послуг зв'язку склали 78 958 млн. грн., з них доходи від надання телекомунікаційних послуг склали 73 688 млн грн, доходи від надання послуг поштового зв'язку – 5 270 млн грн. При цьому, в структурі доходів найбільшу частку 93,3 % склали телекомунікаційні послуги, частка доходів від надання послуг поштового зв'язку – 6,7 % (рис.1.1).

Структура доходів від надання послуг зв'язку за 2020 р., млн грн

Загальний обсяг - 78 958 млн грн

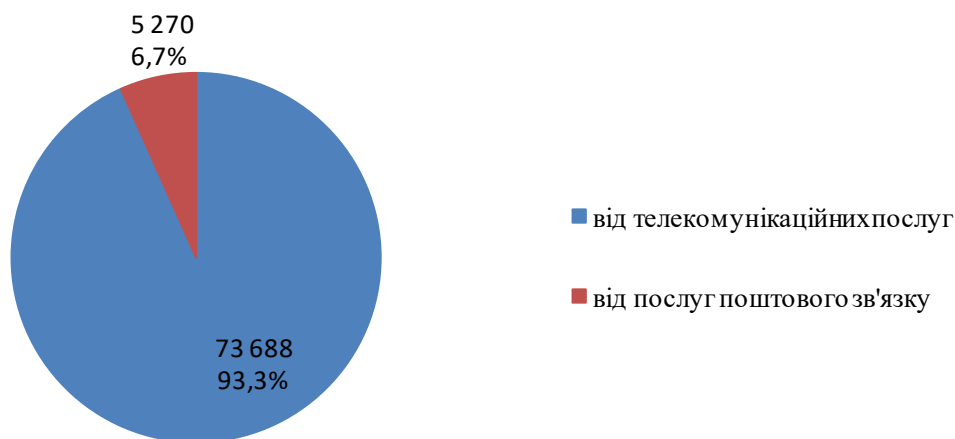
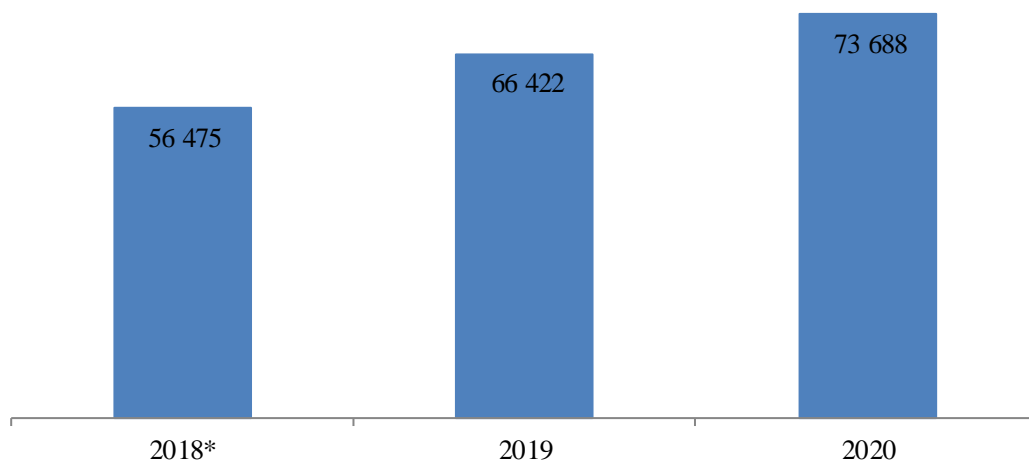

Рис. 1.1

Динаміка доходів від надання телекомунікаційних послуг за 2018-2020 роки свідчить про їх збільшення за цей період, при цьому, доходи від надання телекомунікаційних послуг зросли у 2020 році на 10,9% у порівнянні з 2019 роком (рис.1.2).

Динаміка доходів від надання телекомунікаційних послуг за 2018-2020 рр., млн грн

* за даними Державної служби статистики України

Рис. 1.2

В структурі доходів від надання телекомунікаційних послуг у 2020 році найбільші частки склали рухомий (мобільний) зв'язок - 63,7% та фіксований доступ до мережі Інтернет - 18,8%. Найбільші темпи росту демонструє фіксований доступ до мережі Інтернет, різниця часток його доходів у 2020 році у порівнянні з 2019 роком у відсоткових пунктах склала 1,2 (рис.1.3).

Структура доходів від надання телекомунікаційних послуг за 2020 рік, млн грн

Загальний обсяг - 73 688 млн грн

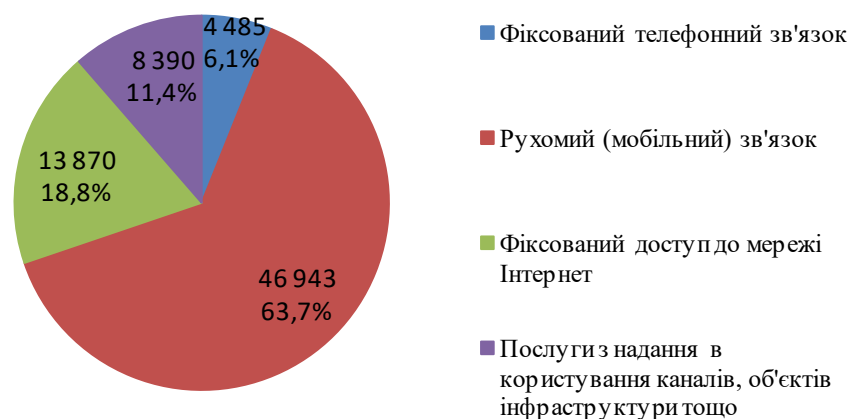
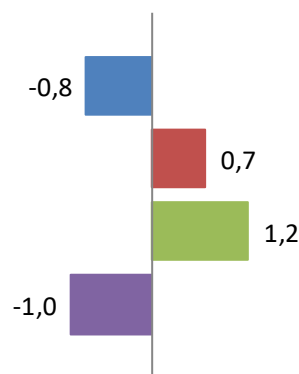

Рис. 1.3

Різниця структури доходів (2020/2019 роки), відсоткові пункти

Загальний обсяг доходів від надання послуг з надання в користування каналів електровз'язку та об'єктів інфраструктури у 2020 році становив 8 390 млн грн, при цьому в структурі доходів найбільшу частку склали доходи від надання послуг трансляції, у тому числі для потреб телебачення та радіомовлення - 31,4%, які продемонстрували зростання на 1 відсотковий пункт у порівнянні з 2019 роком (рис.1.4).

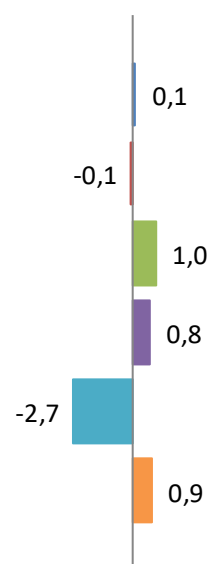
Структура доходів від послуг з надання в користування каналів електровз'язку, об'єктів інфраструктури тощо за 2020 р., млн грн

Загальний обсяг - 8 390 млн грн

Рис. 1.4

Різниця структури доходів (2020/2019 роки), відсоткові пункти

Основними проблемами розвитку телекомунікаційних мереж були:

- організаційні та технологічні проблеми функціонування телекомунікаційних мереж на тимчасово окупованих територіях, що пов'язано з порушенням майнових прав операторів, провайдерів телекомунікацій України;
- нерівномірність забезпечення споживачів телекомунікаційними послугами, особливо в сільській та гірській місцевостях і депресивних регіонах;
- значна кількість випадків викрадення мідних кабелів та телекомунікаційного обладнання, що призводить до пошкодження телекомунікаційних мереж операторів телекомунікацій;
- наявність аналогових сегментів на мережах фіксованого телефонного зв'язку, що стримує запровадження використання семизначних зонавих номерів, а отже не дозволяє впровадити послуги з перенесення абонентських номерів (далі - ППН) на цих мережах;
- діяльність незаконно створених на тимчасово окупованих територіях суб'єктів господарювання, що не зареєстровані згідно із законодавством України, та які не мають права здійснювати діяльність у сфері телекомунікацій з використанням частотного та номерного ресурсів телекомунікаційних мереж загального користування (далі - ТМЗК);
- зменшення попиту споживачів на послуги проводового радіомовлення, що призводить до значного скорочення мереж проводового радіомовлення та відповідно зменшує кількість каналів, що можуть використовуватись для оповіщення населення у випадку настання надзвичайних ситуацій, надзвичайного та воєнного стану;
- спалах пандемії коронавірусної інфекції COVID-19, що викликало в Україні та світі впровадження карантинних обмежень та сприяло вповільненню темпів постачання в Україну телекомунікаційного обладнання та розбудови телекомунікаційних мереж.

СТАН РОЗВИТКУ РИНКУ ПОСЛУГ ФІКСОВАНОГО ТЕЛЕФОННОГО ЗВ'ЯЗКУ

Основні тенденції та проблеми розвитку

Протягом останніх років спостерігається тенденція щодо зменшення кількості абонентів фіксованого телефонного зв'язку.

Основними факторами, що впливають на таку ситуацію є:

- розвиток та широке розповсюдження послуг рухомого (мобільного) зв'язку, що призводить до заміни ними традиційних послуг фіксованого телефонного зв'язку;
- значна кількість випадків пошкодження мідних кабелів телекомунікаційних мереж операторів фіксованого зв'язку, що призводить до тривалої відсутності зв'язку у споживачів та, як наслідок, веде до зменшення попиту населення на послуги фіксованого телефонного зв'язку.

Проблема пошкодження та викрадення мідних кабелів телекомунікаційних мереж операторів фіксованого зв'язку є найбільш чутливою саме на тлі пандемії, викликаній поширенням в Україні коронавірусної інфекції COVID-19, оскільки такі пошкодження призводять до неможливості здійснити виклик служб екстреної допомоги. Задля вирішення зазначеної проблеми, Верховною Радою України прийнято у 2020 році Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту телекомунікаційних мереж», яким внесено зміни до деяких статей Кримінального Кодексу, що посилюють відповідальність за порушення роботи та пошкодження телекомунікаційних мереж.

Також протягом 2020 року зросла кількість споживачів, які отримують послуги фіксованого телефонного зв'язку за допомогою конвергентних рішень мереж фіксованого і рухомого (мобільного) зв'язку, що сприяє оперативному відновленню зв'язку, у випадках пошкодження мідних кабелів телекомунікаційних мереж операторів фіксованого зв'язку, та

дозволяє операторам фіксованого зв'язку знижувати витрати на підтримку інфраструктури телекомунікаційних мереж у місцевостях з малою кількістю споживачів.

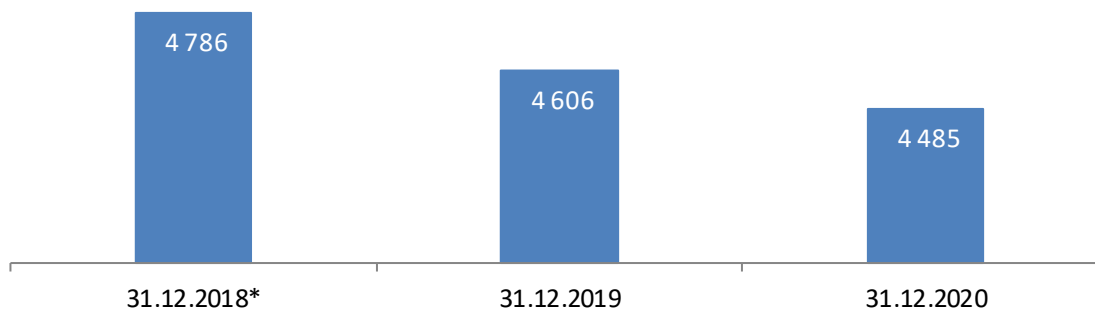
▪ наближення вартості послуг фіксованого телефонного зв'язку до вартості послуг рухомого (мобільного) зв'язку, що впливає на збільшення попиту споживачів на послуги рухомого (мобільного) зв'язку.

Зважаючи на зменшення попиту споживачів на послуги фіксованого телефонного зв'язку, актуальним питанням для операторів фіксованого телефонного зв'язку залишається реалізація проектів реконструкції, модернізації та оптимізації телекомунікаційних мереж, в ході яких має здійснитись перехід до використання сучасного високопродуктивного комутаційного обладнання, яке здатне обслуговувати декілька зон нумерації та підтримувати надання широкого спектру послуг.

Водночас, тенденція до зменшення попиту споживачів на послуги фіксованого телефонного зв'язку, які надаються за допомогою таксофонів, призвела до припинення в 2020 році надання таких послуг оператором телекомунікацій ПАТ «Укртелеком».

У 2020 році доходи від надання послуг фіксованого телефонного зв'язку склали 4 485 млн грн, їх питома вага у загальному обсязі доходів від надання телекомунікаційних послуг становила 6,1 %, що менше на 0,8 відсоткового пункту до минулого року (Рис. 1.5).

Динаміка доходів від надання послуг фіксованого телефонного зв'язку за 2018-2020 рр., млн грн

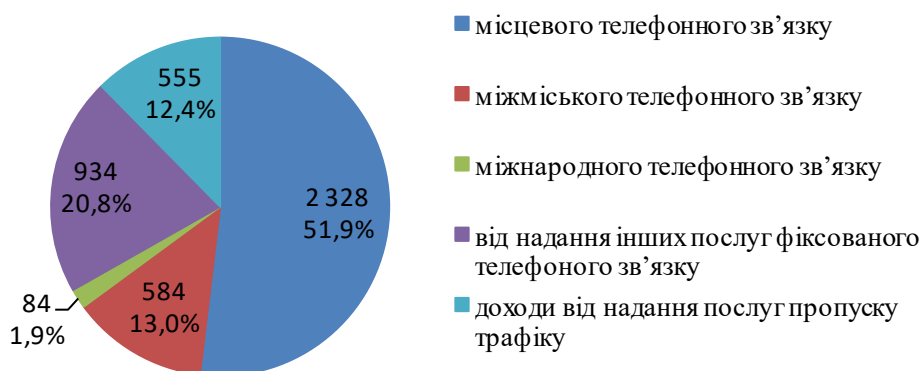
* за даними Державної служби статистики України

Рис. 1.5

В структурі доходів від надання послуг фіксованого телефонного зв'язку на кінець 2020 року найбільшу частку - 51,9 % склали доходи від надання послуг місцевого телефонного зв'язку (рис.1.6).

Структура доходів від надання послуг фіксованого телефонного зв'язку у 2020 р., млн грн

Загальний обсяг - 4 485 млн грн

Різниця структури доходів (2020/2019 роки), відсоткові пункти

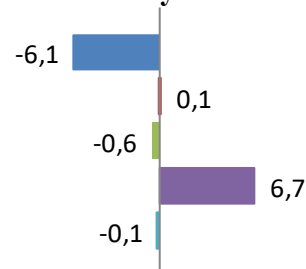

Рис. 1.6

У структурі доходів від надання послуг місцевого телефонного зв'язку найбільшу частку - 91,1 % склали доходи від надання послуг міського телефонного зв'язку, частка доходів від надання послуг сільського телефонного зв'язку склала 8,9 %.

У структурі кількості ліній фіксованого телефонного зв'язку найбільшу частку склали лінії фіксованого телефонного зв'язку у міській місцевості - 91,7%, їх кількість станом на 31.12.2020 становила 3 039 тис. од., що на 18,7 %, або на 701 тис. од. менше ніж станом на 31.12.2019 (рис.1.7).

Структура доходів від надання послуг місцевого телефонного зв'язку у 2020 р., млн грн

Кількість ліній фіксованого телефонного зв'язку, тис. од. та їх частка у 2020 р.

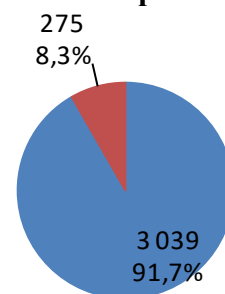
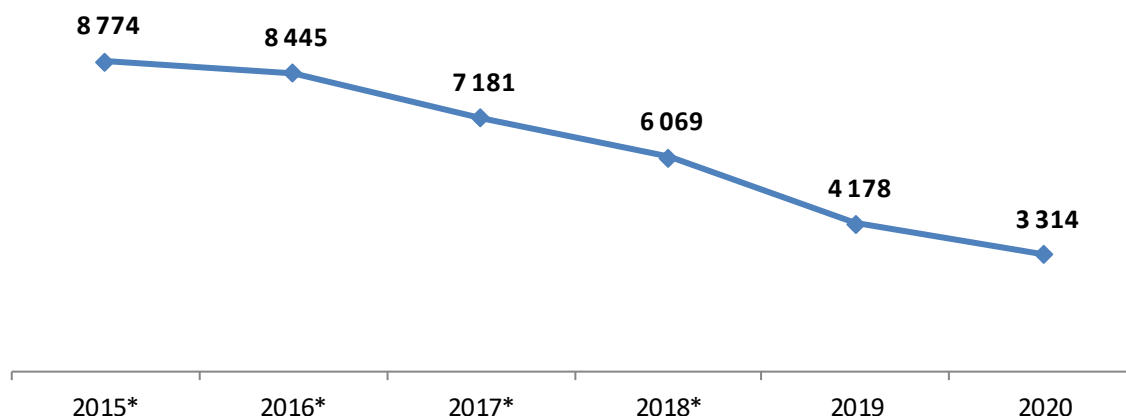

Рис. 1.7

Динаміка кількості абонентів фіксованого телефонного зв'язку (фіксованих телефонних ліній) свідчить про їх зменшення протягом 2015-2020 років. Станом на 31.12.2020 кількість ліній фіксованого телефонного зв'язку склала 3 314 тис. од., що на 20,7 % або на 864 тис. од. менше ніж станом на 31.12.2019 (рис.1.8).

Кількість абонентів фіксованого телефонного зв'язку (фіксована телефонна лінія), тис. од.

* за даними Державної служби статистики України
2019 та 2020 роки – дані кількості фіксованих телефонних ліній

Рис. 1.8

Середньомісячний дохід від надання послуг фіксованого телефонного зв'язку в розрахунку на 1 лінію фіксованого телефонного зв'язку становив в 2020 році 98,8 грн/міс.

Станом на 31.12.2020 регіонами з найвищою забезпеченістю населення фіксованим телефонним зв'язком були м. Київ, Чернігівська, Харківська та Одеська області, а з найнижчою – Луганська, Донецька, Кіровоградська та Закарпатська області (рис. 1.9).

Забезпеченість населення фіксованим телефонним зв'язком у розрахунку на 100 жителів*, за регіонами станом на 31.12.2020

Рис. 1.9

СТАН РОЗВИТКУ РИНКУ ПОСЛУГ РУХОМОГО (МОБІЛЬНОГО) ЗВ'ЯЗКУ

Основні тенденції та проблеми розвитку

Протягом 2020 року оператори рухомого (мобільного) зв'язку ПрАТ «ВФ Україна», ПрАТ «Київстар» та ТОВ «лайфселл» продовжували виконання заходів, спрямованих на розширення покриття території України мережами 4G у смугах радіочастот 1800 МГц та 2600 МГц. Крім того, у 2020 році операторами рухомого (мобільного) зв'язку були отримані ліцензії на впровадження нової радіотехнології «Міжнародний рухомий (мобільний) зв'язок ІМТ» у смузі радіочастот 900 МГц, що дозволило розпочати розгортання мереж 4G у визначеній смузі. Таким чином, у 2020 році покриття території України мережами 4G було значно розширене, що сприяло збільшенню кількості споживачів, які змогли отримувати послуги широкосмугового доступу до мережі Інтернет, що є особливо важливими в умовах пандемії коронавірусної інфекції COVID-19 та викликаними нею карантинними заходами (рис.1.10).

Розподіл населених пунктів з доступністю до 4G та базових станцій рухомого(мобільного) 4G (LTE-900/1800/2600), за регіонами станом на 31.12.2020, од.

*Дані наведені без урахування даних АР Крим та м. Севастополя, а також частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях

Рис. 1.10

Також протягом 2020 року збільшилась кількість операторів рухомого (мобільного) зв'язку, які започаткували надання телекомунікаційних послуг з використанням нового типу ідентифікаційних телекомунікаційних карток eSIM, продовжується процес поступового збільшення кількості споживачів послуг міжмашинної взаємодії (machine-to-machine, M2M) та послуг Інтернету речей (Internet of Things, IoT), що сприяє подальшому розвитку мереж IoT.

У 2020 році відбулося скорочення телекомунікаційних мереж операторів рухомого (мобільного) зв'язку ТОВ «Інтертелеком» та ТОВ «ТриМоб». Так, на початок року оператор ТОВ «ТриМоб» повернув майже весь наявний радіочастотний ресурс державі, залишивши у власному використанні лише радіочастотний ресурс для м. Києва. Внаслідок чого відбулось майже повне скорочення мережі 3G оператора, але водночас було забезпечено надання телекомунікаційних послуг споживачам з використанням національного роумінгу.

Оператор ТОВ «Інтертелеком» з вересня 2020 року обмежив надання послуг в ряді областей України: Волинській, Закарпатській, Івано-Франківській, Львівській, Тернопільській, Рівненській, Чернівецькій, Донецькій та Луганській.

Станом на 04.01.2021 в Україні було зафіксовано 104 655 абонентів, які реалізувати своє право на вільний вибір постачальника послуг рухомого (мобільного) зв'язку шляхом здійснення ППН, протягом 2020 року було перенесено 65 965 номерів. Разом з цим, аналіз інформації централізованої бази даних перенесених номерів свідчить, що за 2020 рік загальна кількість поданих споживачами заяв на отримання послуги склала значно більшу цифру та становить 110 тис., а отже задоволення таких заяв операторами телекомунікацій є досить низьким, оскільки лише 60 % від їх загальної кількості були реалізовані. Більше 90% відмов у задоволенні заяв споживачів пов'язані з тим, що:

- абоненти, які отримують телекомунікаційні послуги знеособлено та бажають отримати послугу, мають попередньо пройти реєстрацію в мережі оператора-донора (близько 60%);

- право користування абонентським номером, на перенесення якого подана заява, належить іншій особі (близько 30%), що включає випадки невідповідності ПІБ абонента внаслідок заповнення заяви на реєстрацію на стороні оператора-донора та заяви на перенесення номеру на стороні оператора-отримувача різними мовами (українською та російською).

З метою підвищення рівня задоволення заяв абонентів на ППН, НКРЗІ запропоновано спростити процедуру перенесення номерів шляхом оптимізації механізму надання ППН та усунення перешкод при реалізації абонентами свого права на отримання таких послуг.

Доходи від надання послуг рухомого (мобільного) зв'язку у 2020 році склали 46 943 млн грн., їх питома вага у загальному обсязі доходів від надання телекомунікаційних послуг становила 63,7 %.

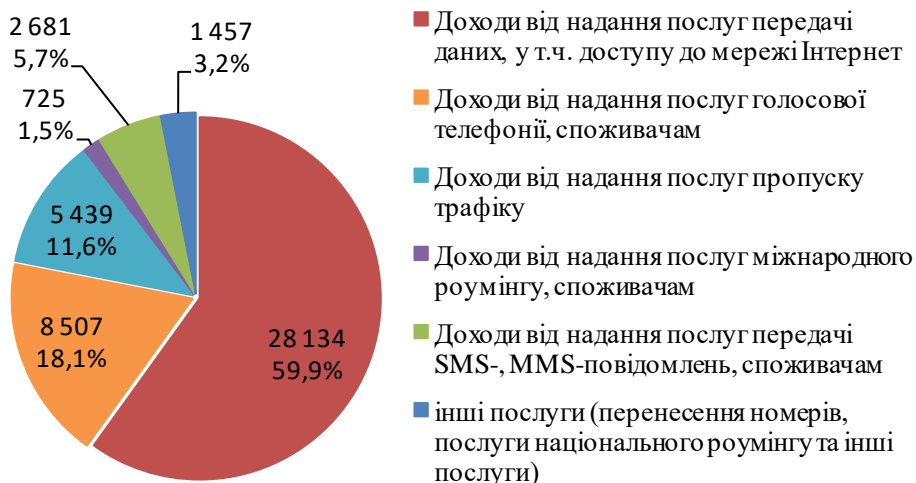
В структурі доходів від надання послуг рухомого (мобільного) зв'язку найбільшими були частки доходів від послуг доступу до мережі Інтернет – 59,9% та доходів від надання послуг голосової телефонії – 18,1%, сумарна частка яких становила 78,0%.

При цьому, спостерігається позитивна динаміка зростання в структурі доходів часток від надання послуг передачі даних, в тому числі доступу до мережі Інтернет (3,2 відсоткові пункту) та послуг передачі SMS -, MMS - повідомлень (2,4 відсоткові пункти).

Проте, у 2020 році зменшилися в половину доходи від надання послуг міжнародного роумінгу споживачам у порівнянні з 2019 роком, відповідно в структурі доходів зменшилася їх частка на 1,9 відсоткових пунктів. Така ситуація, в першу чергу, пов'язана через обмежувальні заходи, які запроваджують держави на пересування громадян, карантин, заборону авіаперевезень у зв'язку із поширенням пандемії, спричиненої COVID-19 (рис.1.11).

Структура доходів від надання послуг рухомого (мобільного) зв'язку, млн грн та їх частка у 2020 році

Загальний обсяг - 46 943 млн грн

Різниця структури доходів (2020/2019 роки), відсоткові пункти

Рис. 1.11

За період 2018 - 2020 рр. спостерігалася тенденція до збільшення доходів від надання послуг рухомого (мобільного) зв'язку, які у 2020 році збільшились на 12,1% у порівнянні з 2019 роком, доходи від надання послуг з доступу до мережі Інтернет на 18,5% і склали 28 134 млн грн(рис.1.12).

Динаміка доходів від надання послуг рухомого (мобільного) зв'язку за 2018-2020 рр., млн грн

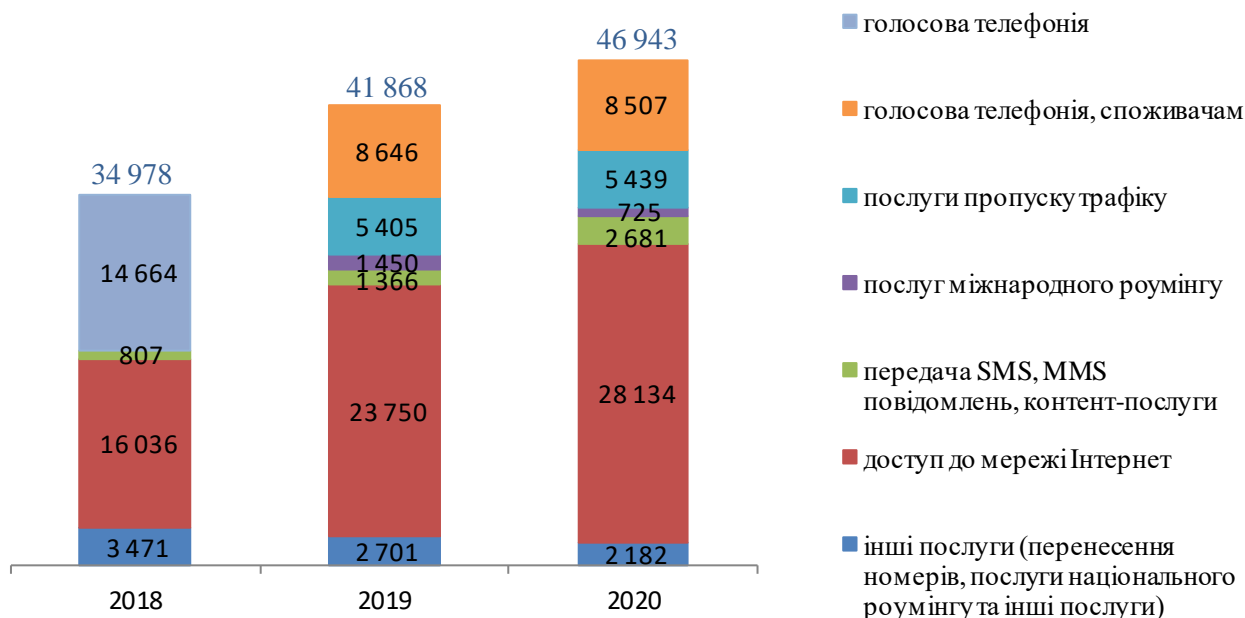

Рис. 1.12

Кількість активних ідентифікаційних телекомунікаційних карток мережі рухомого (мобільного) зв'язку станом на 31.12.2020 склала 53 978 тис. од., що на 1,6% або на 865 тис. од., менше ніж станом на 31.12.2019 (рис.1.13).

Динаміка кількості активних ідентифікаційних телекомунікаційних карток мережі рухомого (мобільного) зв'язку у 2018-2020 рр., тис.од.

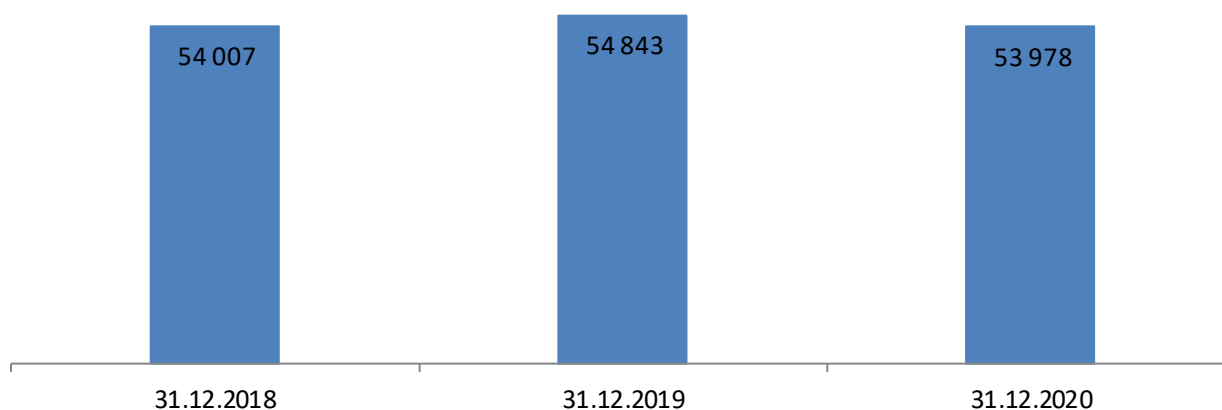

Рис. 1.13

У 2020 році середньомісячний дохід від надання послуг рухомого (мобільного) зв'язку в розрахунку на одну активну ідентифікаційну телекомунікаційну картку збільшився на 14,0% у порівнянні з 2019 роком (рис.1.14).

Середньомісячний дохід від надання послуг рухомого (мобільного) зв'язку у розрахунку на одну активну ідентифікаційну телекомунікаційну картку, грн/міс.

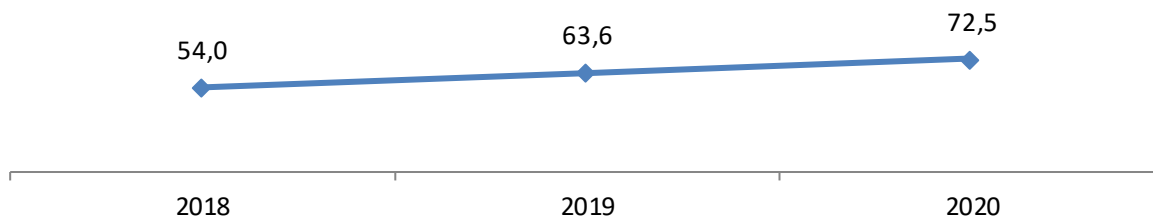

Рис. 1.14

Станом на 31.12.2020 р. регіонами з найвищою забезпеченістю населення рухомим (мобільним) зв'язком були м. Київ, Київська, Одеська, Харківська та Дніпропетровська області, а з найнижчою – Донецька, Луганська, Тернопільська, Закарпатська та Чернівецька області(рис.1.15).

Забезпеченість споживачів рухомим (мобільним) зв'язком на 100 жителів*, за регіонами станом на 31.12.2020

Рис. 1.15

У 2020 році обсяг голосового трафіку операторів рухомого (мобільного) зв'язку склав 197 115 млн. хв., що на 7,3%, більше у порівнянні з 2019 роком, при цьому, обсяги міжоператорського трафіку збільшилися на 24,3% (рис. 1.16).

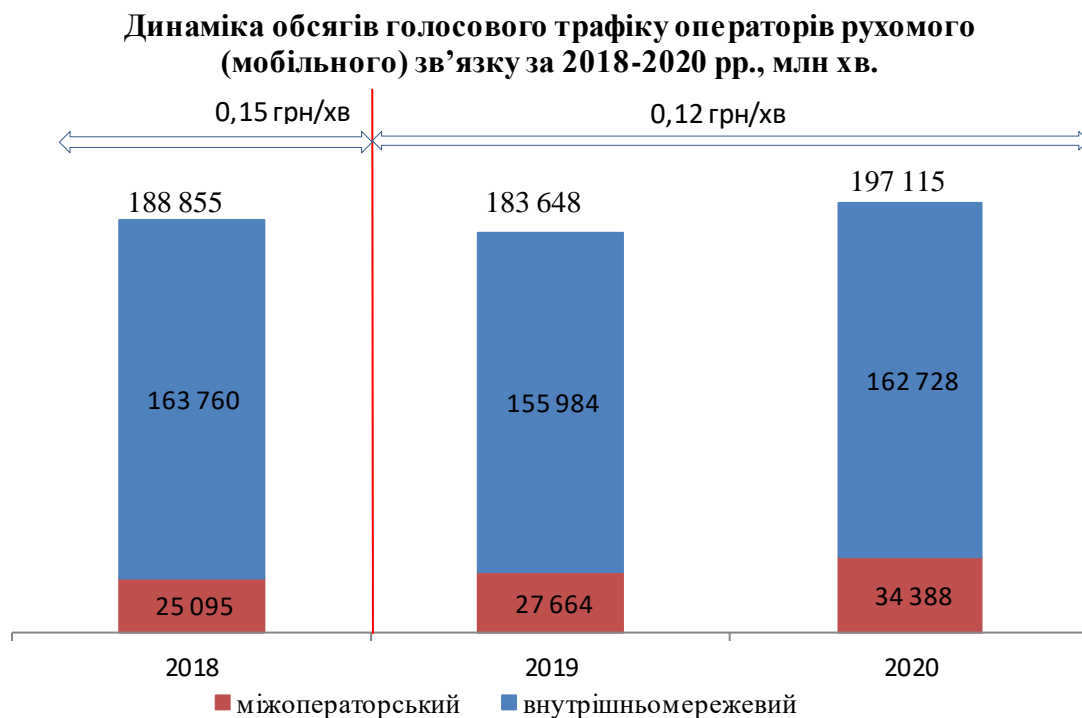

Рис 1.16

Передумовою позитивної динаміки збільшення обсягів міжоператорського трафіку на мережах операторів рухомого (мобільного) зв'язку стало рішення НКРЗІ від 09.10.2018 № 525 «Про внесення змін до Розрахункових такс за послуги пропуску трафіку до телекомунікаційних мереж операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою на ринках послуг пропуску трафіку», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 30.10.2018 за № 1227/32679, згідно з яким з 01.01.2019 було зменшено розміри розрахункових такс за послуги термінації рухомого (мобільного) телефонного трафіку на телекомунікаційних мережах операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою на ринку послуг термінації трафіку на мережах фіксованого та рухомого (мобільного) зв'язку з 0,15 грн/хв до 0,12 грн/хв, що надало економічне підґрунтя операторам рухомого (мобільного) зв'язку запропонувати споживачам більш привабливі роздрібні тарифні плани, які включають дзвінки до абонентів інших операторів телекомунікацій.

Загальна кількість активних ідентифікаційних телекомунікаційних карток мережі рухомого (мобільного) зв'язку, з яких було здійснено доступ до мережі Інтернет, на кінець 2020 року становила 35 524 тис. од. Так, станом на 31.12.2020 у порівнянні з 31.12.2019 їх кількість збільшилася на 33,1%.

З моменту впровадження радіотехнології «Міжнародний рухомий (мобільний) зв'язок ІМТ» кількість активних ідентифікаційних телекомунікаційних карток мережі, з яких було здійснено доступ до мережі Інтернет стандарту 4G, станом на 31.12.2020 досягла 19 436 тис. од. Динаміка кількості активних ідентифікаційних телекомунікаційних карток мережі рухомого (мобільного) зв'язку стандарту 4G, з яких було здійснено доступ до мережі Інтернет, свідчить, що протягом 2019 - 2020 років зростала їх кількість у відповідності з розвитком мережі рухомого (мобільного) зв'язку стандарту 4G (рис.1.17).

Динаміка кількості активних ідентифікаційних телекомунікаційних карток мережі рухомого (мобільного) зв'язку, з яких було здійснено доступ до мережі Інтернет, тис. од.

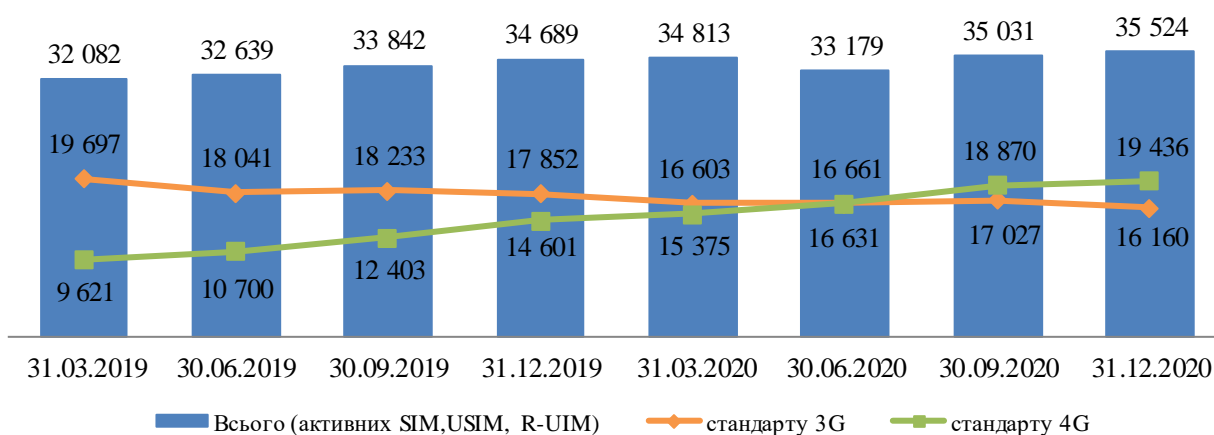

Рис. 1.17

Протягом 2019-2020 років спостерігається тенденція зростання кількості активних ідентифікаційних телекомунікаційних карток мережі рухомого (мобільного) зв'язку, використаних для отримання послуг M2M. Так, станом на 31.12.2020 у порівнянні з 31.12.2019 їх кількість збільшилася на 13,2% (рис.1.18).

Динаміка кількості активних ідентифікаційних телекомунікаційних карток мережі рухомого (мобільного) зв'язку за послугою M2M у 2019 - 2020 рр., тис.од.

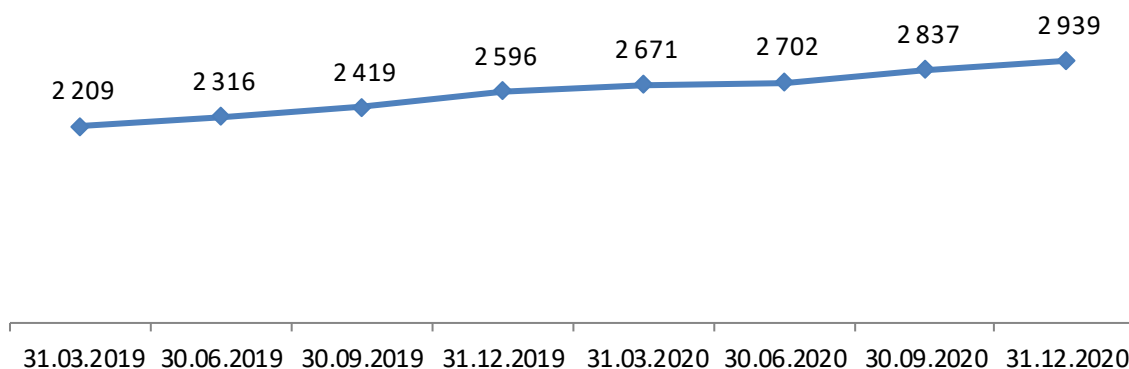

Рис. 1.18

СТАН РОЗВИТКУ РИНКУ ПОСЛУГ ФІКСОВАНОГО ДОСТУПУ ДО ІНТЕРНЕТУ

Основні тенденції та проблеми розвитку.

Основою для побудови цифрової економіки країни є широкопasmовий доступ до мережі Інтернет (далі – ШСД). Як наслідок, одним з головних напрямів розвитку держави має бути розвиток цифрової інфраструктури та подолання цифрового розриву в країні.

З метою забезпечення такого розвитку Кабінет Міністрів України, розпорядженням від 17.01.2018 № 67-р, затвердив Концепцію розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та план заходів щодо її реалізації.

Виконання зазначеного плану має сприяти підвищенню рівня покриття ШСД території України та збільшенню кількості електронних послуг у сферах освіти, медицини, електронної комерції, адміністративних послуг тощо.

Пандемія коронавірусної інфекції COVID-19 та викликані нею карантинні заходи підтвердили необхідність неупинного розвитку та розширення мереж ШСД. Так, для запобігання поширення COVID-19 на території України, у 2020 році значна кількість підприємств перейшли до режиму віддаленої роботи, що потребувало забезпечення стабільного доступу до ШСД в домашніх умовах та сприяло значному зростанню обсягів споживання Інтернет-трафіку.

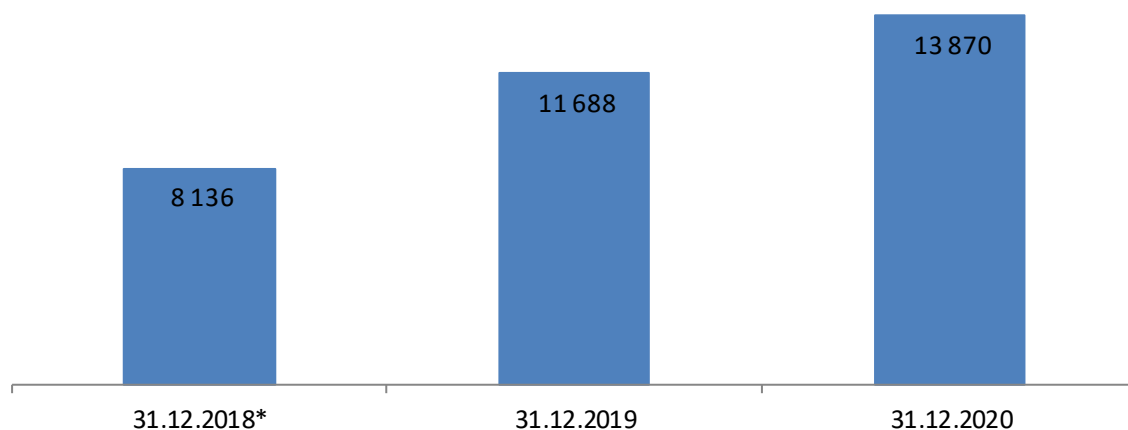
На сьогоднішній день послуги фіксованого ШСД в Україні надаються з використанням волоконно-оптичних, мідних ліній зв'язку, коаксіального кабелю, супутникових каналів та безпроводного доступу. За швидкістю фіксованого Інтернету країна посідає 58-е місце в рейтингу Speedtest Global Index, яка в грудні 2020 року склала 64.33 Мбіт/с.

Разом з тим, згідно даних дослідження наявності доступу населення до ШСД, що було проведено Міністерством цифрової трансформації, понад 17 тисяч населених пунктів України, із загальної їх кількості – 29 719, взагалі не мають волоконно-оптичних мереж, а близько 65% сільських населених пунктів не покриті якісним ШСД. Загалом, 5,75 млн громадян України не мають можливості підключитись до якісного фіксованого ШСД.

Таким чином, проблема подолання цифрового розриву між містом та селом залишається, а отже актуальним завданням на наступні роки є забезпечення громадян можливістю отримувати послуги фіксованого ШСД, особливо в сільській та гірській місцевостях і депресивних регіонах.

Обсяги доходів від надання послуг доступу до фіксованої мережі Інтернет протягом 2018-2020 років демонстрували позитивну динаміку. За даними операторів, провайдерів телекомунікацій, у 2020 році доходи від надання послуг фіксованого доступу до Інтернету склали 13 870 млн грн, питома вага яких становила 18,8 % в загальному обсязі доходів від надання телекомунікаційних послуг (рис.1.19).

Динаміка доходів від надання послуг доступу до фіксованої мережі Інтернет за 2018-2020 рр., млн грн

*за даними Державної служби статистики України

Рис.1.19

Основну частину доходів від надання послуг фіксованого доступу до Інтернету склали доходи від використання наземних ліній зв'язку на швидкості не менше ніж 256 Кбіт/с, частка у загальному обсязі доходів від надання послуг фіксованого доступу до мережі Інтернет яких на кінець 2020 року становила 97,2 % (рис.1.20).

Доходи від надання послуг фіксованого доступу до мережі Інтернет у 2020 р., млн грн

Загальний обсяг доходів - 13 870 млн грн

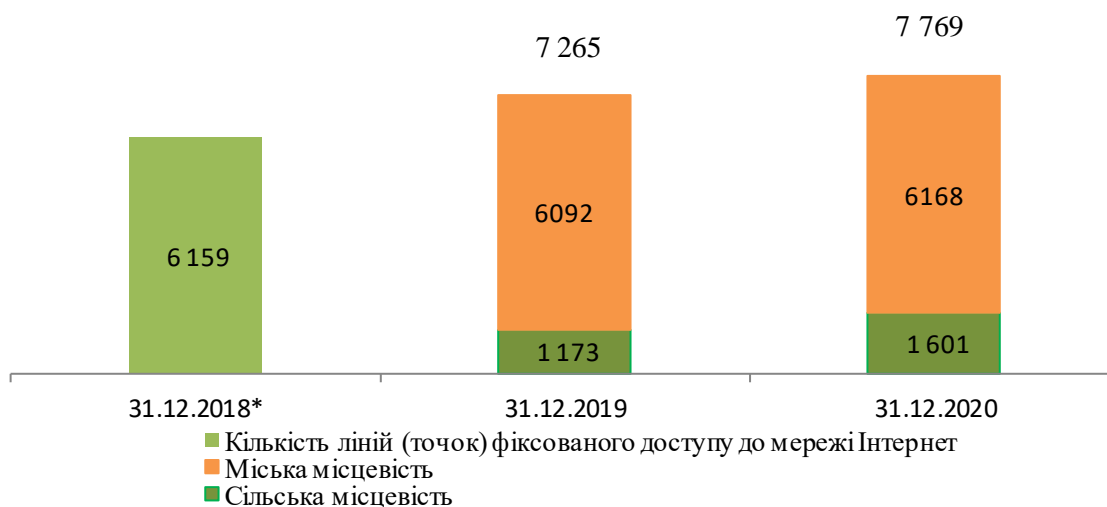
Рис. 1.20

Станом на 31.12.2020 році кількість ліній (точок) фіксованого доступу до мережі Інтернет становила 7 769 тис. од, що на 6,9 % більше у порівнянні зі станом на 31.12.2019.

При цьому зросла кількість таких ліній у сільській місцевості і станом на 31.12.2020 склала 1 601 тис. од, що на 36,5% більше ніж станом на 31.12.2019 (рис.1.21).

Кількість ліній (точок) фіксованого доступу до мережі Інтернет у 2018-2020, тис.од.

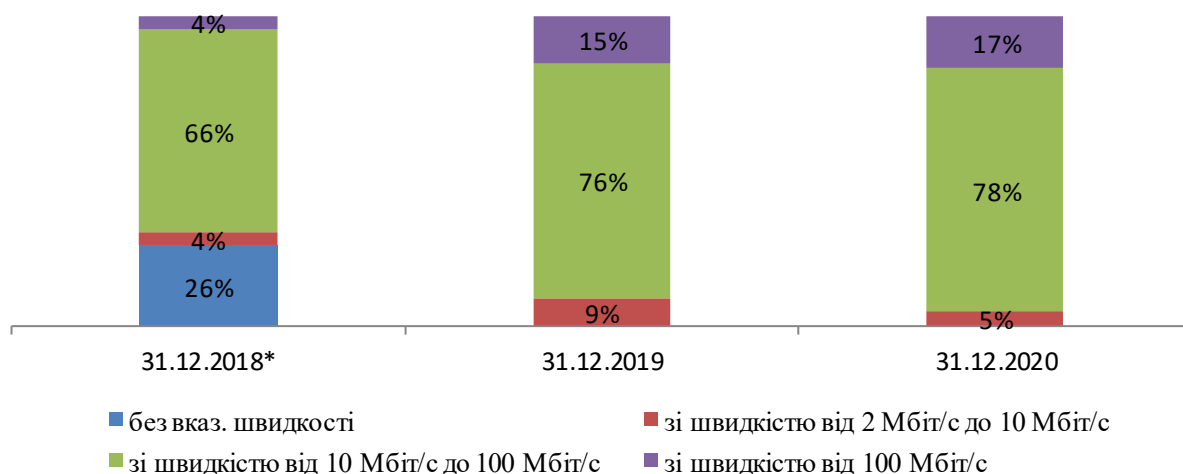
*за даними Державної служби статистики України

Рис. 1.21

В структурі розподілу ліній (точок) фіксованого доступу до мережі Інтернет найбільшу частку складають лінії (точки) фіксованого доступу на швидкості від 10 до 100 Мбіт/с, частка яких у загальній кількості ліній (точок) фіксованого доступу до мережі Інтернет у 2020 році склала 78 % і зросла на 2 відсоткові пункти у порівнянні з 2019 роком.

Також, спостерігається зростання частки кількості ліній (точок) фіксованого доступу до мережі Інтернет зі швидкістю від 100 Мбіт/с, яка у порівнянні з 2019 роком зросла також на 2 відсоткові пункти (рис.1.22).

Розподіл ліній фіксованого Інтернет в розрізі швидкості доступу, %

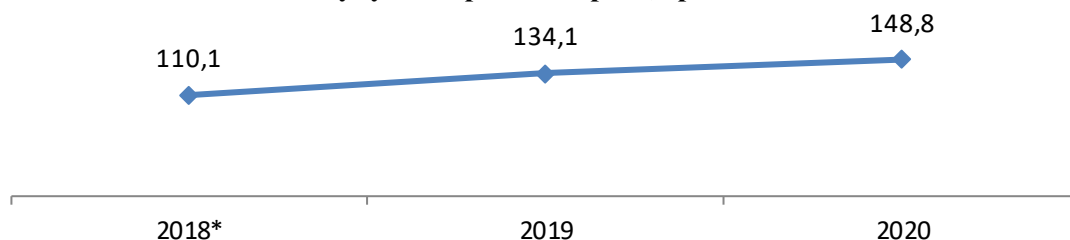

*за даними Державної служби статистики України

Рис. 1.22

Середньомісячний дохід від надання послуг фіксованого доступу до мережі Інтернет у розрахунку на одного абонента за даними 2020 року збільшився на 10,9% у порівнянні з 2019 роком (рис. 1.23).

Середньомісячний дохід від надання послуг фіксованого доступу до мережі Інтернет у розрахунку на лінію (точку) фіксованого доступу до мережі Інтернет, грн/місяць

*за даними Державної служби статистики України

Рис. 1.23

Станом на 31.12.2020 регіонами з найвищою забезпеченістю населення фіксованим доступом до мережі Інтернет є м. Київ, Київська, Одеська, Львівська та Запорізька області, а з найнижчою – Луганська, Кіровоградська, Чернівецька та Закарпатська області (рис.1.24).

Забезпеченість домогосподарств фіксованим доступом до мережі Інтернет у розрахунку на 100 домогосподарств*, за регіонами станом на 31.12.2020

Рис. 1.24

СТАН РОЗВИТКУ РИНКУ ПОСЛУГ ПОШТОВОГО ЗВ'ЯЗКУ

В Україні сформувався і функціонує ринок послуг поштового зв'язку, що є важливою і соціально значимою складовою галузі зв'язку.

НКРЗІ відповідно до Закону України «Про поштовий зв'язок» забезпечує ефективність функціонування ринку послуг поштового зв'язку на основі збалансування інтересів суспільства, операторів та користувачів послуг поштового зв'язку.

На НКРЗІ згідно із Законом України «Про поштовий зв'язок» покладаються:

- ведення єдиного державного реєстру операторів поштового зв'язку (далі - Реєстр);
- формування цінової політики та регулювання відповідно до законодавства України тарифів на послуги поштового зв'язку.

НКРЗІ веде єдиний державний реєстр операторів поштового зв'язку, який створено з метою забезпечення поінформованості споживачів щодо можливості альтернативного вибору постачальника послуг з приймання, обробки, перевезення та доставки (вручення) поштових відправлень, виконання доручень користувачів щодо поштових переказів, банківських операцій на визначених територіях, що сприятиме розвитку конкуренції на ринку та задоволенню потреб споживачів у відповідних послугах.

У зв'язку з лібералізацією ринку послуг поштового зв'язку збільшується кількість постачальників послуг поштового і кур'єрського зв'язку та обсяг наданих ними послуг. Станом на 31.12.2020 року Реєстр налічував 97 суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність у сфері надання послуг поштового зв'язку, що майже на 40 % більше ніж у 2019 році.

Щодо формування цінової політики та регулювання відповідно до законодавства України тарифів на послуги поштового зв'язку.

Тарифне регулювання у сфері надання послуг поштового зв'язку здійснюється НКРЗІ відповідно до законодавства України і повинно стимулювати впровадження операторами новітніх технологій, підвищення якості надання послуг, збільшення обсягів і розширення номенклатури послуг.

Тарифному регулюванню у сфері надання послуг поштового зв'язку підлягають виключно універсальні послуги поштового зв'язку. Універсальні послуги поштового зв'язку - набір послуг поштового зв'язку загального користування встановленого рівня якості, які надаються усім користувачам на всій території України за тарифами, що регулюються державою. До універсальних послуг поштового зв'язку належать послуги з пересилання: поштових карток, листів, бандеролей, відправлень для сліпих - простих та рекомендованих; посилок без оголошеної цінності масою до 10 кілограмів.

Граничні тарифи на універсальні послуги поштового зв'язку затверджені рішенням НКРЗІ від 03.09.2019 № 403, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 20.09.2019 за № 1048/34019.

Згідно з Правилами надання послуг поштового зв'язку, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 05.03.2009 № 270, надання універсальних послуг поштового зв'язку на всій території України забезпечує національний оператор поштового зв'язку.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10.01.2002 № 10-р (із змінами, внесеними розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17.07.2019 № 547-р) виконання функцій національного оператора поштового зв'язку покладено на акціонерне товариство «Укрпошта» (далі - АТ «Укрпошта»).

У 2020 році універсальні послуги поштового зв'язку надавалися АТ «Укрпошта» через поштову мережу, яка складається з понад 11 тис. об'єктів поштового зв'язку і забезпечує покриття у 100% населених пунктів України, загальна протяжність поштових маршрутів становить більше 315 тис. км. Слід зазначити, що тарифи на універсальні послуги поштового зв'язку протягом 2020 року не змінювались.

Під впливом економічної і фінансової ситуації, яка склалась як в державі, так і у світі в цілому, ринок поштових послуг України зазнає певних змін та характеризується зниженням обсягів письмової кореспонденції та розширенням поля діяльності у таких сегментах, як електронна торгівля, фінансові послуги та розвиток міжнародної логістики.

Під час пандемії коронавірусної інфекції COVID-19 у 2020 році збільшилась кількість онлайн замовлень товарів і обсяги електронної комерції значно зросли, в залежності від окремих категорій товарів зростання склало від 12% до 40%.

У 2020 році значно покращився стан роботи служби «EMS» (Express Mail Service - міжнародний сервіс експрес-доставки поштових відправлень). У квітні минулого року за рішенням Міністерства інфраструктури України та за підтримки НКРЗІ, АТ «Укрпошта» було визначено оператором поштового зв'язку з пересилання відправлень «EMS». Зміна оператора служби «EMS» та використання потужної мережі національного оператора дозволило забезпечити покращення якості сервісу, що підтверджується міжнародною компанією PricewaterhouseCoopers (PwC), яка визначає світовий рейтинг якості надання послуги доставки EMS та оцінює відповідність виконання призначеними операторами стандартів EMS. За підсумками четвертого кварталу 2020 року АТ «Укрпошта» піднялася на 53 сходинки у світовому рейтингу PwC за якістю надання послуги експрес-доставки «EMS» і займає 92 місце із 198 поштових адміністрацій країн світу.

Протягом 2020 року проводилась робота з опрацювання версій проекту Закону України «Про поштовий зв'язок», розроблених народними депутатами України та взято участь у публічних громадських обговореннях, а також у спільних нарадах із представниками операторів поштового зв'язку. Було розглянуто та опрацьовано три альтернативних версії проекту Закону України «Про поштовий зв'язок». За результатами опрацювання НКРЗІ надала низку суттєвих зауважень та пропозицій. На даний час законопроекти р. н. 4353 від 10.11.2020, р. н. 4353-1 від 25.11.2020, р. н. 4353-2 від 26.11.2020 направлено до відповідних комітетів Верховної Ради України для ознайомлення. Роботу над цими законопроектами буде продовжено у 2021 році.

На виконання Плану залучення зовнішньої допомоги Європейської Комісії на 2020 рік було взято участь у семінарі в рамках інструменту технічної допомоги TAIEХ на тему «Посилення регуляторної спроможності НКРЗІ у сфері доступу до ринку та системи моніторингу якості послуг».

В рамках співробітництва з міжнародним проектом EU4Digital за напрямком «Електронна комерція» було проведено відеоконференцію з представниками Міністерства цифрової трансформації України та міжнародними експертами.

СТАН РОЗВИТКУ ІКТ

Розвиток сучасних інформаційно-комунікаційних технологій (далі – ІКТ) є стратегічною необхідністю та найважливішою складовою створення цифрової економіки з метою забезпечення формування та підвищення національної конкурентоспроможності країни. Використання ІКТ продовжує бути одним з найважливіших чинників, які суттєво впливають на всі сфери життєдіяльності людини.

Основною тенденцією розвитку та функціонування ІКТ у 2020 році стало більш широке застосування ІКТ в умовах пандемії коронавірусної інфекції Covid-19, що пов'язане з забезпечення потреб у функціонуванні віддалених робочих місць, дистанційної освіти, охорони здоров'я, надання адміністративних послуг онлайн.

За Індексом розвитку електронного уряду ООН (The UN Global E-Government Development Index), який оцінює готовність і можливості національних державних структур у використанні ІКТ для надання громадянам державних послуг, у 2020 Україна посіла 69 місце у світі серед 193 країн-членів ООН (у 2018 році Україна посіла 82 із 193 країн-членів ООН).

Європейський портал даних (EDP) опублікував шостий щорічний звіт Open Data Maturity Report 2020 щодо рівня розвитку сфери відкритих даних. Україна, яка вперше взяла участь у рейтингу, увійшла до переліку країн, що швидко розвиваються (Fast-trackers) та посіла 17 місце в ньому.

Основні показники розвитку сфери ІКТ в Україні за даними Держстату України за 2020 рік:

- обсяг реалізованої промислової продукції за видом діяльності «Виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції» - 2,58 млрд. грн., що на 80% менше ніж за 2019 рік;

- обсяг реалізованих послуг у сфері інформатизації – 71,32 млрд. грн., що на 13% більше ніж за 2019 рік;

- обсяг експорту комп'ютерних та інформаційних послуг - 2,82 млрд. дол. США, що на 25% більше ніж за 2019 рік;

- імпорт комп'ютерних та інформаційних послуг - 0,47 млрд. дол. США, що на 8% більше ніж за 2019 рік;

- обсяг капітальних інвестицій за видом економічної діяльності «Комп'ютерне програмування та надання інших інформаційних послуг» - 2,4 млрд. грн., що на 33% менше ніж за 2019 рік;

- обсяг капітальних інвестицій за видом промислової діяльності «Виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції» - 0,42 млрд. грн., що на 5% менше ніж за 2019 рік.

З метою подальшого розвитку використання ІКТ, виходу з кризи, обумовленої пандемією коронавірусної інфекції Covid-19, розвитку цифрової економіки та залучення інвестицій, Україна має потребу в покращенні своїх позицій у зазначених рейтингах. Тому, найбільш доцільним є прискорення розвитку широкосмугового доступу до мережі Інтернет, для чого необхідно передбачити вирішення наступних питань:

- спільного використання інфраструктури (активної та пасивної) та ресурсів мереж телекомунікацій (доступу, абонентських ліній, радіочастотного ресурсу);

- розвитку широкосмугового доступу до мережі Інтернет в депресивних регіонах та сільській місцевості;

- забезпечення контролю встановлених рівнів якості (система моніторингу);

- реалізації прав споживачів на вільний вибір постачальників.

РОЗДІЛ II. НОРМОТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ НКРЗІ У СФЕРІ ЗВ'ЯЗКУ

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ, ПІДГОТОВЛЕНІ З МЕТОЮ АДАПТАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО ЗАКОНОДАВСТВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Протягом 2020 року нормотворча діяльність НКРЗІ у галузі зв'язку була спрямована, в першу чергу, на забезпечення виконання зобов'язань, передбачених Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію).

Проекти нормативно-правових актів розроблялись НКРЗІ за власною ініціативою та на виконання завдань та повноважень, передбачених:

- Законом України «Про телекомунікації»;
- Законом України «Про радіочастотний ресурс України»;
- Планом заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 25.10.2017 № 1106;
- Планом заходів щодо підвищення якості послуг рухомого (мобільного) зв'язку, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 1189-р;
- Планом заходів щодо створення умов розвитку мобільного широкосмугового доступу, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 04.12.2019 № 1272-р;
- Планом заходів щодо дерегуляції господарської діяльності та покращення бізнес-клімату, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 04.12.2019 № 1413-р;
- Планом використання радіочастотного ресурсу України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 09.06.2006 № 815;
- Планом діяльності з підготовки проектів регуляторних актів на 2020 рік, затвердженим рішенням НКРЗІ від 10.12.2019 № 596 (із змінами).

Нормативно - правові акти, які прийняті в 2020 році

Рішення НКРЗІ від 28.01.2020 № 30 «Про внесення змін до Порядку виконання робіт з виявлення та усунення дії джерел радіозавад у смугах радіочастот загального користування», зареєстроване у Міністерстві юстиції України 27.03.2020 за № 311/34594.

Рішення прийнято на виконання пункту 3 Плану заходів щодо створення умов розвитку мобільного широкосмугового доступу, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 04.12.2019 № 1272-р з метою удосконалення вказаного Порядку та конкретизації окремих його положень.

Рішення від 03.03.2020 № 93 «Про внесення змін до Порядку регулювання тарифів на роботи (послуги) Державного підприємства «Український державний центр радіочастот», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 08.05.2020 за № 424/34707.

Рішення прийнято з метою удосконалення процедурних питань перегляду діючих тарифів на роботи (послуги) УДЦР, пов'язані з централізованим технічним адмініструванням перенесення абонентських номерів шляхом встановлення підстав для їх перегляду.

Рішення НКРЗІ від 09.06.2020 № 223 «Про затвердження Порядку користування інформаційно-аналітичною системою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 01.07.2020 № 608/34891.

Рішення прийнято у зв'язку з прийняттям Закону України від 18.09.2019 № 102-ІХ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скорочення переліку видів

господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню», відповідно до пункту 8 частини другої розділу I та частини 5 розділу II «Прикінцевих положень» якого протягом трьох місяців з дня опублікування Закону потребує визначення порядку користування інформаційно-аналітичною системою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації.

Рішення НКРЗІ від 30.06.2020 № 253 «Про внесення змін до Положення про якість телекомунікаційних послуг», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 21.07.2020 за № 685/34968.

Рішення прийнято з метою врегулювання питання забезпечення споживачів телекомунікаційних послуг інформацією щодо встановлених операторами, провайдерами телекомунікацій в публічних договорах про надання телекомунікаційних послуг доступу до Інтернету значень швидкостей передавання та приймання даних.

Рішення НКРЗІ від 21.07.2020 № 280 «Про внесення змін до Порядку надання висновків щодо електромагнітної сумісності та дозволів на експлуатацію радіоелектронних засобів і випромінювальних пристроїв», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 07.08.2020 за № 761/35044.

Рішення прийнято у рамках реалізації принципів державної політики цифрового розвитку щодо адміністративного спрощення через застосування цифрових технологій та удосконалення процедурних питань під час надання висновків щодо електромагнітної сумісності та дозволів на експлуатацію радіоелектронних засобів і випромінювальних пристроїв нових радіотехнологій.

Рішення НКРЗІ від 14.07.2020 № 269 «Про затвердження Порядку визначення ринків певних телекомунікаційних послуг», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 10.09.2020 за № 866/35149.

Рішення прийнято з метою встановлення організаційних засад та процедури визначення ринків певних телекомунікаційних послуг, на яких попереднє регулювання може бути виправдане.

Рішення НКРЗІ від 01.09.2020 № 334 «Про затвердження Порядку організації та проведення особистого прийому громадян у Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 17.09.2020 за № 903/35186.

Рішення прийнято з метою належної організації та проведення особистого прийому громадян відповідно до статті 22 Закону України «Про звернення громадян», Указу Президента України від 07.02.2008 № 109 «Про першочергові заходи щодо забезпечення реалізації та гарантування конституційного права на звернення до органів державної влади та органів місцевого самоврядування».

Рішення НКРЗІ від 29.09.2020 № 367 «Про затвердження уніфікованої форми акта, складеного за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо дотримання суб'єктом ринку телекомунікацій вимог законодавства у сфері телекомунікацій», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 20.11.2020 року за № 1151/35434.

Рішення прийнято з метою удосконалення механізмів проведення планових та позапланових перевірок, додержання принципів об'єктивності та неупередженості здійснення державного нагляду (контролю) у сфері телекомунікацій.

Рішення НКРЗІ від 29.09.2020 № 370 «Про внесення змін до Розрахункових такс за послуги пропуску трафіку до телекомунікаційних мереж операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою на ринках послуг пропуску трафіку», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 02.10.2020 за № 970/35253.

Рішення прийнято з метою захисту прав споживачів при отриманні телекомунікаційних послуг в частині, що стосується вільного доступу до телекомунікаційних послуг та вибору виду та кількості телекомунікаційних послуг; зростання конкуренції між

операторами телекомунікацій для максимального задоволення попиту споживачів на телекомунікаційні послуги, збільшення обсягів послуг та підвищення їх якості.

Рішення НКРЗІ від 13.10.2020 № 391 «Про внесення змін до Переліку радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв, на експлуатацію яких потрібен дозвіл на експлуатацію радіоелектронного засобу або випромінювального пристрою», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 08.12.2020 за № 1224/35507.

Рішення прийнято з метою актуалізації і приведення у відповідність до Плану використання радіочастотного ресурсу України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09.06.2006 № 815, технічних умов впровадження відповідних радіотехнологій у Переліку радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв, на експлуатацію яких потрібен дозвіл на експлуатацію радіоелектронного засобу або випромінювального пристрою (далі – РЕЗ та ВП), затвердженому рішенням НКРЗІ від 23.12.2014 № 844, зареєстрованому в Міністерстві юстиції України 19.02.2015 за № 201/26646, а також з метою гармонізації технічних вимог та умов застосування деяких типів РЕЗ та ВП на бездозвільній основі в Україні з рішенням Європейської Комісії № 2006/771/ЄС від 09.11.2006 про гармонізацію радіочастотного ресурсу для застосування пристроїв короткого радіусу дії.

Рішення НКРЗІ від 01.12.2020 № 464 «Про виконання у Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації Закону України «Про доступ до публічної інформації», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 21.12.2020 за № 1268/35551.

Рішення прийнято з метою врегулювання питання розміру граничних витрат на виготовлення цифрових копій документів шляхом сканування, що надаються електронною поштою у відповідь на інформаційний запит, а також встановлення економічно обґрунтованих розмірів граничних витрат на ксерокопіювання документів та їх друк.

Нормативно – правові акти, робота над якими буде продовжена відповідно до Плану діяльності з підготовки проектів регуляторних актів на 2021 рік, затвердженого рішенням НКРЗІ від 08.12.2020 № 479

Проект рішення НКРЗІ «Про внесення змін до Порядку взаєморозрахунків між операторами телекомунікацій», прийнято за основу рішенням НКРЗІ від 26.05.2020 № 204 та оприлюднено на вебсайті НКРЗІ з метою отримання пропозицій та зауважень від фізичних, юридичних осіб та їх об'єднань.

Проект рішення розроблено з метою його удосконалення та приведення у відповідність до чинного законодавства в частині врегулювання взаєморозрахунків між операторами телекомунікацій при наданні послуг місцевого фіксованого телефонного зв'язку з використанням конвергенції мереж.

Проект рішення НКРЗІ «Про внесення змін до рішення НКРЗІ від 05.04.2016 №180 «Про затвердження Порядку надання операторами, провайдерами телекомунікацій звітності та інформації і визнання такими, що втратили чинність, рішень НКРЗІ від 04.11.2008 № 1189 та від 25.12.2008 № 1283», прийнято за основу рішенням НКРЗІ від 14.07.2020 № 271, оприлюднено на вебсайті НКРЗІ з метою отримання пропозицій та зауважень від фізичних, юридичних осіб та їх об'єднань, направлено на погодження до заінтересованих державних органів. Доопрацьований проект рішення схвалено рішенням НКРЗІ від 17.11.2020 № 441, погоджено із заінтересованими державними органами та в установленому порядку подано на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.

Проект рішення розроблено з метою удосконалення нормативної бази в сфері телекомунікацій в частині надання операторами, провайдерами телекомунікацій звітності виключно в електронній формі на офіційному вебсайті НКРЗІ у відповідному розділі за допомогою відповідних програмних засобів, з накладанням електронного цифрового підпису, а також оптимізації форм звітності з метою зменшення звітного навантаження на

суб'єктів господарювання, та на виконання пункту 86 плану заходів щодо дерегуляції господарської діяльності та покращення бізнес-клімату, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 04.12.2019 №1413-р.

Наразі рішення НКРЗІ від 23 лютого 2021 року № 69 «Про внесення змін до рішення НКРЗІ від 05.04.2016 № 180 «Про затвердження Порядку надання операторами, провайдерами телекомунікацій звітності та інформації і визнання такими, що втратили чинність, рішень НКРЗІ від 04.11.2008 № 1189 та від 25.12.2008 № 1283», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 15 березня 2021 року за №№ 323/35945, 324/35946.

Проект рішення НКРЗІ «Про внесення змін до Розрахункових такс за послуги пропуску трафіку до телекомунікаційних мереж операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою на ринках послуг пропуску трафіку», прийнято за основу рішенням НКРЗІ від 17.11.2020 № 440, оприлюднено на вебсайті НКРЗІ з метою отримання пропозицій та зауважень від фізичних, юридичних осіб та їх об'єднань, схвалено рішенням НКРЗІ від 29.12.2020 № 522 та направлено на погодження до заінтересованих державних органів.

Проект рішення розроблено з метою захисту прав споживачів при отриманні телекомунікаційних послуг в частині, що стосується вільного доступу до телекомунікаційних послуг та вибору виду та кількості телекомунікаційних послуг; зростання конкуренції між операторами телекомунікацій з метою максимального задоволення попиту споживачів на телекомунікаційні послуги, збільшення обсягів послуг та підвищення їх якості.

Наразі, рішення НКРЗІ від 23.02.2021 № 70 «Про внесення змін до Розрахункових такс за послуги пропуску трафіку до телекомунікаційних мереж операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою на ринках послуг пропуску трафіку» зареєстровано у Міністерстві юстиції України 15.03.2021 за № 334/35956.

Проект рішення НКРЗІ «Про затвердження змін до деяких рішень НКРЗІ з питань надання послуг із перенесення абонентських номерів», схвалено рішенням НКРЗІ від 17.11.2020 № 442 та направлено на погодження до заінтересованих державних органів.

Проект рішення розроблено з метою оптимізації механізму надання послуг із перенесення абонентських номерів та усунення перешкод при реалізації абонентами свого права на отримання таких послуг, удосконалення Порядку надання послуг із перенесення абонентських номерів, затвердженого рішенням НКРЗІ від 31.07.2015 № 394, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 21.08.2015 за № 1019/27464, та Основних вимог до договору про надання телекомунікаційних послуг, затверджених рішенням НКРЗІ від 29.11.2012 № 624, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 24.12.2012 за № 2150/22462.

Проект рішення НКРЗІ «Про внесення змін до Переліку радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв, на експлуатацію яких потрібен дозвіл на експлуатацію радіоелектронного засобу або випромінювального пристрою», прийнято за основу рішенням НКРЗІ від 01.12.2020 № 462 та оприлюднено на вебсайті НКРЗІ з метою отримання пропозицій та зауважень від фізичних, юридичних осіб та їх об'єднань.

Проект рішення розроблено з метою визначення умов для застосування окремих типів абонентського радіообладнання, що застосовується під час збирання та обробки інформації щодо обліку енергоресурсів, із гарантованими умовами забезпечення електромагнітної сумісності радіоелектронних засобів на бездозвільній основі.

Проект рішення НКРЗІ «Про внесення змін до Правил надання та отримання телекомунікаційних послуг», схвалено рішенням НКРЗІ від 15.12.2020 № 495 та направлено на повторне погодження до заінтересованих державних органів.

Проект рішення розроблено з метою врегулювання відносин, пов'язаних із захистом прав споживачів під час замовлення, отримання контент-послуг та відмови від них та у зв'язку з численними скаргами до НКРЗІ абонентів рухомого (мобільного) зв'язку на

порушення прав споживачів при наданні контент-послуг, зокрема списання без їх відома коштів за контент-послуги, які вони не замовляли і не споживали.

Проект рішення НКРЗІ «Про внесення змін до Положення про якість телекомунікаційних послуг», прийнято за основу рішенням НКРЗІ від 29.12.2020 № 520, оприлюднено на вебсайті НКРЗІ з метою отримання пропозицій та зауважень від фізичних, юридичних осіб та їх об'єднань, направлено на погодження до заінтересованих державних органів.

Проект рішення розроблено з метою удосконалення питання організації проведення випробувань показників якості під час забезпечення контролю НКРЗІ за якістю телекомунікаційних послуг та задоволенням попиту споживачів.

Проект рішення НКРЗІ «Про внесення змін до Положення про вимірювання параметрів телекомунікаційних мереж з метою здійснення державного нагляду у сфері телекомунікацій» схвалено рішенням НКРЗІ від 15.12.2020 № 496, оприлюднено на вебсайті НКРЗІ з метою отримання пропозицій та зауважень від фізичних, юридичних осіб та їх об'єднань, направлено на повторне погодження до заінтересованих державних органів.

Проект рішення розроблено з метою покращення якості телекомунікаційних послуг, захист прав споживачів шляхом підвищення ефективності контролю за якістю телекомунікаційних послуг при здійсненні державного нагляду, контролю за дотриманням операторами телекомунікацій порядку маршрутизації трафіку на телекомунікаційних мережах, відповідно до методик вимірювань у сфері законодавчо регульованої метрології, вимоги до яких визначені, зокрема, частиною третьою статті 7 Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність», з використанням засобів вимірювальної техніки, що відповідають Технічному регламенту законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 13.01.2016 № 94.

Слід зазначити, що Державною регуляторною службою України 17.02.2021 року на своєму офіційному сайті опубліковано Аналітичний звіт про результати роботи у 2020 році, згідно з яким НКРЗІ:

- забезпечено своєчасність затвердження та оприлюднення планів діяльності з підготовки проектів регуляторних актів на 2020 рік а також своєчасність коригування планів діяльності з підготовки проектів регуляторних актів;

- знаходиться на **першому** місці в Рейтингу дотримання регуляторними органами центрального рівня принципу передбачуваності при здійсненні регуляторної діяльності;

- **очолює** Рейтинг рівня дотримання регуляторними органами центрального рівня відповідності проектів регуляторних актів вимогам та принципам державної регуляторної політики;

- є одним із найбільш активних розробників регуляторних актів, що забезпечили найкращий рівень дотримання вимог Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» та постанови Кабінету Міністрів України від 11.03.2004 № 308 «Про затвердження методик проведення аналізу впливу та відстеження результативності регуляторного акта», всі Аналізи регуляторного впливу до поданих НКРЗІ на погодження проектів регуляторних актів відповідали встановленим вимогам, при визначенні проблеми, цілей та показників результативності державного регулювання.

Впровадження сучасних телекомунікаційних технологій рухомого (мобільного) зв'язку

На виконання Указу Президента України від 08.07.2019 № 497 «Про деякі заходи з покращення доступу до мобільного Інтернету» (далі - Указ Президента України) та Плану заходів щодо створення умов розвитку мобільного широкосмугового доступу, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 04.12.2019 № 1272-р, з метою забезпечення максимального покриття території України мережами рухомого (мобільного) зв'язку третього та четвертого покоління, надання широкосмугового доступу до Інтернету, отримання повсюдно громадянами України переваг та можливостей цифрового світу, насамперед у сферах освіти, медицини, електронної комерції, адміністративних послуг, розвитку електронної демократії, НКРЗІ здійснювались заходи спрямовані на заохочення мобільних операторів здійснювати впровадження технології LTE у діапазонах радіочастот 800/900 МГц.

Рішенням НКРЗІ від 28.01.2020 № 32 погоджено проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Плану використання радіочастотного ресурсу України», яка розроблена з метою підвищення ефективності використання радіочастотного ресурсу в діапазонах радіочастот 800/900 МГц та досягнення цілі 14.2 Програми діяльності Кабінету Міністрів України, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 29.09.2019 № 849, щодо можливості користування українців високошвидкісним Інтернетом на всіх міжнародних автошляхах та в усіх населених пунктах.

Рішеннями НКРЗІ від 02.01.2020 № 1 та від 14.01.2020 № 10 погоджено проект постанови Кабінету Міністрів України від 24.01.2020 № 30 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 22 лютого 2006 р. № 200» з метою внесення змін до розмірів плати за видачу ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України, спрямованих на заохочення мобільних операторів здійснювати впровадження LTE у діапазонах радіочастот 800/900 МГц.

Рішенням НКРЗІ від 21.01.2020 № 23 НКРЗІ підтримано Орієнтовний план (дорожню карту виконання заходів рефармінгу), розроблений Робочою групою з питань підготовки пропозицій щодо проведення дефрагментації радіочастотного спектру та впровадження новітніх радіотехнологій в діапазонах 700-900 МГц.

В рамках виконання Указу Президента та Плану заходів, НКРЗІ здійснено низку заходів щодо перерозподілу між операторами телекомунікацій РЧР України, визначеного в чинних ліцензіях, з метою впровадження нової радіотехнології «Міжнародний рухомий (мобільний) зв'язок ІМТ» (4G) у діапазонах 800/900 МГц, зокрема прийнято рішення НКРЗІ:

- 14.01.2020 № 5 «Про ліцензування у сфері користування радіочастотним ресурсом України»;

- 07.02.2020 № 48 «Про ліцензування у сфері користування радіочастотним ресурсом України (розгляд заяв ПрАТ «Київстар», ПрАТ «ВФ Україна», ТОВ «лайфселл», ТОВ «ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНІ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЇ»);»;

- 07.02.2020 № 49 «Про можливість дострокового впровадження нової радіотехнології ТОВ «ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНІ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЇ»;

- 21.02.2020 № 80 «Про розгляд заяв суб'єктів господарювання щодо дострокового впровадження нової радіотехнології».

Як наслідок, оператори телекомунікацій отримали можливість для розвитку власних телекомунікаційних мереж в сільській місцевості, створення покриття Інтернетом України та покращення якості доступу до послуг швидкісного Інтернету.

Крім того, НКРЗІ забезпечено участь у розробці актів Уряду з питань подальшого впровадження сучасних телекомунікаційних технологій рухомого (мобільного) зв'язку, а саме:

- розпорядження Кабінету Міністрів України від 11.11.2020 № 1409-р «Про затвердження Плану заходів щодо впровадження в Україні системи рухомого (мобільного)

зв'язку п'ятого покоління», яке розроблено з метою забезпечення проведення заходів, що необхідні для впровадження в Україні системи рухомого (мобільного) зв'язку п'ятого покоління. Зокрема, проект акта було опрацьовано та надано пропозиції до нього (рішення НКРЗІ від 19.05.2020 № 197 та від 25.08.2020 № 328);

- розпорядження Кабінету Міністрів України від 18.11.2020 № 1457-р «Про затвердження плану заходів щодо вивільнення смуг радіочастот у діапазонах 790-862 МГц, 694-790 МГц від радіоелектронних засобів радіомовної служби (телебачення) для впровадження радіотехнології LTE», яке розроблено з метою створення умов для забезпечення максимального покриття території України мережами рухомого (мобільного) зв'язку четвертого покоління. Зокрема, проект акта було опрацьовано та надано пропозиції до нього (рішення НКРЗІ від 07.07.2020 № 262 та від 25.08.2020 № 327);.

У 2021 році НКРЗІ і надалі будуть вживатися заходи в межах визначених законодавством, спрямовані на впровадження новітніх технологій у сфері телекомунікацій та користування РЧР України в рамках виконання Указу Президента України та розпорядчих актів Уряду.

Тарифи на роботи (послуги) державного підприємства «Український державний центр радіочастот»

Відповідно до пункту 7 частини другої статті 14 та частини четвертої статті 16 Закону України «Про радіочастотний ресурс України» до повноважень НКРЗІ відноситься встановлення Тарифів на роботи (послуги) державного підприємства «Український державний центр радіочастот», пов'язані з користуванням радіочастотним ресурсом України та вимірюванням параметрів телекомунікаційних мереж (далі -Тарифи).

На даний час є чинними Тарифи, затверджені рішенням НКРЗІ від 01.11.2016 № 578 та зареєстровані у Міністерстві юстиції України 25.11.2016 за № 1530/29660 (зі змінами).

Відповідно до пункту 2 Указу Президента України, Кабінет Міністрів України у взаємодії з НКРЗІ має забезпечити: здійснення заходів з покращення доступу до мобільного Інтернету, затверджених цим Указом, та щомісячно інформувати Президента України про стан їх виконання; приймання актів, необхідних для реалізації цього Указу.

З метою забезпечення впровадження нових радіотехнологій в мережах рухомого (мобільного) зв'язку третього та четвертого поколінь, надання ширококутного доступу до Інтернету, отримання повсюдно громадянами України переваг та можливостей цифрових технологій, розроблено проект рішення НКРЗІ «Про затвердження Змін до Тарифів на роботи (послуги) державного підприємства «Український державний центр радіочастот», пов'язані з користуванням радіочастотним ресурсом України та вимірюванням параметрів телекомунікаційних мереж».

Згідно із зазначеним проектом рішення чинні Тарифи доповнено новими підпунктами щодо тарифів для операторів телекомунікацій, що надають послуги зв'язку на мережах рухомого (мобільного) зв'язку третього та четвертого поколінь в смугах радіочастот 800/850/900 МГц, а саме:

- тарифів на роботи (послуги), пов'язані з розглядом заявочних документів, присвоєнням радіочастот, призначенням позивних сигналів, підготовкою та оформленням висновків, дозволів на експлуатацію (підпункти 1.2б пункту 1 та 2.3б розділу I);
- тарифів на роботи (послуги), пов'язані з радіочастотним моніторингом та забезпеченням ЕМС РЕЗ (підпункти 26.9 пункту 26 розділу II);
- тарифів на роботи (послуги), пов'язані з вимірюванням параметрів телекомунікаційних мереж (підпункт 45а пункту 45 розділу IV).

Крім того, проект Тарифів було доповнено відповідними нормами щодо переліку користувачів РЧР України, до яких застосовується ці тарифи.

Рішенням НКРЗІ від 21.04.2020 № 160 затверджено Зміни до Тарифів на роботи (послуги) державного підприємства «Український державний центр радіочастот», пов'язані з користуванням радіочастотним ресурсом України та вимірюванням параметрів

телекомунікаційних мереж, які зареєстровані в Міністерстві юстиції України 08.05.2020 за № 428/34711, та набрали чинності 22.05.2020.

Регулювання розрахункових такс за послуги пропуску трафіку

Відповідно до повноважень, визначених Законом, НКРЗІ здійснює тарифне регулювання у сфері телекомунікацій та встановлює порядок взаєморозрахунків між операторами телекомунікацій.

Згідно із пунктом 3 частини другої статті 66 Закону державному регулюванню шляхом встановлення граничних або фіксованих тарифів підлягають розрахункові такси за послуги пропуску трафіку до телекомунікаційних мереж операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою (далі – ІРП) на ринках певних телекомунікаційних послуг.

На даний час взаєморозрахунки між операторами телекомунікацій за послуги пропуску трафіку в точках взаємоз'єднання мереж при наданні національних телекомунікаційних послуг, а саме послуг місцевого, міжміського фіксованого та рухомого (мобільного) телефонного зв'язку здійснюються за Розрахунковими таксами за послуги пропуску трафіку до телекомунікаційних мереж операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою на ринках послуг пропуску трафіку, затвердженими рішенням НКРЗІ від 30.08.2016 № 456, зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 22.09.2016 за № 1280/29410.

Відповідно до пункту 2 частини першої статті 57 Закону, зокрема, розрахункові такси за послуги пропуску трафіку визначаються на основі собівартості та з урахуванням прибутковості відповідних послуг, у порядку, затвердженому НКРЗІ.

Згідно з вимогами Порядку установаження розмірів розрахункових такс за послуги пропуску трафіку до телекомунікаційних мереж операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою, затвердженого рішенням НКРЗІ від 07.06.2016 № 295 та зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 05.07.2016 за № 922/29052, за даними операторів телекомунікацій за 2017 - 2019 роки було розраховано приведену собівартість пропуску трафіку в телекомунікаційних мережах операторів телекомунікацій, і яка в мережах операторів телекомунікацій рухомого (мобільного) зв'язку протягом вказаного періоду була стабільною і в 2019 році становила від 0,03 до 0,06 грн./хв.

З метою сприяння розвитку конкуренції на ринку телекомунікаційних послуг НКРЗІ прийнято рішення НКРЗІ від 19.05.2020 № 195 «Про внесення змін до Розрахункових такс за послуги пропуску трафіку до телекомунікаційних мереж операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою на ринках послуг пропуску трафіку» (далі - рішення №195) в частині зменшення розрахункових такс за послуги термінації міжміського телефонного трафіку на телекомунікаційних мережах операторів телекомунікацій з ІРП на ринку послуг термінації голосового трафіку на телефонних мережах рухомого (мобільного) зв'язку ТМЗК та послуги термінації рухомого (мобільного) телефонного трафіку на телекомунікаційних мережах операторів телекомунікацій з ІРП на ринку послуг термінації голосового трафіку на телефонних мережах рухомого (мобільного) зв'язку ТМЗК з 0,12 до 0,08 грн/хв.

Враховуючи лист Міністерства юстиції України від 04.07.2020 № 29595/13128-2620/10.1.3, яким надіслано висновок про відмову в державній реєстрації рішення № 195 та на виконання рішення НКРЗІ від 07.07.2020 № 263 «Про скасування рішення НКРЗІ від 19.05.2020 № 195», було підготовлено проект рішення НКРЗІ «Про внесення змін до Розрахункових такс за послуги пропуску трафіку до телекомунікаційних мереж операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою на ринках послуг пропуску трафіку», прийнято за основу рішенням НКРЗІ від 14.07.2020 № 270 та розміщено на офіційній сторінці НКРЗІ в мережі Інтернет з метою одержання зауважень і пропозицій від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань.

Доопрацьований за результатами громадського обговорення проект рішення, схвалений рішенням НКРЗІ від 01.09.2020 № 335, погоджений Державною регуляторною

службою України та затверджений рішенням НКРЗІ від 29.09.2020 № 370, яке зареєстровано Міністерстві юстиції України 02.10.2020 за № 970/35253.

Зазначені зміни набрали чинності з 01.01.2021 та передбачають зменшення розрахункових такс за послуги термінації трафіку до телекомунікаційних мереж операторів рухомого (мобільного) зв'язку з 0,12 грн./хв. до 0,08 грн./хв. без ПДВ.

Тимчасово, на період з 01.01.2021 по 31.12.2021 включно, розрахункова такса встановлена у розмірі 0,10 грн./хв. без ПДВ.

Наступним кроком НКРЗІ продовжила роботу щодо внесення змін до розрахункових такс за термінацію трафіку до телекомунікаційних мереж операторів фіксованого зв'язку.

Проект рішення НКРЗІ «Про внесення змін до Розрахункових такс за послуги пропуску трафіку до телекомунікаційних мереж операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою на ринках послуг пропуску трафіку» прийнято за основу рішенням НКРЗІ від 17.11.2020 № 440, розміщено на офіційній сторінці НКРЗІ в мережі Інтернет з метою одержання зауважень і пропозицій від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань.

Проект рішення, доопрацьований за результатами громадського обговорення, схвалено рішенням НКРЗІ від 29.12.2020 № 522, погоджено Державною регуляторною службою України.

Рішення НКРЗІ від 23.02.2021 № 70 «Про внесення змін до Розрахункових такс за послуги пропуску трафіку до телекомунікаційних мереж операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою на ринках послуг пропуску трафіку» зареєстровано у Міністерстві юстиції України 15.03.2021 за № 334/35956.

Аналіз ринків телекомунікацій

Відповідно до пункту 10¹ статті 18 Закону України «Про телекомунікації» НКРЗІ має повноваження щодо здійснення в установленому нею порядку визначення ринків певних телекомунікаційних послуг, проведення їх аналізу та визначення операторів, провайдерів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою на ринках таких послуг.

Рішенням НКРЗІ від 11.12.2018 № 640 затверджено «Порядок проведення аналізу ринків певних телекомунікаційних послуг та визначення операторів, провайдерів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою на ринках таких послуг» (далі – Порядок аналізу), яке зареєстровано в Міністерстві юстиції України 17.01.2019 за № 54/33025. Цей Порядок аналізу встановлює механізм проведення аналізу ринків певних телекомунікаційних послуг, визначення операторів, провайдерів телекомунікацій з ІРП на цих ринках.

У 2020 році були проведені аналізи ринків певних телекомунікаційних послуг.

Відповідно до рішення НКРЗІ від 24.09.2019 № 437 «Про проведення аналізу ринку послуг транзиту трафіку у фіксованій телефонній мережі загального користування» проведено аналіз цього ринку.

Згідно з рішенням НКРЗІ від 14.01.2020 № 11 ПАТ «Укртелеком» визначено оператором з ІРП на ринку послуг транзиту трафіку у фіксованій телефонній мережі загального користування, на якого накладаються зобов'язання, передбачені Законом України «Про телекомунікації» для операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою з дня набрання чинності цим рішенням.

Відповідно до рішення НКРЗІ від 28.01.2020 № 33 «Про проведення аналізу ринків послуг на роздрібному рівні (роздрібних ринків)» було проведено аналіз ринків послуг:

- доступу до фіксованої телефонної мережі загального користування для споживачів (фізичних осіб);
- доступу до фіксованої телефонної мережі загального користування для споживачів (юридичних осіб);
- телекомунікаційних послуг місцевого та/або послуг міжміського фіксованого зв'язку, що надаються споживачам (фізичним особам);
- послуг міжнародного фіксованого зв'язку, що надаються споживачам (фізичним особам);

- телекомунікаційних послуг місцевого та/або послуг міжміського фіксованого зв'язку, що надаються споживачам (юридичним особам);
- послуг міжнародного фіксованого зв'язку, що надаються споживачам (юридичним особам).

Результати аналізу зазначених ринків затверджені рішеннями НКРЗІ:

- **рішення НКРЗІ від 17.11.2020 № 445** «Про результати аналізу ринків послуг міжнародного фіксованого зв'язку, що надаються споживачам (фізичним та юридичним особам)».

Згідно із зазначеним рішенням встановлено що ці ринки є економічно конкурентними і застосування попереднього регулювання на них є недоцільним.

- **рішення НКРЗІ від 08.12.2020 № 476** «Про результати аналізу ринків послуг доступу до фіксованої телефонної мережі загального користування для споживачів (фізичних та юридичних осіб)».

Згідно із зазначеним рішенням визначено операторів з ІРП на ринках, а саме:

- послуг доступу до фіксованої телефонної мережі загального користування для споживачів (фізичних осіб):

ПАТ «Укртелеком» (регіони: м. Київ та Київська, Вінницька, Волинська, Дніпропетровська, Житомирська, Закарпатська, Запорізька, Івано-Франківська, Кіровоградська, Львівська, Миколаївська, Одеська, Полтавська, Рівненська, Сумська, Тернопільська, Харківська, Херсонська, Хмельницька, Черкаська, Чернівецька, Чернігівська області);

- послуг доступу до фіксованої телефонної мережі загального користування для споживачів (юридичних осіб):

ПАТ «Укртелеком» (регіони: м. Київ та Київська, Вінницька, Волинська, Дніпропетровська, Житомирська, Закарпатська, Запорізька, Івано-Франківська, Кіровоградська, Львівська, Миколаївська, Одеська, Полтавська, Рівненська, Сумська, Тернопільська, Харківська, Херсонська, Хмельницька, Черкаська, Чернівецька, Чернігівська області);

ПрАТ «Київстар» (регіони: м. Київ, Київська та Дніпропетровська області);

ПрАТ «Фарлеп-Інвест» (Одеська область).

З дня набрання чинності цим рішенням на ПАТ «Укртелеком», ПрАТ «Київстар», ПрАТ «Фарлеп-Інвест», як на операторів з ІРП, накладені зобов'язання, передбачені Законом України «Про телекомунікації», зокрема, згідно з частиною п'ятою статті 64 у разі недостатнього задоволення попиту споживачів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги в окремих регіонах України, НКРЗІ має право прийняти рішення щодо покладання на операторів, провайдерів телекомунікацій з ІРП на ринках певних телекомунікаційних послуг, обов'язків щодо розвитку та надання загальнодоступних телекомунікаційних послуг із застосуванням механізму компенсації збитків, установленого Кабінетом Міністрів України.

- **рішення НКРЗІ від 08.12.2020 № 477** «Про результати аналізу ринків телекомунікаційних послуг місцевого та/або послуг міжміського фіксованого зв'язку, що надаються споживачам (фізичним та юридичним особам)».

Згідно із зазначеним рішенням встановлено що ці ринки є економічно конкурентними і застосування попереднього регулювання на них є недоцільним.

У 2020 році згідно з **рішенням НКРЗІ від 23.06.2020 № 242** розпочато проведення аналізу ринків послуг з надання доступу до абонентських ліній та мереж передачі даних для надання послуг широкосмугового доступу, а саме:

- ринку послуг з надання доступу (включаючи спільний доступ) до абонентських ліній для надання послуг широкосмугового доступу та голосових послуг;
- ринку послуг з надання широкосмугового доступу до мереж передачі даних.

РОЗДІЛ III. РЕГУЛЮВАННЯ ДОСТУПУ ДО РИНКУ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ ТА СФЕРИ КОРИСТУВАННЯ РЧР УКРАЇНИ

РЕЄСТРАЦІЯ І ЛІЦЕНЗУВАННЯ

25.12.2019 набрав чинності Закон України від 18.09.2019 № 102-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скорочення переліку видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню» (далі - Закон № 102-IX), яким внесено зміни, зокрема, до Закону України «Про телекомунікації» та припинено ліцензування діяльності у сфері телекомунікацій.

Відповідно до вимог вказаного Закону № 102-IX, право на здійснення діяльності у сфері телекомунікацій суб'єкт господарювання набуває шляхом подання до НКРЗІ, повідомлення про початок здійснення діяльності у сфері телекомунікацій (далі - Повідомлення). Здійснення діяльності у сфері телекомунікацій без подання повідомлення про початок здійснення діяльності у сфері телекомунікацій забороняється.

На виконання вимог Закону № 102-IX рішенням НКРЗІ від 17.12.2019 № 610 «Питання ведення реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 02.01.2020 за № 11/34294, затверджено, у тому числі, Порядок ведення реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій (далі - Порядок).

Згідно з пунктом 10 Порядку уповноважені особи протягом п'яти робочих днів з дати вхідної реєстрації Повідомлення вносять відомості про суб'єкта господарювання, який подав Повідомлення, до Реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій (далі - Реєстр).

Протягом 2020 року уповноваженими особами НКРЗІ опрацьовано подані 3 606 повідомлень. З суб'єктами господарювання проведено роботу щодо приведення інформації у Реєстрі до встановленої Законом, та опубліковано відповідне звернення до операторів, провайдерів на офіційній сторінці НКРЗІ в мережі Інтернет, надано консультативну підтримку.

Станом на 01.01.2021 до Реєстру внесено інформацію щодо 2937 суб'єктів господарювання, з яких 1496 операторів та 1441 провайдерів телекомунікацій.

Реєстр операторів і провайдерів телекомунікацій розміщений на офіційній сторінці НКРЗІ в мережі Інтернет.

Відповідно до статті 8 Закону України «Про поштовий зв'язок» на національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, покладено, зокрема, ведення єдиного державного реєстру операторів поштового зв'язку.

Порядок ведення єдиного державного реєстру операторів поштового зв'язку, затверджений рішенням НКРЗІ від 29.11.2016 № 623, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 21.12.2016 за № 1679/29809.

Станом на 01.01.2021 до Єдиного державного реєстру операторів поштового зв'язку внесено інформацію щодо 97 суб'єктів господарювання. Зазначений реєстр розміщений на офіційній сторінці НКРЗІ в мережі Інтернет.

Відповідно до статті 14 Закону України «Про радіочастотний ресурс України» до повноважень НКРЗІ відноситься ліцензування у сфері користування РЧР.

Користування РЧР України здійснюється на підставі:

1) ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України та дозволів на експлуатацію радіоелектронних засобів - суб'єктами господарювання, які користуються радіочастотним ресурсом України для надання телекомунікаційних послуг;

2) ліцензій на мовлення, виданих Національною радою України з питань телебачення і радіомовлення, та дозволів на експлуатацію - суб'єктами господарювання, які користуються радіочастотним ресурсом України для розповсюдження телерадіопрограм телерадіоорганізаціями;

3) дозволів на експлуатацію - спеціальними користувачами, технологічними користувачами та радіоаматорами.

Ліцензійні умови користування радіочастотним ресурсом України, затверджені рішенням НКРЗІ від 19.08.2005 № 53, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 20.10.2005 за №1237/11517 (зі змінами).

У 2020 році НКРЗІ видала 312 ліцензій на користування РЧР України.

Реєстр виданих ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України розміщений на офіційній сторінці НКРЗІ в мережі Інтернет.

Сума коштів, сплачених суб'єктами господарювання за видачу, переоформлення, продовження терміну дії ліцензій на користування РЧР України та видачу дублікатів таких ліцензій видачу за 2020 рік склала 762 801,2 тис. грн, з них близько 750 млн грн було внесено до Державного бюджету України за ліцензування діапазону 900 МГц для впровадження радіотехнології мобільного зв'язку четвертого покоління (4G) в результаті рефармінгу спектру.

РОЗПОДІЛ І ВИКОРИСТАННЯ РАДІОЧАСТОТНОГО РЕСУРСУ

В рамках виконання Указу Президента України та Плану заходів з метою усунення фрагментації РЧР України у діапазонах радіочастот 800-900 МГц та сприяння впровадженню нових радіотехнологій НКРЗІ було прийнято ряд рішень щодо ліцензування у сфері користування РЧР України. Зазначеними рішеннями НКРЗІ задоволено заяви, що надійшли від ПрАТ «Київстар», ПрАТ «ВФ Україна», ТОВ «лайфселл», ТОВ «ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНІ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЇ» щодо перерозподілу між ними радіочастотного ресурсу, визначеного в чинних ліцензіях, з метою оптимізації його використання та отримання ліцензій на додаткову смугу радіочастот та дострокового впровадження нової радіотехнології «Міжнародний рухомий (мобільний) зв'язок ІМТ» (4G) у діапазонах 800-900 МГц. 18.03.2020 НКРЗІ в установленому законодавством порядку видано операторам телекомунікацій ПрАТ «Київстар», ПрАТ «ВФ Україна», ТОВ «лайфселл» ліцензії на право користування радіотехнологією «Міжнародний рухомий (мобільний) зв'язок ІМТ» (4G) у діапазоні радіочастот 900 МГц (набрали чинності з 01.07.2020).

До 27.11.2020, у відповідності до Орієнтовного плану (дорожньої карти виконання заходів рефармінгу), підтриманого рішенням НКРЗІ від 21.01.2020 № 23, було виконано рефармінг спектру діапазонів 800/900 МГц, що дозволило впровадити радіотехнологію LTE (4G) у так званих «низьких діапазонах радіочастот» (нижче 1 ГГц), що сприятиме суттєвому покращенню покриття території України, насамперед сільських регіонів, сучасним зв'язком та послугами мобільного широкосмутового доступу.

Згідно з вимогами відповідних ліцензій, зазначені оператори телекомунікацій зобов'язані забезпечити можливість отримання послуг з використанням радіотехнології «Міжнародний рухомий (мобільний) зв'язок ІМТ» із дотриманням відповідних показників якості та середньою швидкістю передавання даних не менше 2 Мбіт/с з початку дії ліцензії (крім територій, на яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження, та територій, на яких визначені обмеження для експлуатації РЕЗ. Вказане положення застосовується виключно до смуг радіочастот, щодо яких визначені відповідні обмеження, та не застосовується до смуг радіочастот, щодо яких ці обмеження не визначені. Після продовження (відновлення) здійснення своїх повноважень органами державної влади на згаданих територіях, перебіг строків, визначених у цьому пункті, починається з наступного дня після продовження (відновлення) повноважень органами державної влади на відповідних територіях):

1) протягом 24 місяців у кожному населеному пункті із населенням більше 2 000 осіб за умови, що сукупна кількість разом з іншими населеними пунктами складатиме не менше 90% населення України;

2) протягом 30 місяців на міжнародних автомобільних дорогах регіону, який передбачений у новій ліцензії;

3) протягом 48 місяців на національних автомобільних дорогах регіону, який передбачений у новій ліцензії.

Виконання зазначених вимог допускається із використанням інших смуг радіочастот, у разі наявності у оператора телекомунікацій відповідних ліцензій на користування РЧР України.

Станом на лютий 2021 року операторами вже отримано дозволи на експлуатацію радіоелектронних засобів для забезпечення покриття 4G в діапазоні 900 МГц у 2423 населених пунктах України, зокрема: ПрАТ «Київстар» - у 999 населених пунктах; ПрАТ «ВФ Україна» - у 821 населених пунктах; ТОВ «лайфселл» - 523 у населених пунктах.

Покриття території України 4G в діапазоні 900 МГц

* за розрахунками державного підприємства «Український державний центр радіочастот»

Рис. 3.1

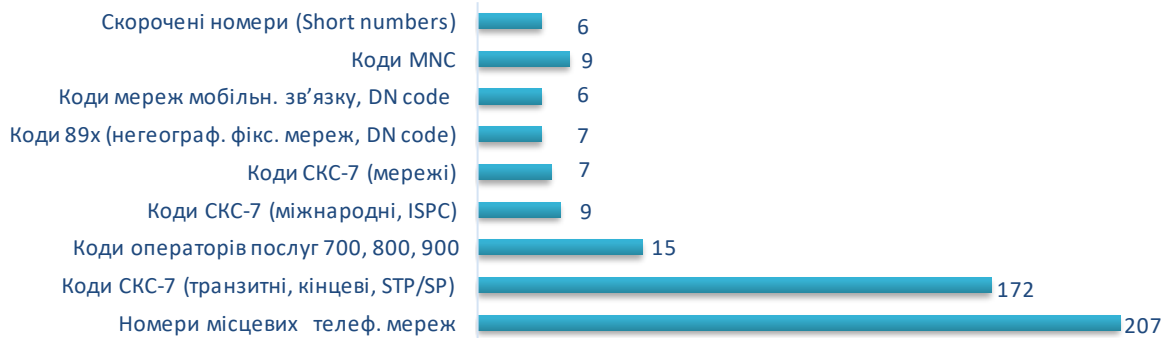
РОЗПОДІЛ І ВИКОРИСТАННЯ НОМЕРНОГО РЕСУРСУ

З метою виконання завдань з розподілу, присвоєння, обліку номерного ресурсу, видачі та скасування дозвільних документів НКРЗІ здійснює надання адміністративних послуг з виділення номерного ресурсу та переоформлення дозволів на використання номерного ресурсу.

Розгляд заяв операторів телекомунікацій з питань номерного ресурсу, прийняття НКРЗІ відповідних рішень здійснювались у порядку визначеному законодавством та із дотриманням встановлених строків.

Станом на 01.01.2021 право використовувати номерний ресурс телекомунікаційних мереж загального користування України мали 232 оператори телекомунікацій на підставі 1 147 дозвільних документів (у 2019 році – 230 операторів).

Види номерного ресурсу та кількість операторів телекомунікацій, які мають дозволи на їх використання, станом на 01.01.2021

Рис. 3.2

Протягом 2020 року на засіданнях НКРЗІ було розглянуто 929 заяв про виділення та повернення номерного ресурсу, переоформлення дозволів на використання номерного ресурсу, проти 356 розглянутих заяв у 2019 році.

Заяви щодо виділення та переоформлення номерного ресурсу були розглянуті НКРЗІ позитивно на користь заявників в 98% випадках. За результатами опрацювання звернень операторів телекомунікацій та на підставі рішень НКРЗІ було оформлено 366 дозволів.

З питань виділення номерного ресурсу у 2020 році НКРЗІ було розглянуто 208 заяв від 42 операторів телекомунікацій (у 2019 році – 66 заяв від 27 операторів). Всі заяви про виділення номерного ресурсу були розглянуті НКРЗІ позитивно на користь заявників та після сплати коштів до державного бюджету надано дозволи на використання відповідного виду номерного ресурсу.

Загальна сума надходжень до загального фонду Державного бюджету протягом 2020 року за виділення номерного ресурсу склала 3 959,6 тис. грн, що в три рази перевищило суму надходжень за 2019 рік.

Також, було розглянуто 290 заяв на переоформлення дозволів на використання номерного ресурсу, проти 258 заяв у 2019 році. За результатами розгляду 44 заяв, що надійшли від 2 операторів телекомунікацій, прийнято рішення НКРЗІ про відмову у переоформленні на підставі зазначення операторами у заявах та в доданих до них документах недостовірних даних. Після їх доопрацювання та виправлення, зазначеними операторами, НКРЗІ було прийнято позитивні рішення про переоформлення дозволів на використання номерного ресурсу.

Також, НКРЗІ розглянуто 431 заяву про повернення номерного ресурсу, які надійшли від 36 операторів телекомунікацій, та прийнято рішення про його вилучення.

Суттєве збільшення кількості отриманих заяв на повернення номерного ресурсу обумовлено вимогами Закону України від 18 вересня 2019 року № 102-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скорочення переліку видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню». З 25 грудня 2019 року скасовано ліцензування здійснення діяльності у сфері телекомунікацій, в тому числі процедура продовження строку дії ліцензій, на підставі яких видавалися операторам телекомунікацій дозволи на використання номерного ресурсу. До внесення змін до Закону України «Про телекомунікації» зазначена норма давала право операторам на переоформлення (фактично продовження строку дії) дозволів на використання номерного ресурсу на термін дії відповідної ліцензії.

Тому, для подальшого здійснення діяльності у сфері телекомунікацій з використанням отриманого раніше номерного ресурсу та з метою захисту прав споживачів застосовувалася

процедура повернення номерного ресурсу з подальшим безкоштовним переоформленням номерного ресурсу, як такого що використовується споживачами, на строк 5 років.

Крім того, 6 операторів телекомунікацій повернули номерний ресурс на підставі прийнятих ними рішень про припинення діяльності з надання телекомунікаційних послуг. З метою захисту прав споживачів та недопущення припинення надання їм загальнодоступних телекомунікаційних послуг, НКРЗІ було проведено комплекс заходів, спрямований на визначення операторів телекомунікацій, які мають змогу організаційно та технічно забезпечити подальше надання послуг споживачам із збереженням раніше виділених абонентам номерів. Так, за прийнятими НКРЗІ рішеннями було безкоштовно переоформлено дозвільні документи на використання 16,1 тис номерів місцевих телефонних мереж, що створило умови для подальшого надання загальнодоступних телекомунікаційних послуг в інтересах близько 9,5 тис. споживачів у 4 населених пунктах України.

З метою забезпечення на всій території України оперативного приймання та всебічного опрацювання звернень громадян щодо соціально-економічних питань, рішеннями НКРЗІ було безкоштовно виділено чотирьом операторам телекомунікацій скорочені номери для організації інформаційно-довідкових служб соціального спрямування, а саме:

- «1549» – для підтримки цифрової грамотності населення;
- «1648» – для приймання та опрацювання звернень та надання роз'яснень суб'єктам підприємництва.

Замовником послуг виступила державна установа «Урядовий контактний центр», яка забезпечує функціонування Національної системи звернень громадян до органів виконавчої влади у цілодобовому режимі.

Для забезпечення всебічного та повного інформування про стан і обсяги виділеного операторам телекомунікацій номерного ресурсу на вебсайті НКРЗІ щомісячно здійснювалося оприлюднення даних про первинний розподіл номерного ресурсу із зазначенням індексів, видів та обсягів номерного ресурсу, назв послуг та території використання, а також інформація щодо діючих дозволів на використання номерного ресурсу.

ВЗАЄМОЗ'ЄДНАННЯ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ МЕРЕЖ ТА ДОСТУП ДО ІНФРАСТРУКТУРИ

Регулювання взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж здійснювалося відповідно до Закону України «Про телекомунікації» та Правил взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж загального користування, затверджених рішенням НКРЗІ від 08.12.2005 № 155, зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 27.01.2006 за № 71/11945 (із змінами).

Протягом **2020** року опрацьовано, затверджено відповідними рішеннями НКРЗІ та включено до «Каталогу пропозицій щодо взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж» **209** пропозицій про взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж загальною пропускну спроможністю **974** потоків E1 та **8,87** Гбіт/с. Зазначені пропозиції надійшли від операторів телекомунікацій, що визначені НКРЗІ операторами телекомунікацій з ІРП на ринках певних телекомунікаційних послуг.

Слід зазначити, що все більшого поширення набуває використання для взаємоз'єднання ІР-протоколів. Протягом 2020 року у п'яти містах України ПАТ «Укртелеком» повністю перейшов на взаємоз'єднання за цими протоколами.

За звітний період розміщено на офіційній сторінці НКРЗІ в мережі Інтернет **85** повідомлень про укладання або внесення змін до договорів про взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж та **20** повідомлень про ліквідацію взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж загального користування.

Надано **62** письмові відповіді та роз'яснення на звернення операторів, провайдерів телекомунікацій та інших суб'єктів господарювання щодо взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж, доступу до інфраструктури та спільного використання інфраструктури телекомунікаційних мереж.

ЗАХИСТ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРЕДСТАВНИЦТВА НКРЗІ В СУДАХ УКРАЇНИ

Протягом 2020 року в судах України було здійснено представництво інтересів НКРЗІ:

- у першій інстанції в 25 справах, з них: адміністративних - 20; господарських - 4; цивільній - 1;
- в апеляційній інстанції в 12 справах, з них: адміністративних - 10; господарських - 2;
- в касаційній інстанції в 12 справах, з них: адміністративних - 11; господарській - 1.

У справах щодо захисту правомірності рішень НКРЗІ, які оскаржувалися в судах суб'єктами ринку телекомунікацій прийняті судові рішення на користь НКРЗІ, серед них:

- за позовом ТОВ «ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНІ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЇ» до НКРЗІ (справа №640/7394/20) про визнання протиправними та скасування рішення НКРЗІ від 17.03.2020 № 117 «Про скасування деяких рішень НКРЗІ щодо видачі ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України ТОВ «ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНІ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЇ» та видачу відповідних ліцензій на конкурсних або тендерних засадах»; пункту 3 рішення НКРЗІ від 07.02.2020 № 49 «Про можливість дострокового впровадження нової радіотехнології ТОВ «ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНІ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЇ» та про зобов'язання видати ліцензії.

Зазначений ліцензіат є єдиним оператором, що не оплатив в установленому законом порядку вартість ліцензій, замовлених ним же в рамках виконання Указу Президента України від 08.07.2019 № 497 «Про деякі заходи з покращення доступу до мобільного Інтернету». Своїми попередніми заявами, листами, наданими до НКРЗІ упродовж 2019-2020 років ліцензіат підтверджував свою фінансову спроможність та гарантував повну оплату коштів до Державного бюджету України за видачу відповідних ліцензій. На виконання вимог частини третьої статті 33 Закону України «Про радіочастотний ресурс України» (якщо заявник протягом 30 календарних днів від дня направлення йому повідомлення про прийняття рішення щодо видачі йому ліцензії не надав документа, що підтверджує внесення плати за її видачу, НКРЗІ скасовує рішення про видачу ліцензії або приймає рішення про визнання такої ліцензії недійсною). НКРЗІ була вимушена рішенням від 17.03.2020 № 117 скасувати свої рішення про видачу відповідних ліцензій цьому товариству. Не погоджуючись з таким рішенням НКРЗІ ліцензіат у березні 2020 року звернувся до суду (справа №640/7394/20). До справи на стороні НКРЗІ долучились троє найбільших операторів телекомунікацій (ПрАТ «Київстар», ПрАТ «ВФ Україна» та ТОВ «лайфселл»). Під час судових розглядів, постановою Шостого апеляційного адміністративного суду від 08.09.2020 було задоволено апеляційну скаргу НКРЗІ і скасовано ухвалу Окружного адміністративного суду міста Києва про вжиття заходів забезпечення адміністративного позову від 06.04.2020 та відмовлено товариству в забезпеченні позову шляхом зупинення дії згаданих рішення НКРЗІ №117 та пункту 3 рішення НКРЗІ № 49. Ухвалою Окружного адміністративного суду міста Києва від 20.01.2021 року прийнято відмову від позову та закрито провадження в справі №640/7394/20.

- за позовом ТОВ «ЕС-ЛАЙН» до НКРЗІ (справа № 826/16651/16) про визнання протиправним та скасування рішення НКРЗІ від 12.07.2016 № 362 «Про анулювання ліцензії № 5483, виданої товариству з обмеженою відповідальністю «ЕС-ЛАЙН», рішення НКРЗІ від 06.12.2016 №643 частково та зобов'язання НКРЗІ внести зміни до Ліцензії (реєстраційний номер 8829 від 18 січня 2017 року).

У цій справі постановою Верховного Суду від 13.08.2020 касаційну скаргу НКРЗІ задоволено, постанову Окружного адміністративного суду міста Києва від 28.02.2017 року та ухвалу Київського апеляційного адміністративного суду від 30.05.2017 скасовано у частині задоволення позовних вимог та прийнято у цій частині нову постанову, якою у задоволенні позову ТОВ «ЕС-ЛАЙН» відмовлено. В іншій частині (в тій, де було відмовлено у позові

ТОВ «ЕС-ЛАЙН») постанову Окружного адміністративного суду міста Києва від 28.02.2017 року та ухвалу Київського апеляційного адміністративного суду від 30.05.2017 залишено без змін. Наслідком такого вирішення Верховним Судом 13.08.2020 касаційної скарги НКРЗІ стало можливим повернення державі (наступна судова справа № 640/4064/19) радіочастотного ресурсу в ряді областей, загальною шириною смуги 1080 МГц.

- за позовом ТОВ «ЕС-ЛАЙН» до НКРЗІ (справа № 640/4064/19) про визнання протиправним та скасування рішення НКРЗІ від 04.12.2018 № 631 «Про анулювання ліцензії на користування РЧР України № 8829, виданої ТОВ «ЕС-ЛАЙН»;

Рішенням Окружного адміністративного суду м. Києва від 20.03.2020, яке набрало законної сили, відмовлено у задоволенні позову ТОВ «ЕС-ЛАЙН» у повному обсязі. Відповідний радіочастотний ресурс було повернуто державі.

- за позовом Фудіна О.Ф. до НКРЗІ (справа № 640/14725/19) про визнання протиправними та визнання нечинними пунктів 1, 2 рішення НКРЗІ від 07.08.2018 № 414 «Про затвердження Граничних тарифів на універсальні послуги поштового зв'язку і визнання таким, що втратило чинність, рішення НКРЗІ від 17 жовтня 2017 року № 535» та рішення НКРЗІ від 17.10.2017 № 535 в частині затвердження Граничних тарифів на універсальні послуги поштового зв'язку з міжнародних відправлень;

Рішенням Окружного адміністративного суду міста Києва від 10.03.2020, залишеним без змін постановою Шостого апеляційного адміністративного суду від 22.07.2020, було відмовлено у задоволенні позову повністю. Ухвалою від 01.10.2020 Верховного Суду касаційну скаргу Фудіна О.Ф. на рішення Окружного адміністративного суду міста Києва від 10.03.2020 та постанову Шостого апеляційного адміністративного суду від 22.07.2020 повернуто скаржнику.

- за позовом ТОВ «Телесистеми України» до НКРЗІ (справа № 826/5622/17) про визнання протиправним та скасування рішення НКРЗІ від 21.03.2017 № 142 «Про відмову у продовженні терміну дії ліцензії на користування радіочастотним ресурсом України № 6876, виданої ТОВ «Телесистеми України»;

Постановою Верховного Суду від 18.12.2019 касаційну скаргу ТОВ «Телесистеми України» залишено без задоволення, а постанову Київського апеляційного адміністративного суду від 20.06.2018 без змін. Постановою Київського апеляційного адміністративного суду від 20.06.2018 було задоволено апеляційну скаргу НКРЗІ, скасовано рішення Окружного адміністративного суду м. Києва від 28.02.2018 про часткове задоволення позову ТОВ «Телесистеми України» до НКРЗІ, постановлено нове рішення про відмову у задоволенні позову ТОВ «Телесистеми України» повністю.

Крім того, в рамках взаємодії з контролюючими органами в частині здійснення заходів, спрямованих на забезпечення повного та своєчасного внесення платниками рентної плати за користування РЧР України, в НКРЗІ опрацьовано близько 100 звернень контролюючих органів щодо щонайменше 180 користувачів РЧР України, які не сплачують рентну плату. За результатами вжитих, в межах компетенції НКРЗІ, заходів (досудове врегулювання, судове, здійснення заходів державного нагляду) зазначеними платниками сплачено податкові зобов'язання на загальну суму понад 900 тис. грн.

НКРЗІ і надалі буде вживати усіх вичерпних, в межах визначених законодавством, заходів, спрямованих на захист в судовому порядку прийнятих нею законних рішень та інтересів держави.

РОЗДІЛ IV. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ТА ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ

Діяльність НКРЗІ в частині міжнародного співробітництва та європейської інтеграції передусім була спрямована на:

- забезпечення виконання зобов'язань України у галузі зв'язку (сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та поштового зв'язку), передбачених Угодою про асоціацію, а також участь в ініціативі ЄС «Східне партнерство»;
- виконання зобов'язань, що випливають із членства України у секторальних універсальних та регіональних міжнародних організаціях;
- активізацію і поглиблення двостороннього та багатостороннього співробітництва у сфері електронних комунікацій;
- вивчення іноземного досвіду з питань впровадження новітніх технологій та кращих регуляторних практик.

Ініціатива ЄС «Східне партнерство»

Зовнішньополітична ініціатива ЄС «Східне партнерство» (далі – Ініціатива) – одна з основних платформ реалізації євроінтеграційних процесів України. Відповідно, впродовж 2020 року НКРЗІ здійснювала активну участь у діяльності Панелі з гармонізації цифрових ринків Ініціативи (далі – HDM Панель), де Україна є координатором одного з основних напрямків «Правила надання телекомунікаційних послуг», а також Мережі регуляторних органів електронних комунікацій країн Східного партнерства (далі – Мережа, EaPeReg) та її експертних робочих групах (далі – ЕРГ).

HDM Панель: у листопаді 2020 року відбулося 5-те засідання Панелі HDM (формат відеоконференції), головною метою якого було представлення та обговорення проектів регіональних угод з питань роумінгу (Regional Roaming Agreement – RRA) та спектру (Regional Spectrum Agreement – RSA) країн Східного партнерства (СхП) та, власне, обговорення питань ключових напрямків співробітництва ЄС з країнами-учасницями СхП після 2020 року.

У контексті обговорення цифрового порядку денного СхП після 2020 року (Цифровий порядок), країнами СхП було висунуто ряд пропозицій щодо змістовного наповнення Цифрового порядку. Українською делегацією запропоновано: розроблення регіональної стратегії розвитку цифрової економіки країн СхП у форматі “ЄС +3” та плану заходів з її реалізації; продовження реалізації концепції Digital Transport Corridors; забезпечення захисту цифрових прав, створення можливостей для включення України до Індексу цифрової економіки та суспільства (DESI); співробітництва України з програмою Connecting Europe Facility (CEF) у секторі телекомунікацій, у тому числі шляхом участі у проектах спільного інтересу.

Разом з тим, учасниками заходу відзначено посилення співробітництва стейкхолдерів та національних регуляторних органів у галузі електронних комунікацій (НРО) країн СхП з європейськими колегами щодо вивчення кращого досвіду та підтримки із розробки ключових нормативно-правових актів з питань розвитку мереж ширококутвого зв'язку (ШСЗ), побудови ширококутвих карт (broadband mapping), а також наголошено на важливості питань щодо розвитку швидкого, якісного та доступного зв'язку в країнах СхП, розширенні гігабітної ширококутвової інфраструктури для науково-освітніх інститутів країн СхП, координації розподілу спектра для мобільних 5G-сервісів.

У контексті тематики роумінгу запропоновано включити наступні складові: зниження тарифів на послуги міжнародного роумінгу і гармонізація з роумінговою політикою ЄС шляхом імплементації RRA, вивчення можливості та проведення відповідних консультацій з ЄС щодо створення спільного простору міжнародного роумінгу між країнами СхП та ЄС.

Окремо також, вкотре, було акцентовано увагу на важливості існування незалежних НРО країн СхП задля забезпечення належного регулювання та конкурентоспроможності на ринку електронних комунікацій.

Мережа EaPeReg: створена у 2012 році з метою забезпечення форуму для обміну інформацією та досвідом з питань регулювання сфери електронних комунікацій, а також сприяння наближенню національних законодавств до стандартів ЄС. Участь у її роботі є відкритою для регуляторних органів держав-членів ЄС, спостерігачів Органу європейських регуляторів електронних комунікацій (BEREC) та Європейської Комісії.

Відповідно до Плану роботи Мережі у 2020 році проведено ряд заходів, а саме:

- XV Пленарне засідання Мережі (липень), з метою обговорення її діяльності, зокрема, в частині реалізації проектів, проведення заходів, нових ініціатив розвитку;

- XVI Пленарне засідання Мережі (грудень), у рамках якого підведено підсумки роботи Мережі у 2020 році та затверджено План роботи на 2021 рік, розглянуто стан виконання завдань проекту EU4Digital, напрямки діяльності Мережі після 2020 року, а також співробітництва Мережі з іншими платформами, обрано керівництво Мережі на 2021 рік (українську сторону - НКРЗІ) обрано Головою Мережі на 2021 рік).

- технічні семінари: з питань проведення аукціонів радіочастотного спектру (вересень); з питань нейтральності мереж, організований Європейсько-Середземноморською мережею регуляторів (EMERG) в рамках реалізації співпраці з EaPeReg (жовтень); з питань Інтернету речей (грудень);

- 6 засідань ЕРГ.

Протягом року діяльність Мережі, здійснювалася у рамках трьох ЕРГ: з питань використання діапазону частот 700 МГц (SEWG); з питань незалежності регуляторів та розвитку широкопasmового зв'язку (**IRB EWG**); з питань роумінгу (REWG).

Головною метою **SEWG** є визначення підходів для майбутнього використання УВЧ-діапазону (ультра високі частоти), зокрема, для смуг частот 470-694 МГц, 694-790 МГц та 790-862 МГц. Серед іншого, участь НКРЗІ у роботі SEWG сприяє виконанню робіт із перешанування частотних присвоєнь/виділень для цифрового наземного телевізійного мовлення та для попереднього планування впровадження систем мобільного (рухомого) зв'язку (5G).

У рамках своєї діяльності, протягом 2020 року увага SEWG була зосереджена на питаннях розробки та опрацювання проекту Регіональної угоди з питань користування радіочастотним спектром щодо гармонізованих технічних умов між адміністраціями країн Східного партнерства (Республіка Вірменія, Грузія, Азербайджанська Республіка, Республіка Білорусь, Республіка Молдова та Україна) для наземних мереж мобільного зв'язку у діапазонах радіочастот 694-790 МГц та 3400-3800 МГц (Regional Spectrum Agreement/RSA), метою якої є визначення намірів та готовності країн СхП узгодити поточне (майбутнє) впровадження інноваційних технологій згідно стандартів та рішень, визначених відповідними європейськими організаціями та органами, для забезпечення спільного використання ресурсів спектру з відповідними технічними параметрами серед країн СхП та з ЄС. Також експертами SEWG було розроблено проект Дорожньої карти RSA, в якій відображено графіки проведення національних консультацій щодо вивільнення зазначених смуг радіочастот у країнах СхП та визначено етапи відповідних узгоджень з метою підготовки RSA до підписання адміністраціями країн СхП.

Ключовими напрямками діяльності **IRB EWG**, з огляду на завдання проекту «Підтримка цифрової економіки та суспільства у Східному партнерстві» (далі – проект EU4Digital), визначено підтримку та посилення незалежності регулятора у сфері електронних комунікацій та розгортання національних стратегій ШСЗ усіма країнами СхП відповідно до аналогічних стратегій ЄС.

Протягом року, основна увага IRB EWG була переважно сфокусована на виконанні зазначених завдань та, у цьому контексті, на співпраці з експертною групою проекту EU4Digital та Світовим банком (в частині питань, що пов'язані із розвитком ШСЗ), а саме:

- вивченні європейського досвіду створення та функціонування НРО;
- опрацюванні Методології оцінювання незалежності НРО для країн СхП з метою здійснення аналізу чинного законодавства та підготовки Оцінки рівня незалежності НРО в кожній країні-партнері. Представлення такої попередньої оцінки щодо НКРЗІ відбулося у вересні за участі ключових стейкхолдерів галузі та представників Європейської сторони;
- обміні досвідом, з країнами регіону СхП та ЄС з актуальних питань аналізу ринку (аналізу ринку є одним з ключових повноважень незалежних НРО);
- аналізі прогалин в поточному стані ринку ШСЗ в країнах СхП з урахуванням структури ЄС і кращих практик держав-членів ЄС, законодавчої бази ЄС з даного питання;
- розробці та формуванні стратегій розвитку, розробки та побудови карт ШСЗ.

Окрім того, у лютому 2020 року відбувся 1-й Регіональний семінар з розвитку широкосмугового зв'язку в регіоні СхП (м. Варшава, Республіка Польща). Головною метою заходу було обговорення діяльності IRB EWG, зокрема стану виконання завдань, що впливають з участі у проекті EU4Digital в частині розвитку ШСЗ, включаючи розробку національних стратегій ШСЗ та створення інструменту картографування інфраструктури ШСЗ.

Мета діяльності **REWG** – створення спільного простору міжнародного роумінгу між країнами СхП та, в подальшому, з ЄС.

Протягом 2020 року REWG забезпечено:

- представлення проекту RRA на 5-му засіданні Панелі HDM у розрізі досягнутого прогресу стосовно виконання завдань країнами СхП (в частині роумінгу), які передбачені домовленостями, зафіксованими в документі «20 очікуваних результатів до 2020 року: фокусування на ключових пріоритетах та відчутних результатах Східного партнерства» та Декларації за результатами третьої Міністерської зустрічі з питань цифрової економіки ініціативи ЄС «Східне партнерство» (лютий 2019 року, м. Бухарест, Румунія);
- здійснення заходів, спрямованих на майбутню практичну імплементацію RRA, у тому числі щодо забезпечення проекту угоди вимогам ГАТС, а також координацію на рівні REWG відпрацювання відповідного питання в інших країнах СхП;
- проведення зустрічей з експертами проекту EU4Digital з метою координації розробки RRA, представлення прогресу, досягнутого в імплементації дорожньої карти щодо зниження тарифів на послуги роумінгу, реалізація якої має привести до укладання RRA;
- обговорення проекту RRA з операторами мобільного зв'язку України та міністерств, залучених до роботи над проектом угоди;
- супроводження внутрішньодержавної процедури погодження проекту RRA.

Як вже згадувалося вище, Мережею у 2020 році продовжувалася реалізація проекту EU4Digital, який стартував у 2019 році, головною метою якого є усунення існуючих перешкод та бар'єрів з надання загальноєвропейських онлайн-послуг для громадян, державних адміністрацій та підприємств, у тому числі шляхом гармонізації цифрових ринків між країнами СхП та з ЄС. У рамках цього проекту надається технічна допомога усім шести тематичним мережам, що здійснюють діяльність у рамках Панелі HDM Тематичної платформи № 2 «Економічний розвиток та ринкові можливості» Ініціативи, зокрема, щодо виконання ряду практичних проектів-завдань, зобов'язання щодо яких закріплені в документі «20 очікуваних результатів до 2020 року: фокусування на ключових пріоритетах та відчутних результатах Східного партнерства» та Міністерській Декларації (жовтень 2017 року, м. Таллінн, Естонія).

Пріоритетним напрямом для проекту EU4Digital визначено «Правила надання телекомунікаційних послуг», який представлений Мережею та її трьома ЕРГ і, відповідно включає чотири тематики:

- Підтримка та посилення незалежності НРО;
- Розвиток ШСЗ: розгортання національних стратегій ШСЗ усіма країнами СхП відповідно до аналогічних стратегій держав-членів ЄС;
- Радіоспектральна політика: скоординовані національні стратегії щодо використання спектра серед країн СхП та з ЄС, включаючи вивільнення діапазону частот 700 МГц;
- Міжнародний роумінг: гармонізовані та знижені тарифи на послуги міжнародного роумінгу серед країн СхП.

У 2020 році з метою реалізації заходів у рамках зазначених тематик проекту EU4Digital році було проведено:

- семінар з питань вивільнення та перепризначення діапазону частот 700 МГц в Україні (січень), у рамках якого українські експерти ознайомилися з досвідом країн ЄС з зазначеної тематики та отримали консультації щодо розробки дорожньої карти до RSA, внесення змін до законодавства, переоснащення мереж тощо;
- зустрічі з експертами проекту EU4Digital за тематиками «Роумінг» та «Посилення незалежності регуляторів» напрямку «Правила надання телекомунікаційних послуг» (лютий);
- зустріч з експертами EU4Digital з метою представлення та обговорення з національними стейкхолдерами попередніх результатів оцінки незалежності НКРЗІ, забезпеченої у рамках Проекту (вересень).

Також, у жовтні 2020 представники НКРЗІ взяли участь (віртуально) у засіданні Наглядового комітету проекту EU4Digital – заході високого рівня, спрямованого на ознайомлення із реалізацією програм у рамках ініціативи EU4Digital та обговорення стану справ у цифровій сфері в регіоні СхП, у рамках якого висвітлено порядок денний цифрової політики ЄС та шляхи його поширення в країнах СхП.

У ході даного засідання офіційно стартувало нове дослідження, що дозволить вивчити можливість створення «спільного роумінгового простору» між країнами-партнерами СхП та державами-членами ЄС.

Знаковою подією у 2020 році стало підписання Меморандуму про взаєморозуміння між Міжнародним союзом електрозв'язку (МСЕ) та EaPeReg про співробітництво на високому рівні у галузі інформаційно-комунікаційних технологій (10.05.2020), з метою створення умов для співробітництва у визначеній галузі, зокрема шляхом: обміну найкращими практиками, матеріалами та дослідженнями із зазначеної тематики; участь у відповідних засіданнях, включаючи Глобальний симпозіум для регуляторів, регіональні регуляторні форуми, регіональні економічні діалоги, навчальні групи та фокус-групи МСЕ, тематичні семінари та засідання експертних робочих груп тощо.

Участь НКРЗІ у заходах Мережі є важливою не лише з огляду на посилення позицій України в регіоні та ключовій ролі у ряді ініціатив у рамках Ініціативи, але й з огляду на реалізацію практичних проектів з розвитку сектору електронних комунікацій та гармонізації цифрових ринків з ЄС.

Проекти технічної допомоги ЄС

У 2020 році в НКРЗІ продовжувалася реалізація проекту Twinning «Посилення регуляторної спроможності Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, у сфері доступу до ринку та системи моніторингу якості послуг» (далі – проект Twinning), який було розпочато у вересні 2019 року. Бенефіціаром проекту Twinning є НКРЗІ, а сторона ЄС представлена Регуляторним органом зв'язку Литовської Республіки та Комісією з питань регулювання суспільних комунікацій Латвійської Республіки.

Мета проекту Twinning – забезпечення належної якості надання телекомунікаційних послуг шляхом отримання НКРЗІ досвіду з впровадження системи моніторингу показників якості телекомунікаційних послуг в режимі реального часу та забезпечення можливості для споживачів самостійно контролювати відповідні показники в рамках імплементації вимог

європейської системи електронних комунікацій на основі acquis ЄС; гармонізація та наближення підходів для забезпечення захисту прав споживачів, а також доступу до ринку та його економічне регулювання для постачальників електронних комунікаційних послуг.

Через ситуацію, спричинену пандемією COVID-19, більшість заходів у 2020 році проводилися у режимі відеоконференцій – проведено 35 заходів, серед яких: 29 короткострокових місій, 4 засідання Наглядового комітету, 2 семінари.

Протягом звітнього періоду, діяльність в рамках проекту Twinning була спрямована на продовження підготовки пропозицій та рекомендацій щодо регуляторної бази електронних комунікацій у сферах якості послуг та доступу до ринку в Україні. Впроваджуючи керівні принципи та рекомендації, розроблені експертами держав-членів ЄС, НКРЗІ завершено етап аналізу прогалин для вдосконалення нормативно-правової бази України у сфері комунікацій з метою її наближення до законодавства ЄС.

Відповідно, у рамках реалізації Компоненту А «Моніторинг якості послуг» учасниками проекту Twinning від НКРЗІ спільно з європейськими експертами підготовлено рекомендації щодо: моніторингу та забезпечення наявності недискримінаційних послуг доступу до Інтернету (правила мережевої нейтральності - відкритого Інтернету); встановлення мінімальних вимог до параметрів якості послуг; практичних аспектів захисту кінцевих користувачів в Україні; оцінки якості послуг мобільної телефонії; інформування кінцевих користувачів та громадськості про якість послуг (впровадження інструменту оцінки якості послуг для аналізу інформації про фіксовані мережі операторів); інформування кінцевих користувачів та громадськості про якість послуг (теоретичне покриття мобільних мереж та пропускна здатність мереж LTE); Технічна специфікація інструменту оцінки якості послуг доступу до Інтернету (спідометр) в Україні.

У рамках реалізації Компоненту В «Сприяння доступу до ринку та його економічне регулювання для постачальників електронних комунікаційних послуг» проводилася робота з питань підготовки пропозицій щодо вдосконалення стратегічних аспектів регуляторної політики із операційних та адміністративних завдань НКРЗІ; ціноутворення та відповідної практики; процедур доступу до ринку та нагляду за ринком (контролю), розроблені відповідно до норм та найкращих практик ЄС; розглянуто практичні питання процедури аналізу ринку, зобов'язання щодо ставок термінації, накладання регуляторних зобов'язань.

З огляду на пандемію, спричинену COVID-19, проекти у рамках інструменту ТАІЕХ у 2020 році в НКРЗІ не реалізовувалися. Водночас, проводилася підготовча робота з метою відновлення практичної взаємодії у рамках ТАІЕХ у 2021 році.

Незважаючи на це, у рамках діяльності EaPeReg, у листопаді відбувся Регіональний семінар ТАІЕХ щодо інструментів та програм для широкосмугового картографування. Вперше, у рамках використання інструменту ТАІЕХ, бенефіціарами стали усі 6 країн СхП. Метою семінару був обмін знаннями, досвідом стосовно рішень для побудови широкосмугової інфраструктури та карт послуг за допомогою програмного забезпечення з відкритим кодом, просторових даних та геоінформаційної системи.

28.09.2020 стартував проект технічної допомоги «Підтримка ЄС для Плану розвитку широкосмугового зв'язку в Україні», який реалізується в рамках програми «Підтримка ЄС для електронного управління та цифрової економіки в Україні», прийнятої в лютому 2020 року, що фінансується ЄС, а НКРЗІ є одним із її бенефіціарів. Загальною метою проекту є підтримка Міністерства цифрової трансформації України та НКРЗІ у розробці Плану розвитку широкосмугового зв'язку та забезпечення початку його реалізації до грудня 2021 року.

Двостороннє співробітництво

Важливою складовою у структурі міжнародного співробітництва НКРЗІ залишається двостороннє співробітництво.

НКРЗІ брала участь у переговорному процесі (в частині надання телекомунікаційних послуг) з питань укладення Угоди про політичне співробітництво, вільну торгівлю та партнерство між Україною та Сполученим Королівством Великої Британії і Північної Ірландії.

Продовжується участь у переговорному процесі з питань укладення Угоди про вільну торгівлю між Урядом України та Урядом Турецької Республіки, а також щодо вступу Республіки Білорусь та Республіки Узбекистан до Світової організації торгівлі.

Окрім того, на експертному двосторонньому рівні НКРЗІ протягом року здійснювалося вивчення досвіду держав-членів ЄС та країн СхП стосовно окремих питань щодо вивільнення специфічних смуг частот, політики та тендерних процедур у рамках імплементації 4G/5G тощо.

Співробітництво з універсальними та регіональними міжнародними організаціями

НКРЗІ бере активну участь у діяльності секторальних універсальних та регіональних міжнародних організацій, таких як МСЕ, Всесвітній поштовий союз (ВПС) та Європейська конференція адміністрацій зв'язку (СЕПТ).

Протягом 2020 року представники НКРЗІ долучалися до роботи МСЕ та СЕПТ, в тому числі з метою підготовки до Всесвітньої конференції радіозв'язку 2023 року МСЕ (ВКР-23), шляхом участі у наступних заходах: Форум регіонального розвитку для Європи (RDF-EUR) МСЕ (травень); Регіональний семінар МСЕ для країн Європи та СНД з питань управління спектром та радіомовлення (липень); «Digital World 2020» МСЕ (травень); Глобальний симпозиум регуляторів МСЕ (вересень); Перше засідання Цільової групи 6/1 МСЕ (вересень); 97-ме засідання Робочої групи з питань управління спектром СЕПТ (вересень); Регіональний форум МСЕ на тему: «Стратегії, політика та імплементація 5G» (жовтень); Всесвітній семінар МСЕ з радіозв'язку 2020 року (ВСР-20) (листопад); Регіональний регуляторний форум МСЕ для Європи з питань регуляторної підтримки цифрової трансформації (листопад-грудень); 2-ге засідання Робочої групи СЕПТ з питань підготовки до ВКР-23 (грудень).

Участь НКРЗІ у роботі засідань МСЕ та СЕПТ була важливою в контексті забезпечення врахування позиції України при розробці загальної європейської позиції, а також для подальшої роботи, спрямованої на захист інтересів України у сфері користування радіочастотним ресурсом на міжнародному рівні.

Протягом року, НКРЗІ, у межах компетенції, також долучалася до роботи української сторони у Світовій організації торгівлі, зокрема з питань багатосторонніх переговорів щодо: електронної комерції; дисциплін з питань внутрішнього регулювання послуг; оновлення Довідкового документа з питань телекомунікацій.

РОЗДІЛ V. ДЕРЖАВНИЙ НАГЛЯД (КОНТРОЛЬ) У ГАЛУЗІ ЗВ'ЯЗКУ ТА ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ

ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНОГО НАГЛЯДУ (КОНТРОЛЮ) ЗА РИНКОМ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ ТА ЗА КОРИСТУВАННЯМ РАДІОЧАСТОТНИМ РЕСУРСОМ УКРАЇНИ У СМУГАХ РАДІОЧАСТОТ ЗАГАЛЬНОГО КОРИСТУВАННЯ

Протягом 2020 року уповноваженими НКРЗІ посадовими особами проведено 57 заходів державного нагляду, а саме: 17 перевірок суб'єктів ринку телекомунікацій (2 планові та 15 позапланових), 40 перевірок користувачів РЧР України (2 планові та 38 позапланових).

Відповідно до Порядку взаємодії Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, з Національною поліцією України, який затверджений рішенням Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації від 27.02.2018 № 117, наказом Міністерства внутрішніх справ України 27.02.2018 № 147 та зареєстрований в Міністерстві юстиції України 16.03.2018 за № 325/31777, уповноваженими НКРЗІ посадовими особами взято участь у проведенні **264** заходів з виявлення та припинення порушення законодавства в галузі зв'язку, які були спрямовані на виявлення та припинення роботи незаконно діючих радіоелектронних засобів, насамперед тих, що створювали радіозавади тим РЕЗ, заводостійкість яких відповідає нормам і правилам, та власників яких не встановлено.

Динаміка проведених заходів державного нагляду та участі у проведенні заходів з виявлення та припинення порушення законодавства в галузі зв'язку за 2019-2020 рр.

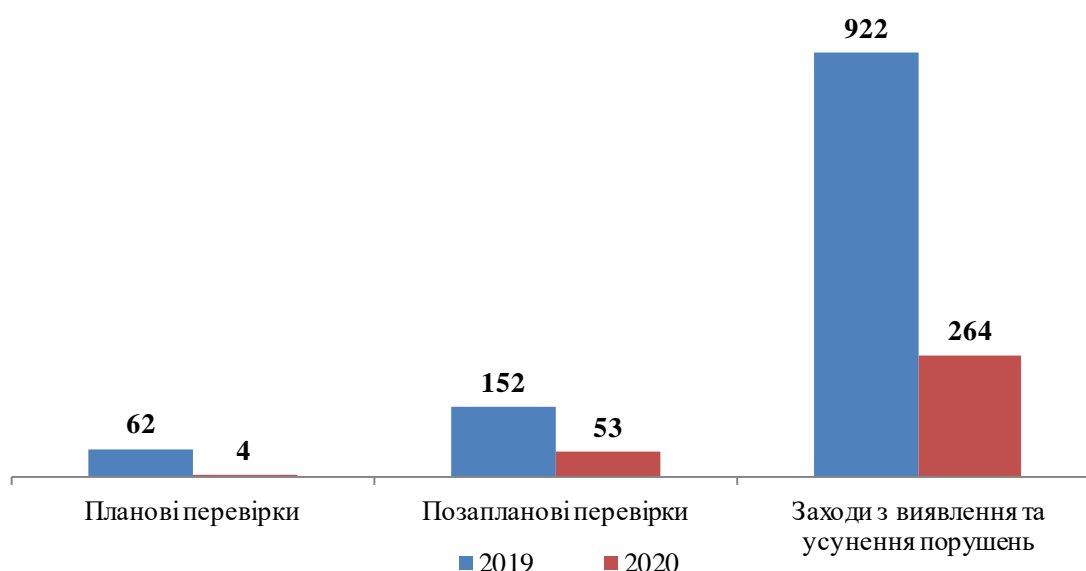

Рис. 5.1

У 2020 році особливістю проведення НКРЗІ заходів державного нагляду було значне зменшення їх кількості, що обумовлене виконанням вимог законодавства України на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної інфекції COVID-19, зокрема:

- Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України» та інших законів України щодо підтримки платників податків на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19);
- Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)» та з урахуванням статті 29 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб»;
- постанови Кабінету Міністрів України від 11.03.2020 № 211 «Про запобігання поширенню на території України коронавірусу COVID-19» (із змінами),
- постанови Кабінету Міністрів України від 22.07.2020 № 641 «Про встановлення карантину та запровадження посилених протиепідемічних заходів на території із значним поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» (із змінами).

У зв'язку з цим, протягом 2020 року не проведено 9 планових перевірок суб'єктів ринку телекомунікацій та 7 планових перевірок користувачів РЧР України, передбачених Річним планом здійснення заходів державного нагляду (контролю) суб'єктів ринку телекомунікацій на 2020 рік та кварталними планами перевірок користувачів радіочастотного ресурсу України у смугах радіочастот загального користування.

За результатами проведених заходів державного нагляду за 2020 рік виявлено **51** порушення законодавства, з них: у сфері телекомунікацій — **20**, у сфері користування РЧР України — **31**.

Типовими порушеннями, виявленими у 2020 році під час проведення заходів державного нагляду були: порушення щодо здійснення експлуатації РЕЗ без відповідних дозволів, та/або з порушенням умов дозволів на експлуатацію; порушення подання НКРЗІ звітів та інформації в обсягах, порядку і строки, визначені законодавством, а також невиконання законних вимог НКРЗІ.

Для запобігання та профілактики порушень законодавства у сфері телекомунікацій та користування РЧР України протягом 2020 року на офіційній сторінці НКРЗІ в мережі Інтернет щоквартально розміщувалась інформація про порушення, які було виявлено за результатами державного нагляду.

З метою усунення виявлених порушень законодавства в галузі зв'язку у 2020 році вжито наступні заходи:

- НКРЗІ було прийнято рішення про анулювання 2 ліцензій на користування РЧР України та 113 дозволів на експлуатацію РЕЗ;
- уповноваженою НКРЗІ посадовою особою видано 4 розпорядження про усунення порушень умов ліцензії на користування РЧР України;
- уповноваженими НКРЗІ посадовими особами видано 12 приписів про усунення порушень законодавства про радіочастотний ресурс України.

За результатами проведення заходів державного нагляду, а також участі у заходах з виявлення та припинення порушень законодавства в галузі зв'язку, уповноваженими НКРЗІ посадовими особами до суб'єктів ринку телекомунікацій та користувачів РЧР України застосовувались санкції відповідно до Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП). Всього протягом 2020 року складено 78 протоколів про вчинення адміністративних правопорушень, з них 12 протоколів за статтею 145 КУпАП, 62 протоколи за статтею 146 КУпАП, 4 протоколи за статтею 188-7 КУпАП.

Також, у 2020 році уповноваженими НКРЗІ посадовими особами за результатами розгляду справ за складеними протоколами про адміністративні правопорушення (статті 145, 188-7 КУпАП) винесено 14 постанов, з них: 9 постанов про накладення на посадових осіб суб'єктів ринку телекомунікацій та користувачів РЧР України адміністративних стягнень у вигляді штрафів на загальну суму 79 050 грн, 1 постанова про накладення адміністративного стягнення у вигляді попередження, 4 постанови про закриття справи з оголошенням усного зауваження.

До Державного бюджету України надійшло 42 500 грн (в тому числі по постановах, винесених у попередньому періоді).

За результатами розгляду 71 справи про адміністративні правопорушення за статтею 146 КУпАП (у тому числі, направлених у попередніх періодах) судами призначено адміністративні стягнення у вигляді штрафів на загальну суму 44 930 грн з конфіскацією 4 РЕЗ. Також, судами прийнято 8 рішень про закриття справи у зв'язку закінченням строку накладення адміністративного стягнення, 3 рішення про закриття справи у зв'язку з відсутністю складу правопорушення, винесено 1 постанову про вжиття заходу впливу у вигляді догани та 2 постанови про закриття справи з оголошенням усного зауваження.

З метою удосконалення механізмів проведення планових та позапланових перевірок, додержання принципів об'єктивності та неупередженості здійснення державного нагляду (контролю) у сфері телекомунікацій НКРЗІ прийнято рішення від 29.09.2020 № 367, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 20.11.2020 за № 1151/35434, яким затверджено уніфіковану форму акта, складеного за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо дотримання суб'єктом ринку телекомунікацій вимог законодавства у сфері телекомунікацій та визнано таким, що втратило чинність рішення НКРЗІ від 13 грудня 2012 року № 649 «Про затвердження Порядку здійснення державного нагляду за ринком телекомунікацій та визнання такими, що втратили чинність, деяких рішень НКРЗ», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 10 січня 2013 року за № 92/22624.

Основними напрямками діяльності НКРЗІ на 2021 рік щодо підвищення ефективності державного нагляду є, зокрема, здійснення державного нагляду (контролю) на основі принципу оцінки ризиків та доцільності, підвищення професійної компетентності уповноважених НКРЗІ посадових осіб для здійснення державного нагляду, розроблення змін до нормативно-правової бази у сфері державного нагляду (контролю) з урахуванням нових підходів, визначених Законом України «Про електронні комунікації».

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ПОСЛУГ

Діяльність НКРЗІ щодо забезпечення якості телекомунікаційних послуг в 2020 році здійснювалась відповідно до законодавства, з урахуванням виконання Указу Президента України, Плану заходів щодо створення умов розвитку мобільного широкосмугового доступу, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 04.12.2019 №1272-р, Плану заходів щодо підвищення якості послуг рухомого (мобільного) зв'язку, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.07.2018 № 540-р та Плану заходів щодо підвищення якості послуг рухомого (мобільного) зв'язку на 2020 – 2022 роки, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 1189-р. (далі - План заходів), та інших нормативно-правових актів України.

Пріоритетним напрямком діяльності НКРЗІ залишається вдосконалення питання задоволення потреб громадян України у якісних телекомунікаційних послугах, забезпечення всебічним та періодичним інформуванням споживачів про рівні якості послуг, які надаються операторами та провайдерами телекомунікацій. Актуальна інформація щодо переліків показників якості телекомунікаційних послуг та узагальнена інформація щодо показників якості телекомунікаційних послуг, рівні яких підлягають обов'язковому оприлюдненню, розміщена в підрозділі «Загальна інформація щодо порядку інформування про якість» розділу «Якість послуг» субпорталу НКРЗІ «Споживачам послуг зв'язку».

З метою підвищення рівня інформованості громадськості, відповідно до вимог Закону України «Про телекомунікації» та згідно з вимогами Положення про якість телекомунікаційних послуг, затвердженого рішенням НКРЗІ від 15.04.2010 № 174, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 23.06.2010 за № 429/17724, оператори телекомунікацій продовжують подавати до НКРЗІ звіти про якість телекомунікаційних послуг.

Так, операторами телекомунікацій, відповідно до вимог рішення НКРЗІ № 581 від 03.12.2019, протягом 2020 року здійснено випробування показників якості телекомунікаційних послуг, рівні яких підлягали випробуванню.

Звіти про якість телекомунікаційних послуг в повному обсязі і у встановлений термін надійшли від:

- 6 операторів рухомого (мобільного) зв'язку (100 % від загальної кількості);
- 128 операторів телекомунікацій, що здійснюють діяльність з надання послуг фіксованого телефонного зв'язку (62% від загальної кількості);
- 1361 операторів телекомунікацій, що надають послуги із доступу до Інтернету та включені до Реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій (далі - Реєстр), що становить 72% від загальної кількості. Додатково отримано 527 звітів від провайдерів телекомунікацій, що надають послуги із доступу до Інтернету та включені до Реєстру.

Наразі, в 2020 році прийнято Рішення НКРЗІ від 08.12.2020 № 475 «Про затвердження переліків показників якості телекомунікаційних послуг, рівні яких підлягають обов'язковому оприлюдненню у 2022 році». Для забезпечення всебічного інформування споживачів про рівні якості телекомунікаційних послуг, за якими вони надаються операторами телекомунікацій, зазначеним рішенням затверджено три переліки показників якості. Зазначені показники підлягають обов'язковому проведенню випробувань операторами телекомунікацій протягом 2021 року.

фіксованого телефонного зв'язку – 8 показників

рухомого (мобільного) зв'язку – 8 показників

послуг з доступу до Інтернету – 5 показників

В 2020 році відповідно до Плану заходів, НКРЗІ розпочато виконання заходів, спрямованих на розгортання загальнонаціональної постійно діючої Системи моніторингу якості послуг рухомого (мобільного) зв'язку та доступу до Інтернету для забезпечення всебічного періодичного інформування споживачів про рівні якості телекомунікаційних послуг.

Постановою Кабінету Міністрів України від 11.11.2020 № 1093 «Про внесення зміни до пункту 1 Порядку відрахування до державного бюджету частини чистого прибутку (доходу) державними унітарними підприємствами та їх об'єднаннями» забезпечено механізм фінансування створення матеріально-технічної бази, необхідної для проведення моніторингу якості послуг рухомого (мобільного) зв'язку та доступу до Інтернету на базі ДП «УДЦР», підприємства яке знаходиться у сфері управління НКРЗІ.

Запровадження Системи моніторингу якості послуг рухомого (мобільного) зв'язку та доступу до Інтернету дозволить забезпечити НКРЗІ, як орган державного регулювання у сфері телекомунікацій, дієвим інструментом перевірки поточного та/або заявленого стану якості (в заданих районах зонах, точках, на транспортних магістралях та інших об'єктах), в тому числі в інтересах забезпечення потреб кінцевих споживачів інформацією щодо основних показників якості рухомого (мобільного) зв'язку та доступу до Інтернету.

Наразі, відповідно до вимог законодавства, контроль якості телекомунікаційних послуг здійснюється НКРЗІ під час проведення планових перевірок операторів, провайдерів телекомунікацій, та позапланових перевірок – за наявності підстав відповідно до законодавства. Річним планом здійснення заходів державного нагляду (контролю) НКРЗІ на

2020 рік, затвердженим рішенням НКРЗІ від 26.11.2019 № 568, було передбачено проведення одинадцяти планових заходів державного нагляду (контролю) суб'єктів господарювання.

Водночас, враховуючи вимоги законодавства, спрямованого на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної інфекції COVID-19, якими встановлено заборону на проведення органами державного нагляду (контролю) планових заходів із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності, у 2020 році проведено тільки дві планові перевірки суб'єктів ринку телекомунікацій, під час яких перевірялись також питання якості надання телекомунікаційних послуг. Крім того, зазначені питання перевірялись при проведенні трьох позапланових перевірок операторів, провайдерів телекомунікацій на підставі обґрунтованих звернень фізичних осіб про порушення суб'єктом господарювання їх законних прав.

У звітному році в рамках Компоненту А «Моніторинг якості послуг» проекту Twinning «Посилення регуляторної спроможності НКРЗІ, у сфері доступу до ринку та системи моніторингу якості послуг» експертами ЄС спільно з фахівцями НКРЗІ продовжувалась робота над вивченням європейського досвіду та розробкою проектів змін до законодавчих актів України, які регулюють якість послуг та доступ до ринку у сфері телекомунікацій, з метою приведення їх у відповідність з нормативно-правовою базою ЄС у цій сфері.

У 2020 році за ініціативи НКРЗІ прийнято розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 1189-р «Про затвердження плану заходів щодо підвищення якості послуг рухомого (мобільного) зв'язку на 2020-2022 роки». Планом передбачено здійснення ряду заходів та розроблення і прийняття низки нормативно-правових актів Адміністрації Держспецзв'язку, НКРЗІ, Мінцифри, Мінекономіки.

Основними напрямками діяльності НКРЗІ щодо підвищення якості телекомунікаційних послуг на 2021 рік є:

- виконання заходів спрямованих на покращення всебічного та періодичного інформування споживачів про рівні якості телекомунікаційних послуг фіксованого телефонного зв'язку, рухомого (мобільного) зв'язку та послуг з доступу до Інтернету, які надаються постачальниками послуг;
- виконання Плану заходів щодо покращення якості послуг рухомого (мобільного) зв'язку на 2020 – 2022 роки;
- впровадження загальнонаціональної постійно діючої Системи моніторингу якості послуг рухомого (мобільного) зв'язку та доступу до Інтернету для забезпечення всебічного періодичного інформування споживачів про рівні якості телекомунікаційних послуг;
- проведення вимірювань показників якості послуг рухомого (мобільного) зв'язку під час здійснення заходів державного нагляду;
- удосконалення нормативно-правової бази для підвищення якості послуг зв'язку.

ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ

Протягом 2020 року на розгляд до НКРЗІ надійшло 11 875 звернень громадян. Динаміка кількості звернень у 2018-2020 роках свідчить про їх зменшення, що в першу чергу пов'язано із зменшенням надходження звернень громадян з питань надання послуг фіксованого телефонного зв'язку та послуг проведеного радіомовлення.

Динаміка звернень протягом 2013-2020 років, од.

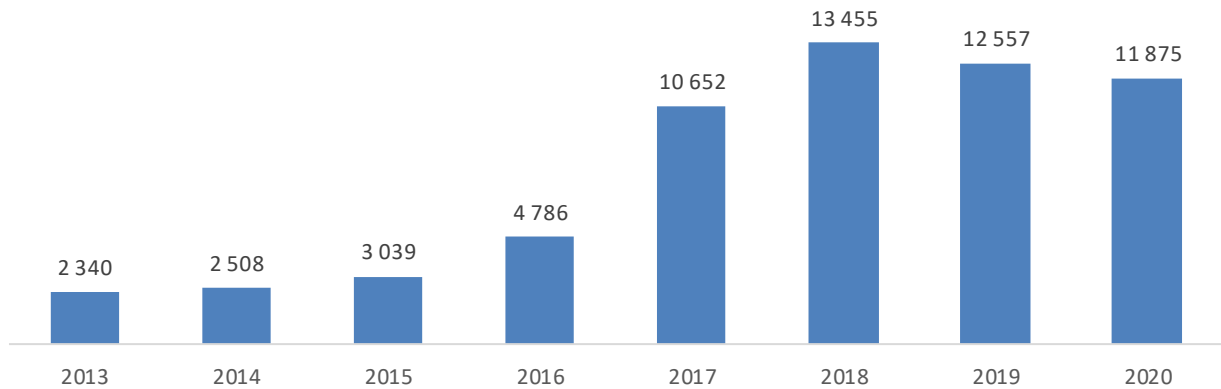

Рис. 5.2

Структура звернень громадян за джерелами надходження протягом 2020 року наведена на рис. 5.3

Структура звернень громадян за джерелами надходження протягом 2020 року, од.

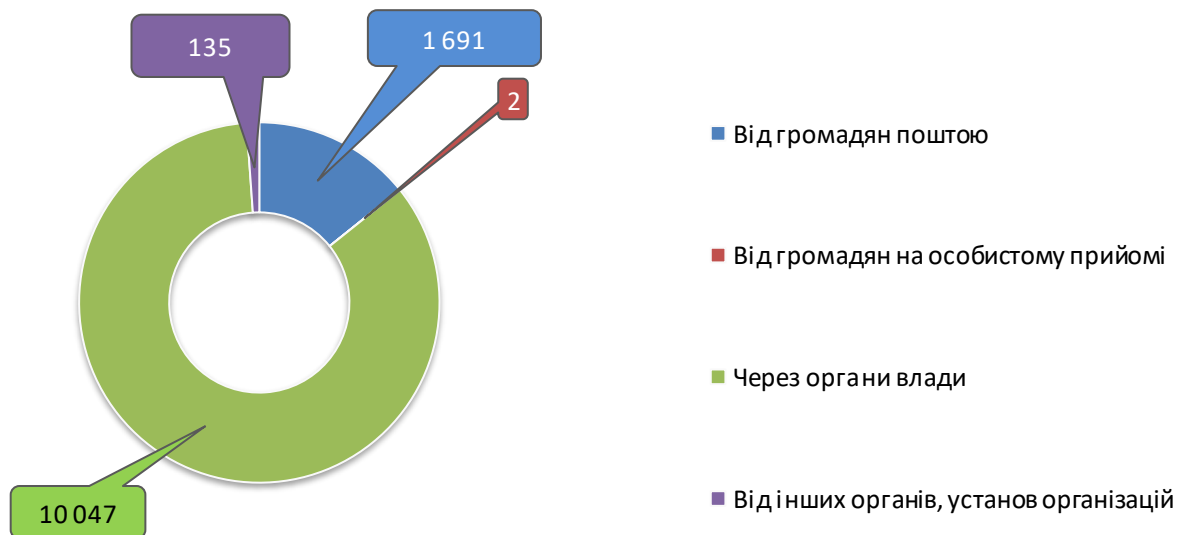

Рис. 5.3

Від громадян, які мають встановлені законодавством пільги – особи з інвалідністю внаслідок війни, ветерани війни та праці, особи з інвалідністю, громадяни, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, інші громадяни, які потребують соціального захисту та підтримки, надійшло 2 875 звернень, що складає 24,21 % від загальної кількості.

Інформація щодо кількості звернень громадян у 2020 році за видами наведена на рис. 5.4

Рис. 5.4

Рис. 5.5

Основні питання, які порушувались у зверненнях:

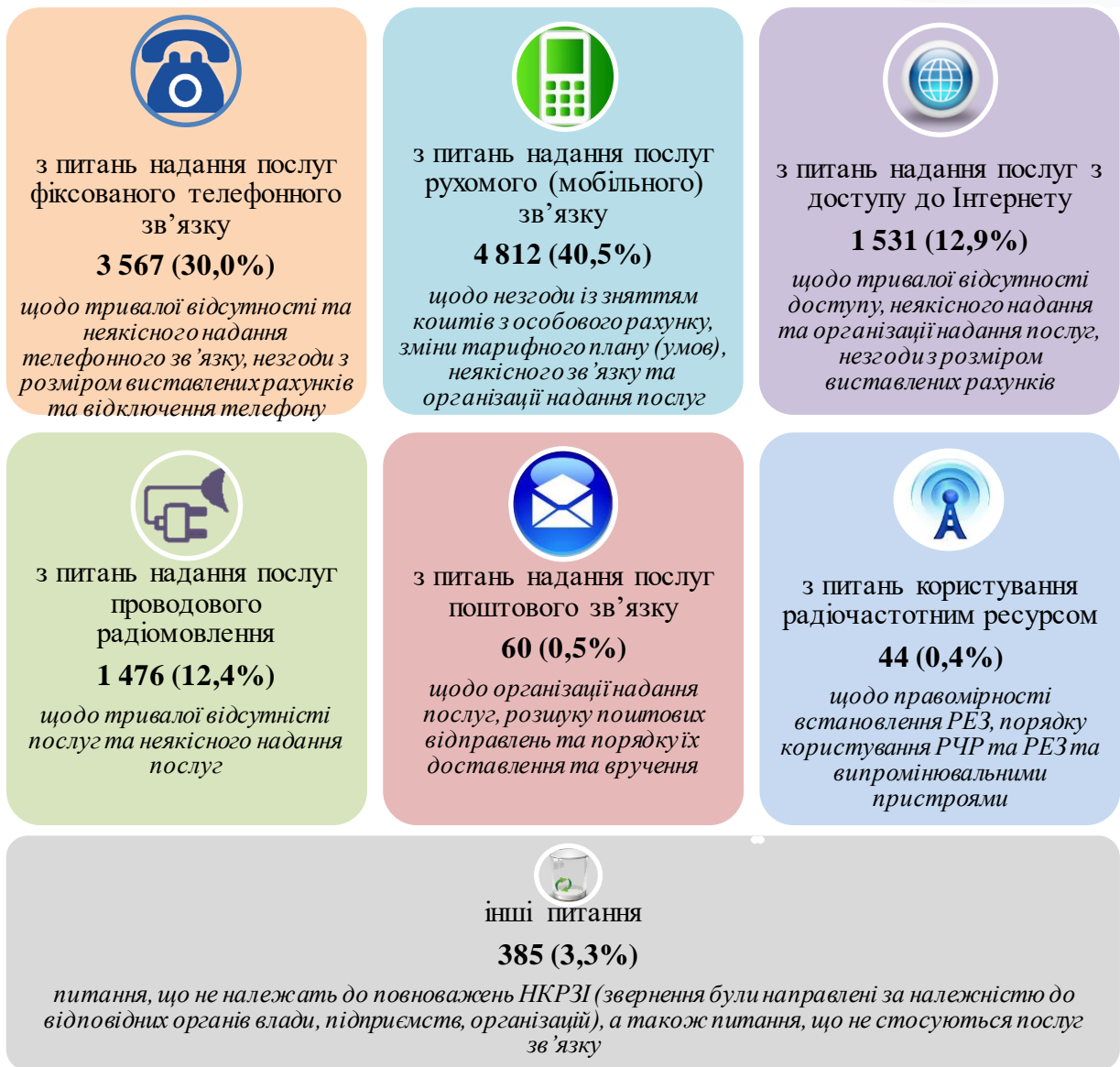

Рис. 5.6

Протягом 2020 року НКРЗІ забезпечено проведення особистого прийому Головою та членами НКРЗІ, а також функціонування в НКРЗІ телефонної «гарячої лінії» для звернень громадян за номером телефону 202-00-81, з метою налагодження зворотного зв'язку із споживачами (у період дій заходів, пов'язаних із запобіганням поширенню коронавірусної інфекції COVID-19, особистий прийом громадян Головою та членами НКРЗІ тимчасово було припинено). Разом з тим, на особистий прийом до Голови та членів НКРЗІ, а також на „гарячу лінію” НКРЗІ протягом 2020 року звернулося 135 громадян. Крім того, до громадської приймальні НКРЗІ звернулося 912 громадян.

У ході розгляду звернень НКРЗІ детально опрацьовувалась інформація операторів, провайдерів телекомунікацій з питань, що порушувались громадянами. Зокрема, у 2020 році на підставі обґрунтованих звернень фізичних осіб про порушення суб'єктами господарювання їх законних прав проведено 3 позапланові перевірки суб'єктів ринку телекомунікацій. Під час проведення перевірок також перевірялись питання організації роботи із зверненнями громадян при наданні телекомунікаційних послуг в частині, що стосується питань, порушених у зверненнях, які стали підставами для проведення перевірок.

РОЗДІЛ VI. РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НКРЗІ

КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ЗВ'ЯЗКУ ТА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ

2020

ПРІОРИТЕТИ

- РЕФОРМА державної служби. В НКРЗІ впроваджено новації.
  - ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ HR. Кадрові процеси переведено в електронний формат.
  - Забезпечення безперебійного виконання НКРЗІ своїх функцій в умовах КАРАНТИНУ.
- Ми справилися.

команда
чисельність освіта
добір ІТ-рішення карантин
плинність оцінювання
відзнаки команда добір
підвищення кваліфікації чисельність
карьеря ОСВІТА ІТ-рішення ДОБІР
КАРАНТИН оцінювання освіта
відзнаки підвищення кваліфікації
карьеря карантин
чисельність

КОМАНДА НКРЗІ:
структура, чисельність, склад

*Досвід, професіоналізм та
злагожденість – запорука успіху*

Організаційну структуру НКРЗІ утворюють Комісія та Апарат у складі 14 самостійних структурних підрозділів та посадових осіб, які не входять до їх складу. У 2020 році в структурі та штатному розписі НКРЗІ відбулися зміни, які пов'язані перш за все зі змінами в законодавстві:

- у зв'язку із запровадженням повідомного принципу реєстрації початку провадження діяльності у сфері телекомунікацій на заміну скасованому ліцензуванню видів діяльності у цій сфері до складу Департаменту ліцензування введено відділ реєстрації на заміну відділу ліцензування видів діяльності;
- у зв'язку із встановленням вимог до штатної чисельності уповноваженого підрозділу з питань запобігання та виявлення корупції утворено Сектор з питань запобігання та виявлення корупції.

Станом на 01.01.2021:

240 – штатна чисельність НКРЗІ

222 – кількість працівників, які перебувають у трудових відносинах

68 % – кількість працівників, які працюють в НКРЗІ більше 5 років

46 – середній вік працівників

Розподіл працівників за статусом

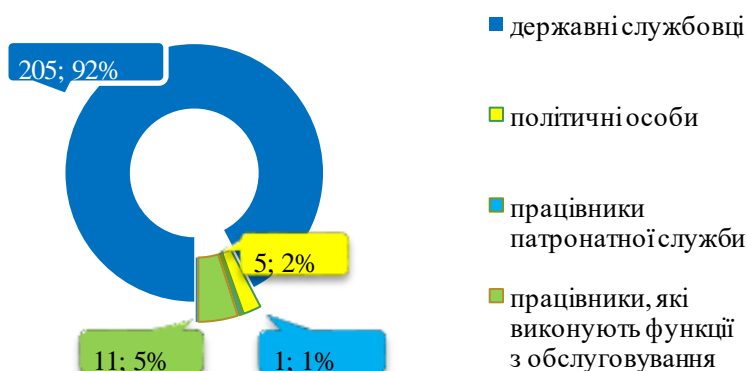

Рис. 6.1

У гендерній структурі НКРЗІ частка жінок – 52%, чоловіків – 48%.

Серед керівників усіх рівнів: 41% – жінки, 59% – чоловіки.

Розподіл працівників за освітою

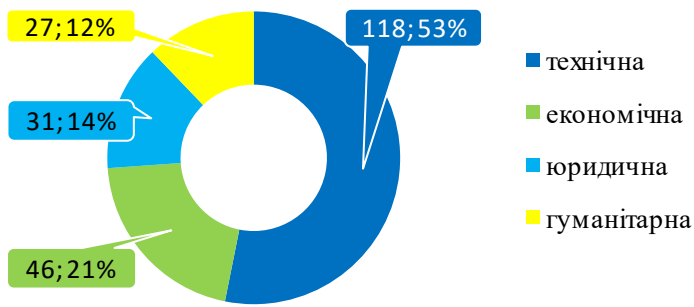

Рис.6.2

97% працівників НКРЗІ мають вищу освіту ступеня магістра (спеціаліста)

5 осіб мають науковий ступінь

55 осіб мають дві вищі освіти

7 осіб здобувають другу вищу освіту

УКОМПЛЕКТУВАННЯ ШТАТУ В УМОВАХ КАРАНТИНУ

Забезпечено функціональну спроможність НКРЗІ

У 2020 році:

- на 5 % збільшено порівняно з 2019 роком кількість фактично працюючих працівників;
- вперше за 3 роки коефіцієнт відновлення персоналу (кількість призначених порівняно з кількістю звільнених) перевищив одиницю та склав 1,6;
- традиційно збережено умови для кар'єрного зростання: 12 працівників НКРЗІ за результатами конкурсів обійняли вищі посади та ще 22 переведені на інші рівнозначні посади.

Динаміка руху персоналу у 2018-2020 роках

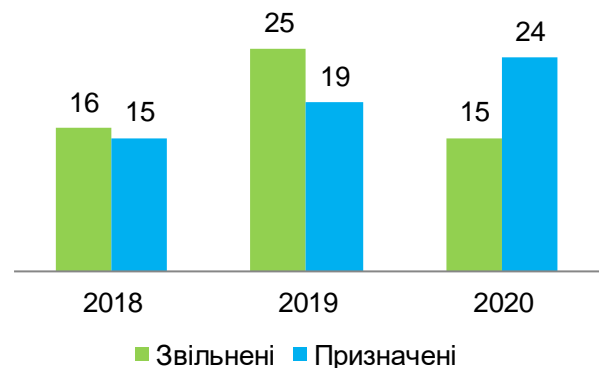

Рис.6.3

Протягом 2020 року оголошено 4 конкурси на 24 посади (1 з них скасовано у зв'язку з карантинними заходами). Для участі у конкурсах інформацію подали 116 осіб, конкурс склав 4,83 особи на кожну вакансію.

Спосіб призначення працівників у 2020 році

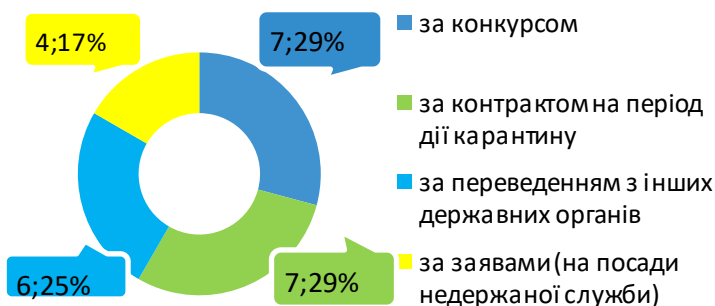

Рис. 6.4

Новацією 2020 року стало запровадження добору персоналу шляхом укладення контракту: оголошено добір на 10 посад; взяла участь у доборі 81 особа; укладено контракт з 7 особами.

В умовах карантинних обмежень наповнення штату забезпечено також шляхом переведення працівників з інших державних органів, зокрема, які ліквідовувалися.

У прагненні розширити аудиторію потенційних кандидатів здійснювалась робота щодо формування позитивного іміджу НКРЗІ як роботодавця через запровадження елементів корпоративного стилю, активне залучення кандидатів через спеціалізовані сайти працевлаштування, тематичні форуми соцмереж, створення презентаційного відеоролика «НКРЗІ – мій найкращий роботодавець!»

РОЗВИТОК КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ

Реформа державної служби в дії

Професійний розвиток

Світ навколо нас змінюється і ми просто зобов'язані застосовувати плоди людського прогресу. Саме знання є платформою, яка здатна привести до професійного успіху.

Професійне навчання	Навчаськість дистанційно	Співпраця з освітніми закладами: забезпечення індивідуальних потреб працівників
Професійне навчання пройшли 179 працівників НКРЗІ, які близько 900 разів були учасниками відповідних заходів. Новацією стало запровадження персональної реєстрації працівників НКРЗІ на Порталі управління знаннями з можливістю підбору відповідних тем для навчання.	Реалізовано нові можливості для саморозвитку в умовах пандемії, а саме: - поєднання очної та дистанційної форм навчання; - використання спеціальних інтернет-платформ, вебсайтів, електронних систем тощо.	Укладено 8 договорів про проведення 18 заходів, у яких взяли участь 115 працівників. Закуплено послуги з підвищення кваліфікації на 156,86 тис. грн.

Проведена робота дозволила у 2020 році забезпечити виконання 100 % індивідуальних програм професійного розвитку державних службовців НКРЗІ в обсязі, визначеному законодавством (не менше одного кредиту ЄКТС). Визначено потребу у професійному навчанні працівників на 2021 рік.

Оцінювання результатів службової діяльності

Оцінено результати службової діяльності за 2020 рік **170** державних службовців НКРЗІ, при цьому 94 із них (55 %) отримали відмінну оцінку. Процес оцінювання переведено повністю в електронний формат, що в умовах дистанційної роботи під час карантину дозволило реалізувати всі законодавчі вимоги щодо процедури оцінювання та підвищити ефективність роботи в цілому.

Відзначення професійних успіхів

У 2020 році **8** працівників НКРЗІ відзначено Кабінетом Міністрів України, Верховною Радою України, Київською міською державною адміністрацією, **15** – оголошено подяку керівника Апарату, **3** – достроково присвоєно ранг державного службовця.

Забезпечення в умовах карантину безперебійного виконання НКРЗІ своїх функцій

На період карантину організовано дистанційну роботу працівників для зменшення поширення COVID-19 та одночасно забезпечено безперервне виконання покладених на НКРЗІ функцій.

Можливість виконувати посадові обов'язки поза межами адміністративної будівлі НКРЗІ забезпечено інструментами системи електронного документообігу та закріплено в правилах внутрішнього службового розпорядку.

Досвід НКРЗІ визначено переможцем у Всеукраїнському конкурсі «Кращі практики управління персоналом» у номінації «Краща практика організації віддаленої роботи в державному органі», організованому Національним агентством України з питань державної служби.

Впровадження IT- рішень в HR роботу

У 2020 році команда НКРЗІ продовжувала активно працювати над впровадженням IT-рішень в управлінських процесах, у тому числі і в HR роботу. Новим етапом стало створення можливості зручного доступу до інформації для HR-рішень через створення персональних кабінетів працівників в єдиній інформаційно-аналітичній системі.

Автоматизовано кадрові процеси:

- облік відпусток та підготовку наказів про відпустки;
- формування особових карток державних службовців;
- формування звітності про кількісний склад державних службовців;
- повний цикл погодження, підписання та реєстрації кадрових документів засобами електронного документообігу

Створено електронні кабінети табельників

32 електронних кабінети дають можливість автоматично формувати таблицю робочого часу для підвищення ефективності роботи табельників та забезпечення достовірності інформації, що подається для оплати праці

Кабінет працівника

Створено технічні умови для функціонування «Кабінету працівника» з можливістю доступу до інформації щодо себе, а для керівників також щодо визначеної інформації про підлеглих для забезпечення управління персоналом без необхідності формування додаткових запитів до кадрового підрозділу

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАДХОДЖЕНЬ ДО БЮДЖЕТУ

Відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» (зі змінами) планові надходження коштів до Державного бюджету України за кодами, за якими закріплено контроль за справлянням (стягненням) платежів до бюджету (постанова Кабінету Міністрів України від 16.02.2011 № 106 «Деякі питання ведення обліку податків, зборів, платежів та інших доходів бюджету» (зі змінами)) за 2020 рік складають 916 953,0 тис. грн.

Фактичні надходження коштів до державного бюджету за 2020 рік складають 766 760,8 тис. грн., в тому числі в розрізі кодів:

- 22011400 «Плата за видачу, переоформлення, продовження терміну дії ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України та видачу дублікатів таких ліцензій» – 762 801,2 тис. грн.

- 22012200 «Плата за виділення номерного ресурсу» – 3 959,6 тис. грн.

Законом України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» (зі змінами) затверджено фінансування Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації за програмою 5561010 «Керівництво та управління у сфері регулювання зв'язку та інформатизації» в сумі 90 726,5 тис. грн.

За вищезазначеною програмою за 2020 рік розподілено асигнування в сумі 90 634,5 тис. грн.

ДОКУМЕНТАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ І КОНТРОЛЬ

У 2020 році загальний документообіг НКРЗІ склав **62 775** документа, з них:

- вхідних – 43 284;
- вихідних – 61 85;
- внутрішня службова кореспонденція – 11 306;
- організаційно-розпорядчі документи – 2 000.

За групами документів:

- Президент України та Офіс Президента України – 17;
- Кабінет Міністрів України – 244;
- Верховна Рада України – 98;
- Народні депутати – 14;
- запити на отримання публічної інформації – 68;
- органи виконавчої влади – 848;
- суб'єкти господарювання та оператори телекомунікацій – 35 675;
- інша кореспонденція – 6 320.

Від операторів, провайдерів телекомунікацій та суб'єктів господарювання надходили переважно такі документи:

- анкета (виробника);
- повідомлення (для реєстрації радіообладнання відповідно до пункту 10 Технічного регламенту радіообладнання, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.05.2017 № 355);
- заява користувача щодо дострокового впровадження нової радіотехнології, визначення можливості застосування конкретного типу РЕЗ та ВП;
- заяви користувачів радіочастотного ресурсу України про анулювання ліцензії, видачу, переоформлення, продовження терміну дії ліцензії на користування радіочастотним ресурсом України, на отримання ліцензії на додаткову смугу радіочастот, видачу дублікату ліцензії;
- звернення ліцензіата про перенесення термінів початку користування радіочастотним ресурсом України;
- заява суб'єкта господарювання про включення до реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій (далі – Реєстр), зміну даних, зазначених у заяві про включення до Реєстру,

виключення з Реєстру; прохання суб'єктів господарювання про надання витягу з Реєстру; повідомлення суб'єкта господарювання про виправлення виявленої помилки у поданому повідомленні, анулювання ліцензії у сфері телекомунікацій, про видачу, переоформлення, продовження терміну дії ліцензії на здійснення діяльності у сфері телекомунікацій;

- повідомлення про внесення інформації до єдиного державного реєстру операторів поштового зв'язку;
- заяви про виділення, повернення, переоформлення дозволу на використання номерного ресурсу;
- звітність за встановленими формами;
- відповіді на запити;
- листи з проханням про надання роз'яснень;
- листи з пропозиціями та зауваженнями до проектів нормативно-правових актів, що розробляються НКРЗІ;
- інші.

З метою підвищення рівня виконавської дисципліни в Апараті НКРЗІ на апаратні наради у Голови НКРЗІ надаються щотижневі звіти щодо виконання контрольних документів та завдань.

Також проводиться випереджувальний моніторинг виконання актів законодавства, доручень Президента України, Кабінету Міністрів України, заяв від операторів телекомунікацій та інших документів та завдань.

Діє система щотижневого нагадування самостійним структурним підрозділам НКРЗІ (далі - ССП) та посадовим особам, які не входять до складу ССП, про документи та завдання, що стоять на контролі та терміни виконання яких спливає протягом тижня.

У 2020 році для уникнення відхилень та недопущення порушення термінів виконання документів та завдань у зв'язку із загрозою погіршення епідеміологічної ситуації в Україні через розповсюдження коронавірусної інфекції (COVID-19), в НКРЗІ запроваджено щоденний моніторинг термінів виконання документів та завдань та відповідне нагадування ССП та посадовим особам, які не входять до складу ССП, про такі терміни.

У 2020 році на контролі в НКРЗІ знаходилося 4 984 документа та 2 928 завдань.

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІКТ ДЛЯ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ НКРЗІ

З метою ефективного використання інформаційно-комунікаційних технологій для виконання завдань та функцій, покладених на НКРЗІ, інформаційного забезпечення працівників та взаємодії з постачальниками та споживачами телекомунікаційних послуг, відповідно до викликів часу, пов'язаних з встановленням карантину та запровадженням протиепідемічних заходів, в НКРЗІ протягом 2020 року проведено роботи, спрямовані на якісне підвищення рівня електронної взаємодії та розширення спектру електронних послуг.

З метою реалізації пріоритетних завдань, визначених Урядом, для представлення споживачам інформації щодо доступності телекомунікаційних послуг в населених пунктах України, в геоінформаційній системі НКРЗІ створено та запроваджено оприлюднення в тестовому режимі на офіційному вебсайті НКРЗІ нової вебкарти, на якій забезпечується інтерактивне відображення даних щодо можливості отримання послуг проводового та безпроводового доступу до Інтернету за різними технологіями.

Для забезпечення безперервності виконання покладених на НКРЗІ завдань та функцій в умовах карантинних обмежень, в НКРЗІ запроваджено у використання технології відеоконференцзв'язку, зокрема для проведення засідань НКРЗІ у дистанційному режимі, а також, на виконання вимог щодо публічності та гласності діяльності НКРЗІ, забезпечено ведення прямих трансляцій засідань НКРЗІ на офіційному каналі НКРЗІ в YouTube.

Відповідно до вимог Типової інструкції з документування управлінської інформації в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві,

електронного міжвідомчого обміну, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 17.01.2018 № 55 «Деякі питання документування управлінської діяльності» (зі змінами) в НКРЗІ продовжувались роботи з розширення переліку документів, реєстрація та обробка яких здійснюється в електронному вигляді засобами Системи електронного документообігу НКРЗІ. Зокрема, забезпечено переведення в електронну форму процесів опрацювання документів, пов'язаних з оформленням ліцензій, дозволів, проведенням заходів державного нагляду, щодо кадрового діловодства, проведення щорічного оцінювання службової діяльності державного службовця та інші.

З метою оптимізації процедур подання операторами, провайдерами телекомунікацій визначеної законом звітності та інформації проведено роботи з модернізації механізмів отримання та аналізу електронної звітності суб'єктів ринку телекомунікацій в Системі електронної звітності НКРЗІ.

На виконання вимог Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скорочення переліку видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню» в частині встановлення нових вимог до відомостей, які містяться в реєстрі операторів, провайдерів телекомунікацій, забезпечено модернізацію структури даних реєстру та підключення необхідних допоміжних довідників з урахуванням сучасних вимог до структури та форматів даних, а також можливості подальшої автоматизації процесів ведення реєстру.

Крім того, для забезпечення захисту в інформаційно-телекомунікаційній системі НКРЗІ протягом року проведено планові роботи з розробки технічних завдань на побудову комплексної системи захисту інформації (КСЗІ) в інформаційно-телекомунікаційних системах, які функціонують в НКРЗІ.

Подальші кроки за зазначеним напрямком передбачають заходи щодо розвитку та запровадження нових електронних сервісів в Апараті НКРЗІ, зокрема розширення спектру інформаційних послуг у форматі геопросторових даних, які надаються НКРЗІ в мережі Інтернет через вебкарти на офіційному вебсайті НКРЗІ. Також, у зв'язку з прийняттям Закону України «Про електронні комунікації», який набуває чинності з 1 січня 2022 року, планується проведення базових підготовчих робіт для створення Електронної регуляторної платформи як автоматизованої інформаційно-аналітичної системи регуляторного органу відповідно до вимог, встановлених цим Законом.

РОЗДІЛ VII. ДІЯЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЦЕНТР РАДІОЧАСТОТ»

Державне підприємство «Український державний центр радіочастот» (далі - УДЦР), створено у 1996 році, є госпрозрахунковим підприємством сфери управління НКРЗІ та належить до об'єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави. До його складу входить 9 філій, які здійснюють свою діяльність на всій території України.

З лютого 2015 року УДЦР очолює Володимир Іванович Корсун.

УДЦР здійснює такі основні види діяльності:

- проведення радіочастотного моніторингу використання РЧР України;
- здійснення інженерно - технічних досліджень, за результатами яких надає документи на експлуатацію РЕЗ у смугах радіочастот загального користування;

-здійснює заходи щодо забезпечення ЕМС РЕЗ та ВП.

УДЦР забезпечує ЕМС діючих РЕЗ, зокрема, шляхом:

- виявлення і усунення джерел радіозавад, що заважають роботі РЕЗ;
- участі, за дорученням НКРЗІ, у здійсненні державного нагляду за користуванням радіочастотним ресурсом України, зокрема, шляхом проведення радіочастотного моніторингу;

- забезпечення беззавадової роботи РЕЗ у прикордонних зонах України шляхом міжнародної координації використання радіочастот і контролю випромінювань РЕЗ сусідніх країн;

- проведення відповідних розрахунків щодо ЕМСРЕЗ різних радіослужб;
- погодження використання частот РЕЗ загальних користувачів із РЕЗ спеціальних користувачів;

- проведення технічних експертиз на можливість застосування РЕЗ, що виробляються або ввозяться для застосування на території України.

В УДЦР створено систему технічного радіоконтролю, яка оснащена сучасними автоматизованими комплексами вітчизняного та закордонного виробництва, що дозволяє контролювати використання радіочастотного ресурсу РЕЗ всіх радіотехнологій, які використовуються в Україні. В рамках удосконалення процесів радіочастотного моніторингу в 2020 році УДЦР побудовано фрагмент сенсорної мережі, до складу якої входять: 70 сенсорних комплектів у м. Києві, 5 – у м. Борисполі, 25 – у м. Львові. Проводиться дослідження її експлуатації.

Також на виконання пріоритетних завдань УДЦР у 2020 році було введено в експлуатацію 2 нові стаціонарні станції радіоконтролю, 21 одиницю нових мобільних станцій радіоконтролю та 4 мобільні пеленгатори R&S DDF007.

У 2020 році в роботу системи управління радіочастотним спектром на базі програмного комплексу ICS Manager були впроваджені функціональні можливості формування заяв на нотифікацію радіочастотних присвоєнь для радіотехнології LTE-900 відповідно до процедур, встановлених МСЕ.

З 2008 року УДЦР є повноправним членом Сектору радіозв'язку МСЕ, роль якого полягає в здійсненні глобального управління користуванням радіочастотним спектром та частотно - орбітальним ресурсом. Підприємство здійснює заходи для забезпечення міжнародно-правового захисту радіочастотних присвоєнь.

Для практичного забезпечення впровадження нових технологій зв'язку і захисту діючих технологій, фахівці підприємства беруть участь в роботі міжнародних та регіональних організацій радіозв'язку: МСЕ, СЕПТ, Мережі регуляторних органів електронних комунікацій країн СхП.

УДЦР виконує технічні роботи з міжнародної координації супутникових мереж в інтересах супутникових операторів України на основі заявок на первинні публікації таких

спутникових мереж, направлених у попередні роки від імені України до МСЕ.

У тісній взаємодії з Міністерством з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України та Національною радою України з питань телебачення і радіомовлення (далі - Національна Рада), УДЦР продовжує сприяти відновленню українського мовлення в зоні операції Об'єднаних сил на сході країни та на окуповану територію АР Крим. За результатами 2020 року визначена можливість та умови використання 35 радіочастот передавачами звукового та телевізійного мовлення.

УДЦР активно сприяє впровадженню в Україні новітніх технологій та забезпеченню ЕМС РЕЗ діючих радіотехнологій. У 2020 році фахівцями підприємства здійснено технічну експертизу 88 заяв щодо можливості використання у смугах радіочастот загального користування ввезених на територію України РЕЗ та ВП. В інтересах вітчизняних виробників погоджено 6 Технічних умов на розробку, модернізацію та виробництво РЕЗ в Україні.

У 2020 році УДЦР на договірній основі з операторами рухомого (мобільного) зв'язку продовжено виконання науково-дослідних робіт, зокрема, у сфері досліджень умов ЕМС РЕЗ у певних смугах частот.

З травня 2019 року УДЦР забезпечує управління процесами перенесення абонентських номерів між операторами телекомунікацій, що надають послуги рухомого (мобільного) зв'язку, та здійснює централізоване технічне адміністрування перенесених абонентських номерів (далі – МНР). Упродовж року здійснювалась технічна підтримка та супроводження функціонування інформаційної системи МНР, проведено заходи з її удосконалення.

До складу УДЦР входить створений за європейським зразком Центр з сертифікації (далі – ЦС), який активно працює на міжнародному рівні. На сьогодні ЦС залишається єдиним в Україні, здатним провести оцінку відповідності (випробування) РЕЗ та ВП для експорту до країн ЄС.

У 2020 році між УДЦР та Державним центром кіберзахисту Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України укладено Меморандум про організацію взаємодії у сфері кібербезпеки та кіберзахисту.

В УДЦР з 2009 року функціонує система управління якістю, відповідність якої вимогам ДСТУ ISO 9001:2015 «Системи управління якістю. Вимоги» засвідчена сертифікатом, дію якого у 2020 році підтверджено ДП «Укрметртестстандарт» за результатами планового наглядного аудиту.

Радіочастотний моніторинг

Станом на 31.12.2020 у центральній обліковій базі УДЦР зареєстровано 246 010 одиниць контролю (базових станцій, РЕЗ, дуплексних пар та номіналів радіочастот), що підлягали плановому технічному радіоконтролю (далі – ТРК).

Інструментальна оцінка параметрів випромінювання радіоелектронних засобів

Під час ТРК у 2020 році складено 2 260 929 інструментальних оцінок параметрів випромінювання РЕЗ, із складанням відповідних звітних документів (протоколів, спектрограм, частотних панорам та таблиць даних), проводились додаткові заходи щодо позапланового ТРК.

Динаміка кількості проведених інструментальних оцінок параметрів випромінювання РЕЗ у 2017-2020 роках

Рис. 7.1

Незважаючи на сталу кількість зареєстрованих одиниць контролю, у 2020 році у порівнянні з 2019 роком, відбулися якісні зміни їх складу за рахунок збільшення (на 8 %) кількості одиниць контролю цифрового стільникового радіозв'язку, що пов'язано із впровадженням операторами радіотехнології міжнародного рухомого (мобільного) зв'язку ІМТ (LTE) та одночасного зменшення РЕЗ аналогового телевізійного мовлення, у зв'язку з припиненням використання зазначеної радіотехнології відповідно до Плану використання радіочастотного ресурсу України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09.06.2006 № 815.

Виявлення порушень у сфері користування РЧР України

Серед основних завдань УДЦР є виявлення та припинення дії незаконно діючих РЕЗ та ВП та виявлення і усунення дії джерел радіозавад.

Динаміка кількості зафіксованих порушень у сфері користування РЧР за 2017-2020 роки

Рис. 7.2

Протягом 2020 року зафіксовано 9 089 порушень у сфері користування РЧР (з урахуванням тих, що були виявлені у попередні періоди - 2 892) і робота над усуненням яких тривала у звітному періоді, а саме:

- використання РЕЗ без відповідних дозвільних документів – 6 325;
- використання РЕЗ з порушенням умов дозволів на експлуатацію РЕЗ – 2 764.

У результаті проведення усіх заходів протягом 2020 року усунуто 6 069 порушень користування РЧР, що складає 67 % від їх загальної кількості, при цьому силами УДЦР усунуто 5 698 порушень, що склало 94% від загальної кількості усунених порушень, у

взаємодії з територіальними підрозділами Національної поліції чи іншими державними органами України припинено 371 порушення.

На кінець 2020 року залишилися не усуненими 3020 порушень, з них найбільше порушень (75%) пов'язано з незаконним використанням РЕЗ широкосмугового радіодоступу.

УДЦР у межах своїх повноважень продовжує вживати заходи щодо виявлення та припинення порушень користування РЧР.

Виявлення та усунення дії джерел радіозавад

Протягом 2020 року УДЦР виконано у встановлені терміни 1703 заявки на виявлення та усунення дії джерел радіозавад. Кількість заявок на виявлення та усунення дії джерел радіозавад залишилася на рівні 2019 року.

Динаміка кількості виконаних заявок щодо виявлення та усунення дії джерел радіозавад за 2017-2020 роки

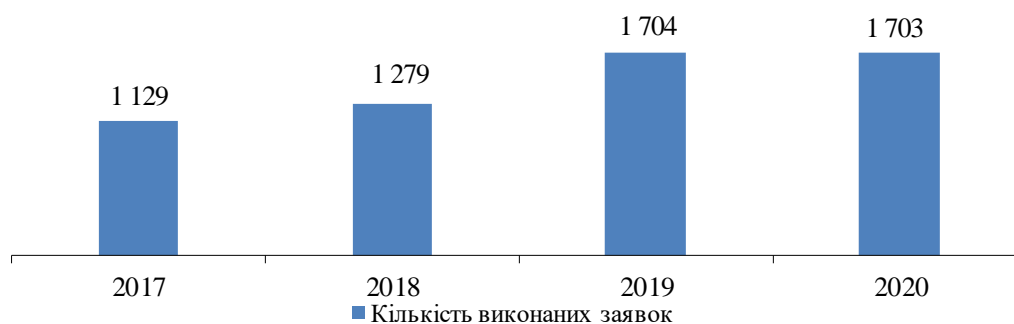

Рис. 7.3

Чисельного радіозавадового впливу зазначають РЕЗ стандарту IMT-2000 (UMTS), який створюють цифрові безпроводові телефони стандарту DECT 6.0, та РЕЗ стандартів GSM-900/GSM-1800/IMT-2000 (UMTS) від повторювачів стільникового радіозв'язку.

Застосування сучасних засобів ТРК і належна організація заходів радіочастотного моніторингу забезпечує оперативне виявлення джерел радіозавад та вжиття необхідних заходів щодо усунення впливу радіозавад.

Здійснення вимірювань (технічного контролю) телекомунікаційних мереж

Одним із статутних завдань діяльності УДЦР є здійснення вимірювань (технічний контроль) телекомунікаційних мереж, метою якого є виявлення порушень вимог законодавства України, пов'язаних з нелегітимним пропуском міжнародного телефонного трафіку. УДЦР здійснює вимірювання телекомунікаційних мереж, у тому числі щодо порядку маршрутизації трафіку в ТМЗК України.

Для виконання зазначених робіт УДЦР має відповідні підрозділи, які укомплектовані кваліфікованими спеціалістами та оснащені сучасними засобами вимірювальної техніки. Крім того, для автоматизованого контролю сигнального трафіку на базі УДЦР функціонує фрагмент системи вимірювань ТМЗК України, до якої входить Центр контролю вимірювань та локальні пункти вимірювань, що розгорнуті на технічних майданчиках окремих операторів телекомунікацій в різних містах України.

У 2020 році УДЦР, за договорами із зацікавленими операторами телекомунікацій, під час участі у складі комісій НКРЗІ та за зверненнями правоохоронних органів, провів 1682 заходи з вимірювання телекомунікаційних мереж, з них 839 - щодо порядку маршрутизації трафіку голосової телефонії та 843 - щодо випробування (вимірювання) показників (параметрів) якості телекомунікаційних послуг, у тому числі якості послуг із доступу до Інтернету.

Динаміка проведених заходів з вимірювання параметрів телекомунікаційних мереж у 2017-2020 роках, кількість заходів

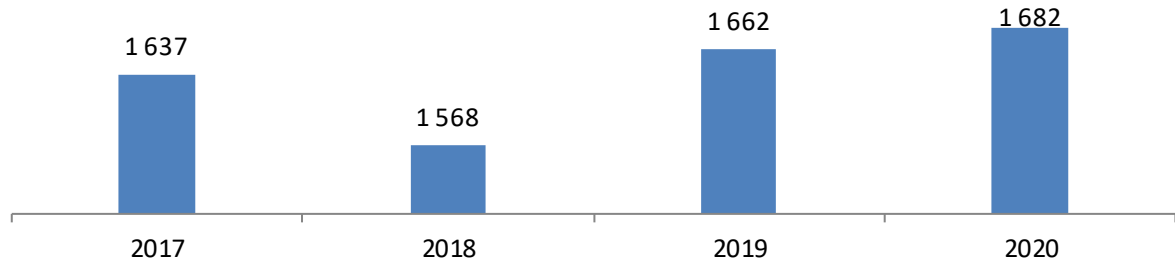

Рис. 7.4

Під час проведення зазначених заходів на мережах операторів виявлено та зафіксовано протоколами вимірювань 103 642 порушення порядку маршрутизації трафіку голосової телефонії.

Динаміка виявлених порушень порядку маршрутизації трафіка при проведенні заходів з вимірювань на телекомунікаційних мережах у 2017-2020 роках, кількість виявлених порушень

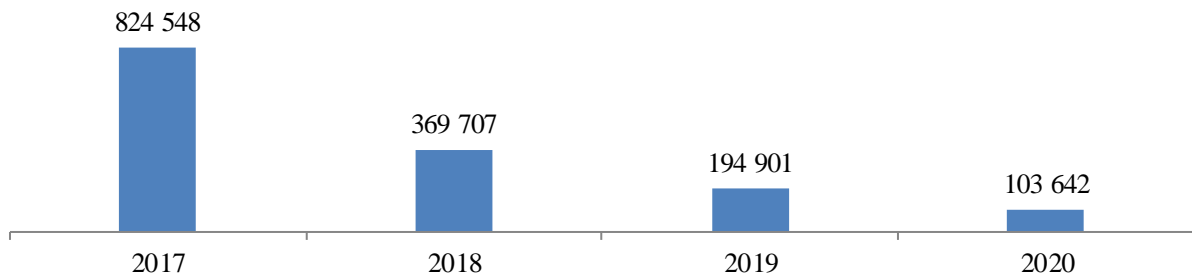

Рис. 7.5

З метою застосування відповідних заходів до порушників, операторам телекомунікацій надані Протоколи вимірювань, відповідно до яких надання телекомунікаційних послуг споживачам-порушникам припинялося чи обмежувалося. Крім того, до правоохоронних органів передано 51 протокол вимірювань (технічного контролю) телекомунікаційних мереж, якими зафіксовані порушення порядку маршрутизації трафіку.

Значне зменшення порушень, виявлених у 2020 році у порівнянні з 2019 роком (на 46,8%), є результатом ефективної роботи з вимірювання телекомунікаційних мереж щодо виявлення та попередження порушень порядку маршрутизації трафіка, яка проводилася спеціалістами УДЦР у 2020 році у взаємодії із правоохоронними органами, НКРЗІ та зацікавленими операторами телекомунікацій.

Одним із напрямків діяльності УДЦР є випробування (вимірювання) показників (параметрів) якості телекомунікаційних з послуг, у тому числі якості послуг із доступу до Інтернету.

З метою забезпечення виконання операторами телекомунікацій рішення НКРЗІ від 03.12.2019 № 581 «Про затвердження переліків показників якості телекомунікаційних послуг, рівні яких підлягають обов'язковому оприлюдненню у 2021 році» УДЦР надає послуги з випробування (вимірювання) показників (параметрів) якості телекомунікаційних послуг на мережах операторів фіксованого телефонного зв'язку та якості послуг із доступу до Інтернету у всіх регіонах України. Для проведення вищезазначених заходів УДЦР та його регіональні філії забезпечені сертифікованими засобами вимірювальної техніки та

атестованими методиками вимірювань (випробувань).

У 2020 році УДЦР за договорами із зацікавленими операторами телекомунікацій провів 843 заходи з випробування (вимірювання) показників (параметрів) якості телекомунікаційних послуг, в тому числі якості послуг із доступу до Інтернет, за результатами яких складені протоколи, що використовуються операторами при поданні відповідних звітів до НКРЗІ та їх оприлюднення у 2021 році.

Міжнародне співробітництво

Основними напрямками міжнародного співробітництва УДЦР є проведення міжнародної координації присвоєнь радіочастот РЕЗ України та інших країн, двостороння співпраця з органами управління радіочастотним спектром інших країн з визначення умов застосування та координації РЕЗ у прикордонних районах, забезпечення їх роботи без завад, участь у роботі міжнародних організацій в галузі зв'язку (МСЕ, СЕПТ) та регіональних форумів.

Спільно з НКРЗІ та Адміністрацією Держспецзв'язку, керуючись резолюцією Генеральної асамблеї ООН 68/262 від 27.03.2014 «Територіальна цілісність України», резолюціями Генеральної асамблеї ООН 71/205 від 19.12.2016, 72/190 від 19.12.2017, 73/263 від 22.12.2018, 74/168 від 18.12.2019 та 75/192 від 16.12.2020 «Ситуація з правами людини в Автономній Республіці Крим та місті Севастополь (Україна)», резолюціями Генеральної асамблеї ООН 73/194 від 17.12.2018, 74/17 від 09.12.2019 та 75/29 від 07.12.2020 «Проблема мілітаризації АР Крим і міста Севастополь (Україна), а також частин Чорного та Азовського морів» та іншими нормативно-правовими актами, УДЦР протягом 2020 року вносив вагомий внесок щодо успішної протидії спробам Адміністрації зв'язку Російської Федерації легалізувати на міжнародному рівні незаконне використання частотних присвоєнь на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та м. Севастополь.

Міжнародна координація присвоєнь радіочастот та супутникових мереж

З метою правового забезпечення доступу радіослужб України до використання радіочастотного спектра впродовж 2020 року фахівцями УДЦР було скоординовано 2 384 радіочастотних присвоєнь для РЕЗ України та 19 532 радіочастотних присвоєнь для РЕЗ інших країн. Крім того, УДЦР у 2020 році здійснив нотифікацію в МСЕ 1 250 радіочастотних присвоєнь для РЕЗ наземних служб радіозв'язку України з метою набуття ними необхідних прав на міжнародне визнання і захист.

З метою захисту інтересів служб радіозв'язку України при використанні РЧР на території країни, міжнародно-правового захисту частотних присвоєнь наземних служб, УДЦР здійснив аналіз 26 Міжнародних інформаційних циркулярів частот МСЕ (ІФІК БР) для наземних служб радіозв'язку. Завдяки цій роботі вдалося, зокрема, запобігти спробам легітимізації Адміністрацією зв'язку Російської Федерації анексії АР Крим та м. Севастополь на міжнародному рівні шляхом заявлення нею у ІФІК БР частотних присвоєнь з місцем їх розташування на території АР Крим. Після направлення до Бюро радіозв'язку МСЕ відповідного листа вказані частотні присвоєння були видалені з ІФІК БР, що в черговий раз засвідчило визнання світовою спільнотою непорушності міжнародно визнаних кордонів України включно з АР Крим та м. Севастополь.

У 2020 році на договірній основі, у межах компетенції, успішно здійснено перший етап робіт з міжнародної координації та реєстрації у МСЕ частотних присвоєнь негеостационарних супутникових мереж України SICN-2M та EAGLE OWL.

Участь у діяльності МСЕ та СЕПТ

У 2020 році представники УДЦР взяли участь в 11 заходах МСЕ та 8 заходах СЕПТ,

на яких представили 2 внески. У зв'язку з пандемією COVID-19, з березня 2020 року всі міжнародні організації змінили формат проведення своїх заходів на дистанційний, що впливає на ефективність засідань робочих груп МСЕ та СЕПТ.

При участі у засіданнях робочих груп МСЕ та СЕПТ основну увагу фахівців УДЦР було зосереджено на дослідженнях шляхів вирішення питань порядку денного ВКР-23, питаннях забезпечення ЕМС при впровадженні новітніх технологій мобільного зв'язку (LTE, 5G), удосконаленні методів здійснення радіочастотного моніторингу РЕЗ та боротьбі з контрафактними або викраденими пристроями електрозв'язку/ІКТ з використанням міжнародних ідентифікаторів.

З метою підготовки до ВКР-23 фахівці УДЦР увійшли до складу відповідної міжвідомчої Робочої групи, створеної наказом Адміністрації Держспецзв'язку від 14.02.2020 №91, де координуватимуть підготовку позиції України з низки питань порядку денного ВКР - 23. На її засіданнях розроблятиметься позиція України на засідання відповідних робочих груп МСЕ та СЕПТ, а в подальшому – і на ВКР-23. Протягом 2020 року відбулися перші установчі засідання відповідних робочих груп в СЕПТ та МСЕ, на яких було окреслено напрями їх діяльності та структура.

У Секторі радіозв'язку МСЕ на основі внеску України, підготовленого УДЦР, започатковано перегляд Звіту МСЕ-R М. 2442 «Поточне і майбутнє використання систем залізничного радіозв'язку між поїздом та колійними пристроями». У Секторі електрозв'язку МСЕ забезпечено включення до проекту технічного документу МСЕ-T Q.Sup.CFS-Use-Cases «Сценарії боротьби з контрафактними пристроями ІКТ та використанням викрадених мобільних пристроїв» інформації щодо України, підготовленої УДЦР.

Також одним із напрямків роботи УДЦР в МСЕ та СЕПТ є участь в дослідженнях з питань, пов'язаних з радіочастотним моніторингом. У 2020 році в МСЕ фахівець УДЦР продовжував керувати кореспондентською групою з розроблення проекту нового Звіту МСЕ-R SM.[POP_COVERAGE] щодо застосування різних методів оцінювання покриття населення послугами ЦНТВМ, робота над яким триває. В СЕПТ було представлено доповідь «Сенсорна мережа радіомоніторингу в м. Києві» щодо технічних можливостей та конструктивного виконання сенсорної мережі радіомоніторингу УДЦР.

Здійснення присвоєнь радіочастот та видача дозволів на експлуатацію радіоелектронних засобів

Підготовка та надання НКРЗІ висновків щодо можливості ліцензування РЧР України та висновків щодо можливості та умов користування РЧР України для потреб телерадіомовлення

Рис.7.6

Обсяги робіт з підготовки та надання НКРЗІ висновків щодо можливості ліцензування РЧР України у 2020 році в цілому повернулися до середнього рівня попередніх років, оскільки не було масового продовження ліцензій операторів стільникового зв'язку.

У 2020 році зберіглась позитивна динаміка зростання кількості наданих за заявками Національної Ради висновків щодо можливості та умов користування РЧР України для потреб телерадіомовлення (далі – Висновки) порівняно з 2019 роком. Зростання кількості наданих Висновків в основному було зумовлено необхідністю вивільнення смуги частот 694-862 МГц (49 – 69 ТВ канали) від РЕЗ цифрового наземного телевізійного мовлення для запровадження в ній новітніх радіотехнологій стільникового зв'язку.

Обсяги робіт з присвоєнь радіочастот у 2020 році:

- 42,2 тис. висновків щодо ЕМС РЕЗ;
- 58,8 тис. дозволів на експлуатацію РЕЗ стаціонарного розташування;
- 27,8 тис. дозволів на експлуатацію РЕЗ децентралізованого присвоєння.

Надання висновків щодо електромагнітної сумісності РЕЗ та дозволів на їх експлуатацію

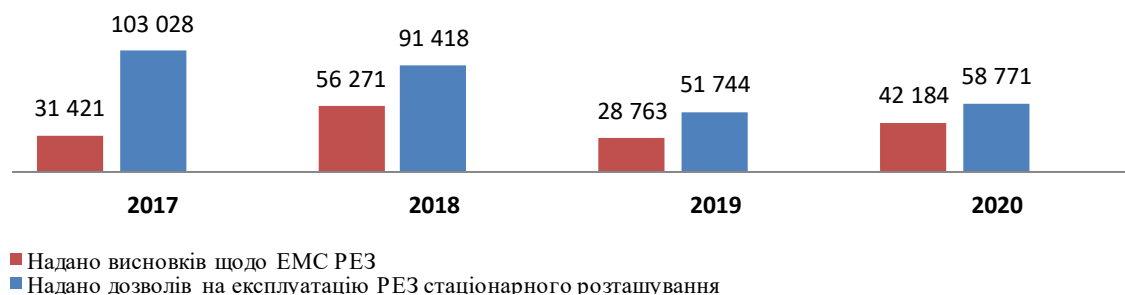

Рис. 7.7

Як видно з вищенаведеної діаграми, загальна кількість наданих дозволів на експлуатацію РЕЗ (стаціонарного розташування) в 2020 році дещо збільшилась у порівнянні з 2019 роком, що обумовлено проведенням у 2020 році заходів з рефармінгу в діапазоні 900 МГц, які потребували переоформлення всіх дозволів на експлуатацію базових станцій GSM - 900 у зв'язку з впровадженням радіотехнології 4G/LTE-900.

На виконання Указу Президента України УДЦР відіграє важливу роль у впровадженні в Україні радіотехнології четвертого покоління 4G/LTE-900.

З моменту видачі операторам мобільного зв'язку відповідних ліцензій за 2020 рік УДЦР активно сприяє розгортанню мереж цієї радіотехнології та видачі дозволів на експлуатацію РЕЗ. Також у 2020 році продовжувались заходи щодо розвитку в Україні мереж радіотехнологій 4G/LTE-1800/LTE-2600. Так, станом на кінець 2020 року для радіотехнологій четвертого покоління 4G УДЦР надано дозволів на експлуатацію РЕЗ:

- 4G/LTE-900 – 2 059 дозволів;
- 4G/LTE-1800 – 23 122 дозволи;
- 4G/LTE-2600 – 6 571 дозвіл.

У 2020 році у порівнянні з 2019 роком зменшилась кількість наданих дозволів на експлуатацію РЕЗ децентралізованого присвоєння до 27,8 тис. дозволів. Ситуативне зростання кількості наданих дозволів у 2019 році було пов'язано із переоформленням дозволів для АТ «Укрзалізниця».

Центр з сертифікації Державного підприємства «Український державний центр радіочастот» (ЦС УДЦР)

Центр з сертифікації Державного підприємства «Український державний центр радіочастот» (далі -ЦС) в особливих умовах, обумовлених COVID-19, забезпечив безперервність виробничих процесів для задоволення потреб та очікувань замовників. За 2020 рік виконано понад 400 робіт з оцінки відповідності, проведено і оформлено протоколами 1030 випробувань. Розглянуто 50 звернень, за якими надані обґрунтовані

письмові відповіді.

При цьому, виявлено 17 типів обладнання, яке не відповідає вимогам Технічних регламентів (ТР), що складає близько 8% від загальної кількості перевіреної продукції. За показниками, виявлені відхилення (невідповідності) продукції вимогам ТР розподіляються: EMC – 60%, функціональні параметри (радіопараметри) – 23%, електробезпека – 17%. Статистичні дані свідчать про зростання невідповідностей за показником «радіопараметри» у порівнянні з минулим роком.

На регулярній основі ЦС співпрацював з Radio Equipment Directive Compliance Association (Європейська асоціація з питань відповідності радіообладнання Директиви 2014/53/ЄС (REDCA). У взаємодії з Мінекономіки, ЦС безпосередньо приймав участь у роботі оціночної місії ЄС стосовно перевірки готовності інфраструктури якості України до укладення Угоди про оцінку відповідності та прийнятність промислових товарів (Угода АСАА, «Промисловий безвіз»). В рамках програми національного інституту стандартів та технологій США з добровільної акредитації лабораторій (National Voluntary Laboratory Accreditation Program (NVLAP) ЦС подана заявка для акредитації в системі Federal Communications Commission (Федеральна комісія з питань зв'язку США (FCC). Протягом 2020 року центр активно співпрацював з європейськими нотифікованими органами з оцінки відповідності: SETECOM GmbH, CTC advanced GmbH, CSA Group Bayern GmbH (Німеччина). Укладено 48 міжнародних договорів.

ЦС виконав низку резонансних робіт з оцінки відповідності:

- станцій супутникового зв'язку для забезпечення діяльності українських авіакомпаній в спеціальних миротворчих, рятувальних та гуманітарних операціях;
- станцій прийому спеціальної інформації супутникової служби дослідження Землі;
- станцій супутникового зв'язку українського виробництва, призначених для застосування в національних супутникових мережах;
- морської автоматичної ідентифікаційної системи безпеки – AIS;
- системи симуляторів для тактичної підготовки військових підрозділів.

У 2020 році проведені експериментальні дослідження та незалежні технічні експертизи, зокрема:

- на виконання доручення Кабінету Міністрів України, НКРЗІ та за участі операторів рухомого (мобільного) зв'язку (ПрАТ «Київстар», ПрАТ «ВФ Україна», ТОВ «лайфселл», ТОВ «ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНІ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЇ») на базі ЦС проведено лабораторні випробування для визначення взаємного впливу базових станцій стандартів CDMA-800 та GSM – 900;
- на виконання доручення Президента України про інформування населення України щодо впливу технологій рухомого (мобільного) зв'язку (4G, 5G) проведено практичну демонстрацію сучасних процедур (методик) визначення впливу електромагнітного поля мобільних телефонів на людину;
- антенних систем для АТ «Укрспецтехніка»;
- лічильників електроенергії для ТОВ «НІК-ЕЛЕКТРОНІКА»;

Для іноземних та національних виробників проведені комплексні випробування продукції, призначеної для експорту до країни ЄС та США: радіостанції т. м. DEZEGA, виробництва «DEZZEGA SP GUVENLIK URUNLERI SAN.VE TIC A.S.» (Туреччина); аналізаторів та багатофункціональних таймерів т. м. RigExpert, виробництва ТОВ «RigЕксперт» (Україна), кабельного обладнання, виробництва ПрАТ «Завод «ЛТАВА» (Україна), електростатичних сепараторів, виробництва ПМП НВФ «Продекологія» (Україна).

Для оцінки відповідності радіообладнання новітніх радіотехнологій, передбачених Планом РЧР України, та у зв'язку з введенням в дію нових міжнародних та національних стандартів, ЦС провів низку системних заходів з розширення сфери акредитації та призначення.

РОЗДІЛ VIII. ПРІОРИТЕТНІ ЗАВДАННЯ НКРЗІ ТА УДЦР НА 2021 РІК

На 2021 рік визначено наступні пріоритетні завдання НКРЗІ:

- забезпечення виконання заходів, пов'язаних з реалізацією розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 1189-р «Про затвердження Плану заходів щодо підвищення якості послуг рухомого (мобільного) зв'язку на 2020 – 2022 роки» з метою підвищення ефективності роботи щодо моніторингу якості телекомунікаційних послуг та вимірювання параметрів якості телекомунікаційних послуг, захист прав споживачів телекомунікаційних послуг;
- сприяння впровадженню новітніх радіотехнологій в Україні та ефективному використанню радіочастотного ресурсу, виконання заходів щодо впровадження радіотехнології ІМТ (4G, 5G) у перспективних діапазонах радіочастот, контроль за виконанням прийнятих рішень;
- проведення заходів щодо підвищення якості телекомунікаційних послуг, які надаються споживачам, та своєчасне інформування споживачів щодо показників якості послуг, які надаються операторами телекомунікацій;
- забезпечення виконання заходів, пов'язаних з реалізацією інтеграції України до ЄС, зокрема в частині імплементації Угоди про асоціацію та Порядку денного асоціації Україна-ЄС, а також участі у зовнішньополітичній ініціативі ЄС «Східне партнерство» з метою гармонізації законодавства та інтеграції України до Єдиного цифрового ринку ЄС;
- проведення заходів з гармонізації доступного РЧР України із відповідними рішеннями Європейської Комісії, прийнятими згідно з Рішенням Європейського Парламенту і Ради № 676/2002/ЄС;
- удосконалення державного регулювання шляхом встановлення економічно обґрунтованих тарифів, в тому числі на загальнодоступні телекомунікаційні послуги, універсальні послуги поштового зв'язку та розрахункових такс за послуги пропуску трафіка;
- спрощення для споживачів телекомунікаційних послуг механізму надання ППН на мережах рухомого (мобільного) зв'язку, що спрямоване на реалізацію їх законних прав на вільний вибір оператора телекомунікацій;
- організаційне забезпечення реалізації конвергентних рішень з використанням мереж фіксованого та рухомого (мобільного) зв'язку;
- активізація профілактичної роботи щодо недопущення порушень законодавства в сфері телекомунікацій, проведення аналізу та, за необхідності, заходів державного нагляду щодо виконання операторами рухомого (мобільного) зв'язку ліцензійних умов при впровадженні технології 3G в діапазоні 2100 МГц;
- реалізація положень Закону України «Про електронні комунікації», прийнятого Верховною Радою України з метою імплементації положень Директиви (ЄС) 2018/1972 Європейського парламенту і ради від 11.12.2018 «Про запровадження Європейського кодексу електронних комунікацій».

Пріоритетні завдання УДЦР на 2021 рік

Стратегічними планами розвитку УДЦР на 2019-2023 роки та 2019-2028 роки визначені щорічні базові характеристики для актуалізації напрямів і шляхів підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства, оптимізації використання ресурсів та їх концентрації на найбільш перспективних і значущих напрямках його розвитку, згідно з якими пріоритетними завданнями на 2021 рік є:

- оновлення парку мобільних комплексів радіоконтролю сучасними цифровими засобами, підтримання стаціонарної компоненти радіочастотного моніторингу в робочому, належному стані, а також розширення функціональних можливостей системи радіочастотного моніторингу шляхом подальшого розвитку сенсорної мережі збору даних радіовипромінювання радіоелектронних засобів та випромінюючих пристроїв;
- розроблення нових й удосконалення діючих процедур, методик та алгоритмів розрахунків умов ЕМС РЕЗ;
- локалізація програмного забезпечення щодо процедур міжнародної координації/нотифікації радіочастотних присвоєнь;
- технічна підтримка, супроводження та технічне обслуговування апаратних і програмних засобів;
- проведення робіт з оцінки відповідності радіообладнання;
- створення на базі УДЦР Системи моніторингу якості послуг рухомого (мобільного) зв'язку та доступу до Інтернету для забезпечення інформування споживачів про рівні якості телекомунікаційних послуг;
- удосконалення автоматизованої інформаційної системи MNP;
- технічна підтримка та супроводження функціонування інформаційної системи MNP.